

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 508 • 9. rujna 2016. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

25. OBLJETNICA
VOJNE POLICIJE OSRH

SAVA STAR 16

8. MEĐUNARODNI KAMP
DOČASNIKA ZEMALJA
NATO-a I PzM-a

/ RAZGOVOR

**kontraadmiral
Predrag Stipanović,
zapovjednik Hrvatske
ratne mornarice**

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA 0 3 6 1 6
9 771330500003

SAVA STAR 16

Napadna akcija mješovite satnije na poligonu "Crvena zemlja" bila je vrhunac dvotjedne bilateralne hrvatsko-britanske vojne vježbe Sava Star 16. Od 20. kolovoza do 3. rujna zajedno je vježbalo, radilo i živjelo 40 hrvatskih i 96 britanskih vojnika...
[str. 15]

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO / ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr), Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr), Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com), Petra Kostanjšak (petra.kostanjšak@mohr.hr)

Lektura / korektura: Gordana Jelavić (gjelavic50@gmail.com), Andrea Pavlić, Prijevod: Dubravka Marić (dmarić@mohr.hr), Fotograf: Tomislav Brandt, Josip Kopić

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zfrank@mohr.hr), Ante Perković, Predrag Belušić, Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322, Tisk: Znanje d.o.o., Mandićeva 2, Zagreb

Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b, 10000 Zagreb, e-mail: hvojnik@mohr.hr

100 GODINA AUTOMATA

Kratka strojnica (*submachine gun*), u Hrvatskoj poznatija kao automati, po definiciji je osobno, lako streljačko automatsko oružje duge cijevi koje je razvijeno da koristi pištoljsko streljivo. U tome je osnovna razlika između automata i automatske puške [str. 28]

BROJ 508 | 2016

SADRŽAJ

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

DOGADAJI

25. OBLJETNICA VOJNE POLICIJE

OSRH

Svoje kvalitete dokazali u domovini i na međunarodnoj sceni [8]

8. MEĐUNARODNI KAMP DOČASNIKA ZEMALJA NATO-a I PzM-a

Dosad najveći broj polaznika svjedoči o važnosti dočasnicičkog kampa [12]

VOJARNA "SV. NIKOLA"

Kadeti na tečaju za borbenog plivača [18]

HRVATSKA RATNA MORNARICA

Vježba Ugor 16 - ocjenjivanje AVPD tima [22]

MORH I OSRH

RAZGOVOR

kontraadmiral Predrag Stipanović, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice [4]

PRVENSTVO OSRH U KOŠARCI

GMTBR najbolji pod obručima [20]

MEĐUNARODNA SURADNJA

CIMIC tim na vježbi u Danskoj [21]

VOJARNA "TUŠKANAC"

16. obljetnica Počasno-zaštitne bojne [24]

VOJARNA "PUKOVNIK MARKO ŽIVKOVIĆ"

Ispracaj 5. HRVCON-a u Afganistan [25]

VOJNA TEHNIKA

NOVOSTI

Nakon 70 godina [26]
Dostavljena treća podmornica klase Virginia III [26]
Okončana ispitivanja prvog tajlandskog M58 [26]
Brzi ophodni brodovi Mk V za Katar [27]
Prvi modificirani River [27]
Novi kineski bombarder? [27]
Il-112V idućeg ljeta u zraku [27]

RATNA MORNARICA

Budućnost klase Arleigh Burke [34]

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Povratak ili konačan pad? [38]

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2016.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

Pratite nas i na
društvenim mrežama

www.hrvatski-vojnik.hr

RAZGOVOR

Hrvatska ratna mornarica uskoro obilježava jubilarnu 25. obljetnicu postojanja i djelovanja. Bio je to povod za razgovor sa zapovjednikom kontraadmiralom Predragom Stipanovićem, časnikom koji je u redovima Hrvatske ratne mornarice od samih početaka njezina ustrojavanja.

Jesmo li dovoljno svjesni koliko 18. rujna simbolizira povijest, tradiciju i značaj ne samo HRM-a, nego i cjelokupnu povezanost Hrvata i Jadranskog mora?

Iako je posve izvjesno da bismo iz bogate i bremenite prošlosti mogli navesti cijeli niz događaja vezanih uz našu pomorsku povijest, a koji bi također imali pravo biti izabrani da ih se obilježava kao Dan Hrvatske ratne mornarice, ono što je bilo presudno u odluci da bude 18. rujna jest upravo snažna simbolika koja je povezala rujanske događaje 1991. s onima iz devetog stoljeća. Smatram da smo svjesni te baštinske povezanosti i njezina značaja, što smo kroz svoju turbulentnu povijest uz mnogo žrtve i dokazali.

More je oduvijek bilo izvor prirodnih resursa i bitan čimbenik razvoja pomorskih zemalja. Poznato je da stupanj iskorištanja morskih resursa izravno

Obuka koju provodimo osigurava sposobnost vrlo brzog angažiranja naših brodova u aktivnostima i operacijama potpore miru i izvan Republike Hrvatske u širokom spektru vojnih i nevojnih zahtjeva sposobnosti.

HRVATSKA RATNA SNAGA SPREMNA ZA S

OSPOSOBLJAVANJE NOVOG I USAVRŠAVANJE POSTOJEĆEG OSOBLJA OD PRIMARNE JE VAŽNOSTI. U KONAČNICI, NAŠA JE ŽELJA STVORITI VISOKOPROFESIONALNO OSOBLJE KOJE ĆE SVOJA TEORIJSKA ZNANJA OBOGATITI ZNANJIMA, VJEŠTINAMA I ISKUSTVOM PRIPADNIKA KOJI SU IZRASLI IZ DOMOVINSKOG RATA. USTROJSTVENE CJELINE TRENUTAČNO RADE NA IMPLEMENTACIJI PET MORNARIČKIH CILJEVA SPOSOBNOSTI I OČEKUJEMO DA BISMO USKORO MOGLI DEKLARIRATI PRVE MORNARIČKE SNAGE KOJE ĆE SUDJELOVATI U NATO-ovim POMORSKIM OPERACIJAMA...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Ivica HRŽIĆ

**kontraadmiral
Predrag STIPANOVIĆ,
zapovjednik Hrvatske
ratne mornarice**

Sukladno svojim sposobnostima i namjeni, svi brodovi HRM-a u određenoj se mjeri pripremaju za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama. Dolaskom novih plovnih jedinica naše će sposobnosti za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama još više doći do izražaja.

naslijedili, to jest, posudili od svojih potomaka.

Koje su vaše najdublje impresije iz dana kad se ustrojava la današnja Hrvatska ratna mornarica?

Hrvatska ratna mornarica stvarana je, kao i ostale sastavnice OSRH, u teškim uvjetima, kad su velikosrpske snage koristeći vojnu moć JNA okupirale trećinu teritorija Hrvatske. Hrvatska obala našla se tad pod teškom blokadom pomorskih snaga JRM-a. Spremnost za obranu domovine, domoljublje, hrabrost, pomoračko iskustvo i znanje bili su glavna pokretačka snaga hrvatskih mornara u tim trenucima presudnim za opstojnost hrvatske države. Nakon samog ustrojavanja HRM-a, pod zapovijedanjem našeg prvog zapovjednika admirala Svetе Letice Barbe, dragovoljno sam se prijavio i vrlo brzo postao član prve posade RTOP-21 "Šibenik".

Prisjećajući se tih dana kad smo započeli ostvarivanje sna o samostalnoj i suverenoj domovini, kao aktivnom sudioniku tih događaja, nikad mi nije jednostavno izraziti

svoje impresije. Naime, dana 28. rujna 1991., na čelu s danas kontraadmiralom Robertom Hranjem kao prvim zapovjednikom broda, nas tridesetak upućeno je u Šibenik kako bismo preuzezeli brodove koje su zarobili djelatnici Remontnog brodogradilišta. Konkretno, raketna topovnjača "Šibenik" bila je vezana u Crnici te smo odmah pristupili dovođenju topova i brodskih sustava za borbeno djelovanje tako da je vrlo brzo brod bio spremjan za operativnu uporabu.

Osim ustrojavanja pomorskih snaga, provodilo se ustrojavanje i naoružavanje i drugih postrojbi: postrojbe obalnog topništva, diverzantske, mornaričkog pješaštva, protuzračne obrane, minsko-protuminske, dakle, sve u cilju stvaranja uvjeta za aktivno suprotstavljanje neprijatelju i postupno preuzimanje inicijative na jadranskom pomorskom bojištu.

Ovdje svakako treba istaknuti činjenicu da je upravo obalno topništvo odigralo jednu od najznačajnijih uloga u pomorskoj obrani Republike Hrvatske. Osobito se istaknulo u početku agresije na grad Šibenik

A MORNARICA SVE SIGURNOSNE IZAZOVE

utječe i na razvoj brojnih pomorskih djelatnosti i na cijelo gospodarstvo. Ako je priobalna zemlja prepoznala te vrijednosti, more postaje osnova nacionalnog prosperiteta. Jadran-sko more zasigurno je jedan od najvažnijih resursa naše zemlje jer joj ekonomski bogatstva i pomorski promet otvaraju brojne mogućnosti da, uz pravilno gospodarenje te uz

poštivanje strogih ekoloških postulata, ekonomski posve osnaži. No, Jadran je privilegija na koju zbog inercije svakodnevice znamo i zaboraviti. Na vremensku i duhovnu dimenziju tog dragocjenog izvora nužno je podsjećati kako bismo pojedinačno i kolektivno, u kontinuitetu i u cijelosti, bili svjesni kakva je to vrijednost i na koji način smo je

Nakon 21 godinu revitalizirali smo protubrodski raketni sustav RBS-15B lansirajući dvije rakete, i to prvi put s raketne bitnice te s broda RTOP-12

RAZGOVOR

i razbijanju neprijateljske pomorske blokade hrvatske obale i otoka 1991. godine.

Koliko su preuzimanje kontrole nad hrvatskom obalom i teritorijalnim vodama u ranoj fazi Domovinskog rata utjecali na konačnu pobjedu?

Događaji sredinom studenog 1991. na području splitskog akvatorija znatno su utjecali na konačno protjerivanje neprijateljskih snaga s hrvatskog Jadrana, a samim tim zasigurno i na konačnu pobjedu.

Naime, JRM je od rujna do studenog 1991. godine proveo tri velike pomorske blokade hrvatske obale. Ciljevi blokade bili su nanijeti gospodarsku štetu onemogućivanjem kopnenih i pomorske komunikacije te psihološkim pritiskom okrenutim otočno i obalno stanovništvo protiv izabrane vlasti u Hrvatskoj. Isto tako, JRM je blokadu koristio i za omogućivanje povlačenja ljudstva, oružja i opreme prema bazama u Boki kotorskoj. Treća pomorska blokada hrvatskih luka, od 8. studenog, bila je zadnja i najduža. Događanja u Splitskom, Bračkom, Hvarskom, Neretvanskom i Korčulanskom kanalu od 14. do 16. studenog 1991. godine bila su presudna u razbijanju neprijateljske pomorske blokade hrvatske obale i otoka te čine jednu od prvih velikih pobjeda i prvu veću uspješnu oslobođilačku operaciju Hrvatske vojske u Domovinskom ratu. Uspješnim djelovanjima obalnog topništva, diverzantskim akcijama te minskim djelovanjima, JRM je bio prisiljen na povlačenje iz unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske na svoja zadnja zakloništa na Visu i Lastovu i više nije isplovjavao radi bojnih djelovanja. Zahvaljujući u prvom redu djelovanjima obalnog topništva, neprijatelj je zauvijek otjeran iz voda srednjeg i južnog Jadrana. Iznimka je bila pomorska komunikacija za Dubrovnik koju su još uvek kontrolirali patrolni brodovi JRM-a, provodeći nadzor svih tereta koji su trajektima pristizali u Dubrovnik. Smatram da je uspjeh koji su napravile postrojbe HRM-a na neki način bio najava početka vojnog, političkog i moralnog poraza neprijatelja.

Prati li HRM u dovoljnoj mjeri ukupno pomlađivanje osoblja u OSRH?

Proces pomlađivanja osoblja HRM-a traje već neko vrijeme i provodi se u

Primopredaju obalnog ophodnog broda i uvodenje u operativnu uporabu realno je očekivati u prvoj polovini 2017. godine. Obalna straža RH dobit će tada na uporabu suvremen brod izgrađen prema najvišim standardima koji će omogućiti kvalitetnu provedbu zadaća iz područja njezina djelovanja na moru

Hrvatsku ratnu mornaricu vidim kao organiziranu instituciju koja će sa svojim visokomotiviranim i predanim pripadnicima biti spremna i sposobna odgovoriti na sigurnosne izazove XXI. stoljeća

skladu s pomlađivanjem na razini OSRH, poštujući zakonske procedure kojima je regulirano to područje. Trenutačno je prosječna dob pripadnika HRM-a 39 godina. Razumije se da za tehničku granu, kao što je HRM, proces pomlađivanja nije jednostavno provesti. Naime, zahtjevi koji se postavljaju pred HRM, OSRH, ali i cijelokupan obrambeni sustav, podrazumijevaju osposobljavanje osoblja za djelovanje u novim i sve složenijim okolnostima kompleksnih obrambenih i sigurnosnih struktura te novih tehnologija. Stoga je osposobljavanje novog i usavršavanje postojećeg osoblja od primarne važnosti. U konačnici, naša je želja stvoriti visokoprofesionalno osoblje koje će svoja teorijska znanja obogatiti znanjima, vještinama i iskustvom pripadnika koji su izrasli iz Domovinskog rata.

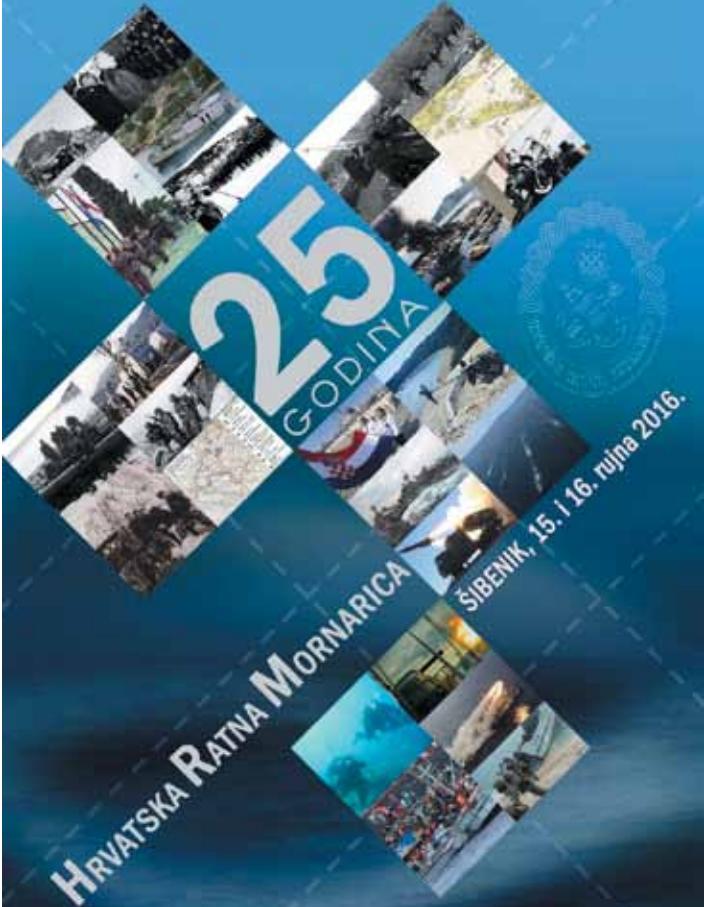
Koliko se konkretno ulazak Hrvatske u NATO dosad odrazio na HRM?

Od samog je početka integriranja OSRH u euroatlantske integracije Zapovjedništvo HRM-a prepoznao mogućnost da se uz pomoć različitih programa i aktivnosti koji su nam bili ponuđeni može na najbolji način dostići zahtijevanu razinu kompatibilnosti i interoperabilnosti u skladu s NATO-ovim standardima. Prednost je takvog načina rada bila u aktivnom sudjelovanju u kreiranju i izvođenju aktivnosti, sukladno našim potrebama i mogućnostima. Ulaskom Republike Hrvatske u NATO, HRM je dobio mogućnost izravne suradnje i uvezivanja s NATO-ovim zapovjedništvima i ratnim mornaricama u području stalne razmjene informacija putem operativnih središta i razvijenih baza podataka, u pristupu suvremenoj tehnologiji i razvojnim projektima, unapređenju obuke naših pripadnika u NATO-ovim obučnim centrima, ali i obučnim centrima bilateralnih partnera, sudjelovanja na međunarodnim vojnim vježbama te u procesima planiranja i donošenja odluka na operativnoj i taktičkoj razini raspoređivanjem naših pripadnika u NATO-ova zapovjedništva, težišno pri Mornaričkom zapovjedništvu u Northwoodu (MARCOM Northwood). Ustrojstvene celine trenutačno rade na implementaciji pet mornaričkih Ciljeva sposobnosti i očekujemo da bismo uskoro mogli deklarirati prve mornaričke snage koje će sudjelovati u NATO-ovim pomorskim operacijama. Svakako je važno istaknuti da je implementacija Ciljeva sposobnosti i deklariranje snaga prije svega zbog zaštite nacionalnih interesa na moru, a budu li takve sposobnosti trebale za potrebe kolektivne obrane Saveza, pripadnici i postrojbe HRM-a bit će spremni sa sudjelovanjem. HRM je odlučan u preuzimanju dijela odgovornosti i doprinosa osiguranju mira i stabilnosti u regiji i na Mediteranu. Bezrezervno opredjeljenje Republike Hrvatske za kolektivnu obranu i euroatlantske integracije određuje jasnou poziciju Hrvatske ratne mornarice i njenih put prema zajedničkim pomorskim snagama za djelovanje na Mediteranu.

Prošla godina bila je godina važnih međunarodnih operacija i vježbi za HRM. Kako biste je ocjenili? Što nam u vezi s tim donosi kraj 2016. i 2017. godina?

Moram priznati da sam iznimno ponosan na sve što smo napravili tijekom 2015. godine. Razumije se, međutim, da se ništa od toga ne bi moglo ostvariti da u HRM-u ne raspolazemo visokokvalitetnim osobljem, stručnjem i visokomotiviranim pripadnicima čija znanja, vještine i sposobnosti omogućuju izvršenje dodijeljenih misija i zadaća. Prošlogodišnji uspjesi rezultat su dugogodišnje iznimno zahtjevne obuke, uvođenja i stručnog usavršavanja. Pripadnici HRM-a otprije sudjeluju u međunarodnim vojnim operacijama/misijama, no tek smo prošle godine prvi put u operaciji/misiji sudjelovali s postrojbom odnosno brodom (EU NAVFOR ATALANTA), s našim AVPD timom, te u operaciji Triton također s brodom. Osim toga, pomoračke sposobnosti iskazali smo prevoženjem snaga HKoV-a na međunarodnu vojnu vježbu u Kraljevinu Španjolsku. Nakon 21 godinu revitalizirali smo protubrodski raketni sustav RBS-15B lansirajući dvije rakete, i to prvi put s rakete bitnice te s broda RTOP-12. Bilo je tu još puno obučnih događaja, topničkih djelovanja po ciljevima na moru i u zraku, stozernih treninga, međunarodnih vojnih vježbi te svakodnevnih aktivnosti na moru koje su provodili brodovi i zračne snage Obalne straže RH.

Godinu 2016. također nastavljamo s intenzivnim aktivnostima. S raketskom topovnjačom sudjelovali smo na međunarodnoj vojnoj vježbi u Italiji; u područje operacije Šaljeno drugi AVPD tim; za moguće upućivanje u operaciju provodi se i intenzivna obuka i priprema posade BS-73. Tijekom jeseni prošest ćemo

vježbu Harpun 16 kao glavni obučni događaj HRM-a, a u sklopu djelovanja Obalne straže Republike Hrvatske po-većali smo i broj dana naše nazočnosti na moru. Riječu, ukupan broj naših aktivnosti u ovoj godini povećan je u odnosu na 2015. godinu.

Trenutačno smo u fazi izrade planova rada za 2017. u kojoj nastavljamo intenzivnu obuku i unapređenje naših sposobnosti. No, težište godine koja je pred nama zasigurno će biti na uvođenju u operativnu uporabu obalnog ophodnog broda Obalne straže Republike Hrvatske te autonomnih podvodnih vozila za potrebe protutimskih ronilaca.

Hoće li se i drugi tipovi brodova više uključivati u međunarodne aktivnosti?

Sukladno donesenim strateškim dokumentima, pomorske snage HRM-a težišno su namijenjene za provedbu zadaća u Jadranskom moru. To, naravno, ne znači da mi ne razvijamo sposobnosti za moguće sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama i izvan Jadrana. Štoviše, obuka koju provodimo osigurava sposobnost vrlo brzog angažiranja naših brodova u aktivnostima i operacijama potpore miru i izvan Republike Hrvatske u širokom spektru vojnih i nevojnih zahtjeva sposobnosti.

U prilog toj činjenici ide i prošlogodišnje sudjelovanje broda ŠB-72 "Andrija Mohorovičić" u operaciji zaštite vanjskih granica EU-a na moru Triton 15.

Potom, već sam spomenuo sudjelovanje dvaju brodova HRM-a, tipa DBM (desantni brod minopolagač), u prevoženju snaga HKV-a na vježbu certificiranja NATO-ovih snaga brzog odgovora Trident Juncture 15 u Španjolskoj, kao i pripreme broda BS-73 "Faust Vrančić" za moguće upućivanje u operaciju. Nadalje, ove je godine raketna topovnjaka HRM-a sudjelovala na vježbi pomorskih snaga regionalne skupine Adrija koja je provedena u Italiji. Zapravo, sukladno svojim sposobnostima i namjeni, svi brodovi HRM-a u određenoj se mjeri pripremaju za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama. Dolaskom novih plovnih jedinica naše će sposobnosti za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama još više doći do izražaja.

Ispaljivanje RBS-a 15 bilo je velik događaj. Radi li se i dalje na obnovi tih projektila?

Uspjeh koji smo postigli prošle godine, kad smo nakon 21 godinu lansirali dvije rakete RB-15B, dokaz su da HRM ima znanja i sposobnosti za održavanje i uporabu tog protubrodskog sustava. Nakon provjere sustava nastavili smo proces produljenja vijeka uporabe tih raketa koji bi trebao biti završen do sredine 2017. godine.

U kojoj je fazi izgradnja prvog obalnog ophodnog broda (OOB)?

Obalni ophodni brod u završnoj je fazi izgradnje trupa i nadgrađa-

Većina brodskih sustava i opreme nabavljena je i nalazi se u skladistu, od glavnih i pomoćnih strojeva, optoelektroničkih sustava, namještaja itd. Pratimo razvoj gradnje i mogu reći da sam iznimno zadovoljan videćim. Potrebno je napomenuti kako je projekt OOB-a razvojni projekt u potpunosti sukladan sa zahtjevima i potrebama HRM-a. Složenost je zahtijevala svladavanje brojnih projektnih izazova što je ostvareno bliskom suradnjom djetalnika Brodosplita, projektnog tima MORH-a, HRM-a i drugih institucija Republike Hrvatske (Hrvatski registar brodova, Brodarski institut...). Što se tiče završetka gradnje prototipa, primopredaju broda i uvođenje u operativnu uporabu realno je očekivati u prvoj polovini 2017. godine. Obalna straža RH dobit će tad na uporabu suvremen brod izgrađen prema najvišim standardima koji će omogućiti kvalitetnu provedbu zadaća iz područja njezina djelovanja na moru.

Kakva je situacija s ostalim točkama modernizacije te drugim projektima iz DPR-a, poput infrastrukturnih?

Svi naši projekti opremanja i modernizacije usmjereni su na dostizanje i održavanje sposobnosti koje su u potpori naših misija i zadaća, realizacije NATO-ovih Ciljeva sposobnosti te završetka započetih projekata. Osim obalnog ophodnog broda, sukladno finansijskim mogućnostima radi se i na drugim projektima opremanja i modernizacije. Do kraja rujna dobit ćemo dva autonomna podvodna vozila kojima ćemo u znatnoj mjeri unaprijediti naše protutinske sposobnosti. U ovom trenutku nismo odustali niti od jednog našeg projekta opremanja i modernizacije koje smo definirali Dugoročnim planom razvoja OSRH, ali njihova dinamika realizacije ovisi će o finansijskim mogućnostima. Isto se odnosi na objekte i infrastrukturu gdje nam je težište na poboljšanju uvjeta života i rada naših djetalnika, počevši od smještajnih i radioničkih kapaciteta, lučke infrastrukture te na podizanju mjera sigurnosti i zaštite.

Koliko HRM uz svoje redovite aktivnosti sudjeluje u društvenom životu zajednice?

Osim temeljnih zadaća, HRM vrlo aktivno sudjeluje u društvenom životu zajednice. Brojne su humanitarne aktivnosti, od traganja i spašavanja na moru, akcija darivanja krvi, akcija prikupljanja pomoći socijalno ugroženim građanima te potpora ustanovama socijalne skrbi. HRM je izrazito aktivan i u akcijama zaštite i čišćenja okoliša, a posebno podmorja. Vrijedna priznanja koja dobivaju pripadnici Hrvatske ratne mornarice jesu potvrda da smo uistinu dostojni našeg poziva, za opće dobro, za dobrobit zajednice u kojoj živimo, i na vjernost domovini nam Hrvatskoj.

Kakav HRM vidite u razdoblju koje je pred nama?

Sukladno sigurnosnim prosudbama okružja, anticipiranim izazovima i rizicima koji nas očekuju u budućnosti, HRM će i nadalje održavati i razvijati sposobnosti i strukturu snaga s ciljem zaštite nacionalnih interesa na moru, ali i doprinosa u sustavu kolektivne obrane. No, s obzirom na stanje tehnike kojom raspolaćemo, neupitno je da se HRM mora modernizirati, zbog čega su projekti opremanja i modernizacije i pokrenuti. Uz izgradnju pet obalnih ophodnih brodova, uskoro ćemo dobiti i dva autonomna podvodna vozila za potrebe protutinskih ronilaca, a produljen je i vijek uporabe protubrodskog raketnog sustava. Sukladno finansijskim mogućnostima, nastaviti će se modernizacija radarskog sustava za nadzor mora, integracijom svih senzora za nadzor s ciljem stvaranja jedinstvene površinske situacijske slike te nabavom dvaju rabljenih lovaca mina.

Osim projekata opremanja i modernizacije, podjednako je važno ulaganje u osoblje zbog čega će se posebna pozornost i dalje posvećivati obuci i profesionalnom razvoju. Obuka je u prvom redu vezana uz nacionalnu obranu, ali isto tako i uz sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama te pomoći civilnom stanovništvu.

U konačnici, Hrvatsku ratnu mornaricu viđim kao organiziranu instituciju koja će sa svojim visokomotiviranim i predanim pripadnicima biti spremna i sposobna odgovoriti na sigurnosne izazove XXI. stoljeća. ■

25. OBLJETNICA VOJNE POLICIJE OSRH

"Uspješno, odgovorno i nadasve profesionalno sudjelovanje u međunarodnim operacijama i misijama potpore miru, na međunarodnim vježbama te u sastavu Multinacionalne bojne vojne policije daje mi za pravo reći da je Vojna policija u 25 godina izrasla u rod Oružanih snaga koji je sposoban provesti najzahtjevnije zadaće iz svoje nadležnosti," kazao je general zbora Mirko Šundov

SVOJE KVALITETE P DOMOVINI I NA MED

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Josip KOPI

DOKAZALI U DUNARODNOJ SCENI

25. OBLJETNICA VOJNE POLICIJE OSRH

Načelnik Službe VP-a GS OSRH brigadir Vlado Kovačević, čestitavši sadašnjim i bivšim pripadnicima Vojne policije istaknuo je da danas Vojna policija sudjeluje i izvršava zadaće u izgradnji međunarodnog mira te ispunjava obveze u sklopu NATO-a, UN-a i EU-a

Svečanost obilježavanja 25. obljetnice osnivanja Vojne policije OSRH, Dana roda vojne policije te Dana Pukovnije Vojne policije održana je 24. kolovoza u vojarni "Croatia". Nažočili su joj savjetnica Predsjednice Republike za obranu i nacionalnu sigurnost te ujedno njezina izaslanica Maja Čavlović, načelnik GS OSRH general zbora Mirko Šundov, ministar branitelja Tomo Medved, glavni inspektor obrane RH te izaslanica ministra obrane general-bojnik Slaven Zdilar, zamjenik načelnika GS-a general-pukovnik Drago Matanović, zapovjednik HKoV-a general-pukovnik Mate Ostović, zapovjednik ZzP-a general-bojnik Mladen Fuzul, ravnatelj VSOA-a brigadni general Ivica Kinder, načelnik Službe Vojne policije GS OSRH brigadir Vlado Kovačević, zapovjednik Pukovnije Vojne policije brigadir Mate Radoš te brojni sadašnji i bivši zapovjednici te pripadnici Vojne policije.

General Šundov u svojem je obraćanju naglasio kako su od svojeg osnutka, tijekom Domovinskog rata, pripadnici Vojne policije sudjelovali u svim borbenim operacijama dokazujući tako svoju obučenost i spremnost na izvršavanje najloženijih zadaća. "Brojni pripadnici VP-a dali su svoje živote i zdravlje da bi naša domovina živjela i da bismo danas uživali u slobodi i demokraciji. Njihova žrtva i žrtva njihovih obitelji ostaje zauvijek utkana u temelje naše domovine, a uspomena na njih ostaje naša trajna obveza," rekao je general Šundov nakon čega se prisjetio i mirnodopskog razdoblja u kojem je Vojna policija nastavila svoj rast. "Nakon Domovinskog rata uslijedilo je mirnodopsko razdoblje koje je zahtijevalo prilagodbu novim strateškim i doktrinarnim rješenjima. Vojna je policija svoj ustroj, zadaće, obuku i školovanje

prilagodila potrebama obrambenog sustava koji je i sam prolazio proces transformacije. Pokazujući iznimnu sposobnost prilagodbe i usvajanja novih znanja, vještina i zadaća, pripadnici Vojne policije svoje su kvalitete dokazali i u RH, ali i na međunarodnoj sceni. Posebno želim istaknuti da je vod VP-a bio prva postrojba naših Oružanih snaga upućena u operaciju ISAF u Afganistanu." Čestitajući sadašnjim i bivšim pripadnicima Vojne policije njihov dan, načelnik GS-a rekao je: "Uspješno, odgovorno i nadasve profesionalno sudjelovanje u međunarodnim operacijama i misijama potpore miru, na međunarodnim vježbama te u sastavu Multinacionalne bojne vojne policije daje mi za pravo reći da je Vojna policija u 25 godina izrasla u rod Oružanih snaga koji je sposoban provesti najzahtjevnejše zadaće iz svoje nadležnosti."

Izaslanica Predsjednice RH Maja Čavlović, nekadašnja pripadnica Vojne policije, podsjetila je na put koji je u svojem postojanju prošla Vojna policija. "Na današnji dan prije 25 godina prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman naložio je uspostavu Vojne policije u sklopu ZNG-a. Od toga dana do danas ona je prošla trnovit, ali uspješan i slavan put kakvim se mogu podićiti samo rijetke postrojbe OS-a. Ustrojavalala se u ratnom vihoru, počecima agresije na RH, a unatoč početnoj neopremljenosti i neiskustvu, nošena domoljubljem i požrtvovnošću svojih prvih pripadnika rasla je kroz bitke Domovinskog rata. Od 1991. pa do završnih operacija Domovinskog rata, Bljeska i Oluje, Vojna je policija bila neizostavni sudionik borbenih djelovanja, a istodobno su razvijane i vojnopolicijske specijalnosti. Na tom je putu svoje živote za domo-

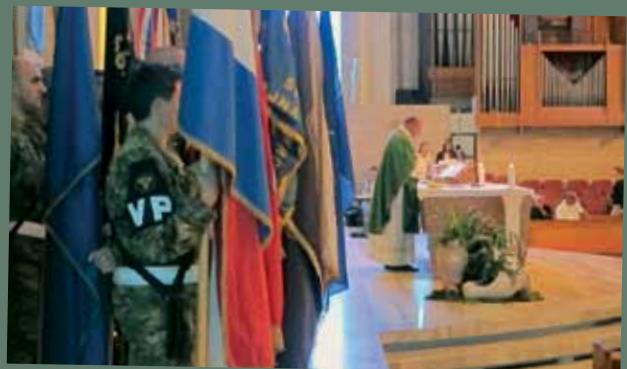
vinu položilo njezinih 120 pripadnika od čega za sedam nestalih pripadnika još uvijek tragamo." Govoreći o poslijeratnom vremenu podsjetila je kako je i u mirnodopskom vremenu Vojna policija bila predvodnik aktivnosti te je tako vukla Oružane snage prema sve većem angažmanu u međunarodnoj suradnji, vježbama i operacijama, a sve svoje zadaće izvršavali su na ponos i zadovoljstvo hrvatskih Oružanih snaga. Osvrćući se na aktualna događanja, istaknula je: "U ovom trenutku svjedoci smo najvećeg strateškog preslagivanja u Europi od završetka II. svj. rata. U okviru NATO-a, s našim saveznicima, poduzimamo mjere prilagodbe kako bismo se suočili sa sigurnosnim izazovima koji dolaze s istoka. Posebno nam je važno u tom pogledu iskazati solidarnost s istočnim članicama Saveza s kojima nas veže iskreno prijateljstvo, a u mnogočemu i vrlo slična povijest. Istdobro, Republiku Hrvatsku pogađaju i posljedice događaja s NATO-ova južnog krila – pojave poput stranih boraca iz zemalja hrvatskog okružja te migracijski pritisak s Bliskog istoka prema Europi postavljaju i pred Oružane snage neke nove, do sada nepoznate zadaće, a u nekim od njih ključnu će ulogu imati upravo Vojna policija," te zaključila." "Burna su vremena pred svima nama. Nove ili stare, zaboravljenе prijetnje dolaze s istoka i juga. Vojna će policija biti dio našeg odgovora na te prijetnje. Vaša vrhovna zapovjednica, kao i do sada, u izvršenju ove zadaće ne očekuje ništa manje nego izvrsnost."

Načelnik Službe VP-a GS OSRH brigadir Vlado Kovačević, čestitavši sadašnjim i bivšim pripadnicima Vojne policije značajan jubilej, naglasio je kako je ustrojavanje Vojne policije vezano uz početke stvaranja Hrvatske vojske. "Pripadnici Vojne policije već su od 1991. godine sudjelovali u obrani zemlje, od Vukovara do Dubrovnika, kao i u oslobađajućim vojno-redarstvenim operacijama Bljesak i Oluja u kojima su obavljali temeljne vojnopolicijske zadaće a po potrebi i borbenе zadaće." Podsjetio je i kako je mirnodopsko vrijeme za Vojnu policiju bilo vrijeme izazova. "U mirnodopskom je razdoblju Vojna policija nastavila izvršavati svoje redovite zadaće te stjecati nova znanja i vještine, a 2003. godine postrojba Vojne policije bila je prva koja je stekla uvjete za sudjelovanje u operacijama potpore miru pa je tako prvi hrvatski contingent, kod VP-a, upućen u operaciju ISAF u Afganistan. Također, naša je Vojna policija temeljem inicijative NATO-a imala ulogu vodeće nacije u Školi vojne policije Afganistske narodne vojske, a od ostalih međunarodnih aktivnosti značajno je spomenuti sudjelovanje Vojne policije i Oružanih snaga u projektu NATO-ove Multinacionalne bojne vojne policije te NATO-ova Središta izvrsnosti vojne policije u Republici Poljskoj." Brigadir Kovačević na kraju je istaknuo da danas Vojna policija sudjeluje i

MISA ZA POGINULE I NESTALE PRIPADNIKE

U povodu obilježavanja 25. obljetnice Vojne policije na Mirogoju je 23. kolovoza polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća odana počast poginulim pripadnicima Vojne policije te pripadnicima OSRH. Ispred Središnjeg križa u Aleji poginulih hrvatskih branitelja počast su odala izaslanstva Službe Vojne policije GS OSRH, Pukovnije Vojne policije GS OSRH, udruga Vojne policije iz Domovinskog rata te bivši načelnici Službe Vojne policije i nekadašnji zapovjednici postrojbi. Nakon toga je u crkvi Sveta Mati Slobode na Jarunu služena misa zadužnica za stradale u Domovinskom ratu koju je predvodio vlč. Vladislav Mandura. Podsjecajući na 113 poginulih i sedam nestalih pripadnika Vojne policije u Domovinskom ratu, vlč. Mandura u svojoj propovijedi naglasio nesobičnost i uzvišenost njihove žrtve za domovinu, ali i za sve nas koji u njoj danas živimo. "Njih 113 poginulih i sedam nestalih: koliko je to života? Koliko je to žrtve? Koliko je to ljubavi? Koliko je to vjere? Dok molimo za te pokojne, zahvaljujemo Bogu što smo danas ovdje i što nismo zaboravili ono što je bilo i što su oni uradili za nas. A što su to oni učinili da ih danas nema? Oni su nam posvjedočili našu vjeru, ne samo u onaj život i ne samo u domovinu, nego u onakav život kakvog ga je Bog stavio u svijet," istaknuo je u svojoj homiliji vlč. Mandura.

izvršava zadaće u izgradnji međunarodnog mira te ispunjava obveze u sklopu NATO-a, UN-a i EU-a. U sklopu svečanosti održane su pokazne vježbe sposobnosti pri-

padnika Vojne policije OSRH: pokazna vježba borilačkih vještina, rada vodiča i službenih pasa te napada na štićenu osobu, održan je TT zbor, a zaslužnim su pripadnicima uručene pohvale i nagrade. ■

8. MEĐUNARODNI KAMP DOČASNIKA ZEMALJA NATO-A I PZM-A

DOSAD NAJVEĆI BROJ P O VAŽNOSTI

GOSTI PREDAVAČI:

brigadni general
Sonny Hurtado,
USEUCOM,
zamjenik
direktora J5/8

Veliki je naglasak na razvoju dočasnika jer oni imaju ključnu ulogu u Američkoj vojsci i smatramo ih *kralježnicom* vojske. Zato mi je draga da sam imao priliku održati prezentaciju o pozitivnom utjecaju dočasnika tijekom moje karijere. Ovo je također bila dobra prilika da viši dočasnici s generalom raspravljaju o raznim izazovima i problemima. Na kampu sudjeluje veliki broj nacija pa se može suradivati i raspravljati o tome što u praksi funkcioniра, a što možda i nije funkcionalno.

pukovnik Matthew
Denny, šef Ureda
za obrambenu
suradnju Američkog
veleposlanstva
u Zagrebu

Na kampu smo se bavili temom kako ojačati dočasnici mrežu u Europi i razvijati dočasnici zborove, a u različitim su zemljama naravno i različiti pristupi, i to s dva aspekta, aspekta obuke i obrazovanja te aspekta vodstva. Ja sam tu da prođemo izazove koje mnoge naše zemlje imaju i koji su uglavnom slični, a vidimo koji su ciljevi svake zemlje kad je u pitanju obrazovanje dočasnika. Kad su u pitanju hrvatski dočasnici, impresioniran sam njihovom kompetentnošću, svi izvrsno govore engleski, imaju operacijsko iskustvo te obrazovanje koje ih, po mom mišljenju, razdvaja od mnogih drugih zemalja.

časnički namjesnik
Douglas Wortham,
Nacionalna garda
Minnesota, prvi
dočasnik NGM-a

Kao prvi dočasnik Nacionalne garde Minnesota imam odgovornost i nadležnost nad otprilike 14 tisuća pripadnika kopnene vojske i zrakoplovstva. Važno je istaknuti priliku da se ljudi iz raznih grana susretnu i pomognu graditi međunarodne veze, rastu i razvijaju međusobno razumijevanje, posebice u području dočasničkih zborova. Mogu također spoznati razlike koje ima svaka zemlja, ali i uvjeriti se kako smo svi isti kad su u pitanju izazovi. Što se tiče suradnje, Hrvatska je naša partnerska zemlja i zbog toga sam ovdje. Nedavno smo proslavili 20. obljetnicu suradnje i mogu reći da je to bilo 20 odličnih godina.

Peta KOSTANJŠAK, snimio Tomislav BRANDT

OSMI PO REDU MEĐUNARODNI KAMP DOČASNIKA ZEMALJA NATO-a I PzM-a, ODRŽAN OD 1. DO 9 RUJNA U VOJARNI "KOVČANJE" NA MALOM LOŠINJU, OCIJENJEN JE KAO DOSAD NAJZAHTJEVNIJI, U ORGANIZACIJSKOM SMISLU I PO BROJU SUDIONIKA. NJEGOVA JE VELIKA VAŽNOST U TOME ŠTO SE NA JEDNOM MJESTU OKUPI REPREZENTATIVAN BROJ PREDAVAČA I LJUDI KOJE SE TEŠKO MOŽE SUSRESTI U REDOVITOM RADU. TAKOĐER, VRLO JE VAŽNA ČINJENICA DA SE OVDJE PREZENTIRA OSRH I SVE NJEGOVE SPOSOBNOSTI I MOGUĆNOSTI...

Osmi po redu Međunarodni kamp dočasnika NATO-a i PzM-a održavao se od 1. do 9. rujna u vojarni "Kovčanje" na Malom Lošinju, a njegov glavni cilj, kao i dosadašnjih godina, bila je razmjena iskustva u radu dočasnika iz zemalja NATO-a i PzM-a. Kako pojašnjava časnički namjesnik Mario Mateljić, zamjenik prvog

dočasnika OSRH, kamp se održao u organizaciji Dočasnicičkog lanca potpore OSRH na čelu s prvim dočasnikom časničkim namjesnikom Dominikom Banom i uz prve dočasneke svih ustrojstvenih cijelina OSRH. "Na ovogodišnjem je kampu bilo 19 polaznika i četiri polaznice, od toga je šest pripadnika iz OSRH i 17 polaznika iz

Albanije, Češke, Makedonije, Njemačke, Kosova, Slovenije, Nacionalne garde Minnesote, Zapovjedništva JFC-a Brunssum i JFC-a Napulj. U prvom dijelu kampa imali smo goste predavače, a u drugom dijelu polaznici su imali niz aktivnosti," ističe časnički namjesnik Mateljić i dodaje da im je u organizaciji veliku potporu

dao Dom Glavnog stožera OSRH. Među gostima predavačima istaknuo se brigadni general Sonny Hurtado, zamjenik direktora za planiranje i financije Zapovjedništva američkih snaga za Europu (USEUCOM), a predavanja su održali i prvi dočasnići NATO-ova Zapovjedništva za transformaciju te NATO-ova Zapovjedništva za

OLAZNICA SVJEDOČI DOČASNIČKOG KAMPA

časnički namjesnik
Genc Metaj, prvi
dočasnik Kosovskih
snaga sigurnosti

Ovdje sam kao gost predavač, a na kampu je bio također i jedan polaznik s Kosova. Imao sam predavanje na temu vodstva s fokusom na svakodnevnim izazovima i promjenama koje se neočekivano događaju u svijetu, kao i njihov utjecaj na naš posao obučavanja vojnika i dočasnika. Ovaj je kamp vrlo važan događaj jer su tu ljudi iz svih grana i iz raznih zemalja koji mogu puno podijeliti i naučiti, a svi dijelimo zajednički cilj - NATO. Nama kao pripadnicima Kosovskih snaga sigurnosti važno je biti dijelom tog tima, dijeliti iskustva i učiti od drugih.

nadmaređnik
Matej Habjanič,
Slovenska vojska

Imao sam određenu viziju kako taj kamp izgleda jer sam u Sloveniji dio organizacijskog tima na zimskom kampu na Pokljuki. Moja su se očekivanja ispunila, vrlo sam zadovoljan zbog sudjelovanja visokih dočasnika iz svih grana, upoznavanja novih ljudi, prijateljstva s pripadnicima drugih zemalja NATO-a, kao i razmjene iskustava i mogućnosti poboljšanja engleskog jezika.

stožerna narednica
Saška Knežević,
Makedonska vojska

Glavna sam dočasnica Logističke brigade s 13 godina iskustva. Bila sam u dvjema misijama u Afganistanu, 2007. i 2014. Prvi sam put na ovom kampu i mislim da je on vrlo dobro iskustvo za nas kao dočasneke jer možemo razmijeniti mišljenja i iskustva o liderstvu i mentorstvu. Vrlo je pozitivno i to što sve naučeno možemo prenijeti našim ljudima i potruditi se da budemo još bolji lideri, motiviramo vojnike i naučimo nešto novo.

8. MEĐUNARODNI KAMP DOČASNIKA ZEMALJA NATO-A I PZM-A

operacije (ACO). "Također, imali smo predavanja prvih dočasnika slovenskih, makedonskih i kosovskih snaga te prvih dočasnika JFC-a Brunnsum i JFC-a Napulj te Nacionalne garde Minnesota, a ovom nam se prigodom prvi put obratio i šef Ureda za obrambenu suradnju Američkog veleposlanstva u Zagrebu," kaže Mateljić. Uz razmjenu ideja i iskustava, organizirane su i praktične aktivnosti pa su tako tijekom kampa polaznici mogli vidjeti prikaz mornaričkih vještina u suradnji s HRM-om, kao i prikaz vještina specijalnih snaga te posjetiti Zapovjedništvo specijalnih snaga u Delnicama. Također, tu je bio obilazak 93. zrakoplovne baze u Zadru s pripadnicima HRZ-a i PZO-a, ali i suradnja s Gardijskom motoriziranom brigadom u Kninu, gdje je na kraju organizirana svečana podjela zahvalnica i potvrđnica. Polaznici su, uza sve aktivnosti, imali priliku posjetiti

i neke kulturne znamenitosti te na kraju vidjeti dio vještina Počasno-zaštitne bojne na Brijuni, a organizirano je i gađanje iz HS-a, VHS-a i AK47. Što se tiče strukture polaznika riječ je o višim dočasniciima, od narednika do časničkog namjesnika, i to su uglavnom dočasnici koji već imaju određeno iskustvo te voditeljske ili zapovjedne sposobnosti, kao i dočasnici koji su radili u međunarodnom okruženju, primjerice u međunarodnim operacijama.

Kako kaže časnički namjesnik Mateljić, dosadašnja su iskustva s kampova vrlo pozitivna, a ovaj osmi po redu ocjenjuje kao dosad najzahtjevniji, u organizacijskom smislu i po broju sudionika. Njegova je velika važnost u tome što se na jednom mjestu okupi reprezentativan broj predavača i ljudi koje se teško može susresti u redovitom radu. Također, vrlo je važna činjenica da se ovdje

prezentira OSRH i sve njegove sposobnosti i mogućnosti. "U ime prvog dočasnika OSRH, časničkog namjesnika Dominika Bana, želio bih reći da nam aktivnosti poput ove trebaju i u budućnosti, da ostanu prepoznatljive kao i dosad te da se omogući povećanje kapa-

citeta što se tiče stranih polaznika jer su dosadašnja iskustva samo pozitivna," zaključuje časnički namjesnik Mario Mateljić, a gosti i polaznici sa zadovoljstvom ističu gostoprимstvo i dobru suradnju s Oružanim snagama RH. ■

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

POLIGON "CRVENA ZEMLJA"

SAVA STAR 16

NAPADNA AKCIJA MJEŠOVITE SATNIJE NA POLIGONU "CRVENA ZEMLJA" BILA JE VRHUNAC DVOTJEDNE BILATERALNE HRVATSKO-BRITANSKE VOJNE VJEŽBE SAVA STAR 16. OD 20. KOLOVOZA DO 3. RUJNA ZAJEDNO JE VJEŽBALO, RADило I ŽIVJELO 40 HRVATSKIH I 96 BRITANSKIH VOJNIKA...

PREZENTACIJA VJEŽBE

Pokaznoj vojnoj vježbi čiji je cilj bila prezentacija vježbe Sava Star 16 nazočili su 30. kolovoza ministar obrane Republike Hrvatske Josip Buljević, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general zbora Mirko Šundov, veleposlanik Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u Republici Hrvatskoj Nj. Eksc. Andrew Dalgleish, zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-pukovnik Mate Ostović, ravnatelj Vojne sigurnosno-obavještajne agencije brigadni general Ivica Kinder i drugi predstavnici MORH-a, OSRH te Ujedinjenog Kraljevstva. Čestitajući svim sudionicima na prezentiranom, ministar Buljević istaknuo je da su međunarodne vježbe kao što je Sava Star iznimno bitne za OSRH. "Njima se jačaju naše sposobnosti unutar NATO-a i postiže se potpuna interoperabilnost s članicama kao što je Ujedinjeno Kraljevstvo, a to je naša budućnost. Možemo biti ponosni na pripadnike obiju vojski," zaključio je ministar. Veleposlanik Dalgleish rekao je da je od same provedbe zadaća na vježbi za obje vojske bitnja činjenica da vojnici zajedno rade. Vježba, koja se održava četvrtu godinu zaredom, pravi je pokazatelj visoke razine obrambene suradnje Hrvatske i Ujedinjenog Kraljevstva. Načelnik GS OSRH general zbora Mirko Šundov rekao je da su hrvatski vojnici na vježbi pokazali visoku razinu profesionalnosti i organiziranosti. "Ovo je iznimna prilika da s OS-om Ujedinjenog Kraljevstva razmijenimo iskustva na taktičkoj razini. No, to nije samo bilateralna, nego i vrlo kvalitetna suradnja unutar NATO-a," zaključio je načelnik GS-a.

POLIGON "CRVENA ZEMLJA"

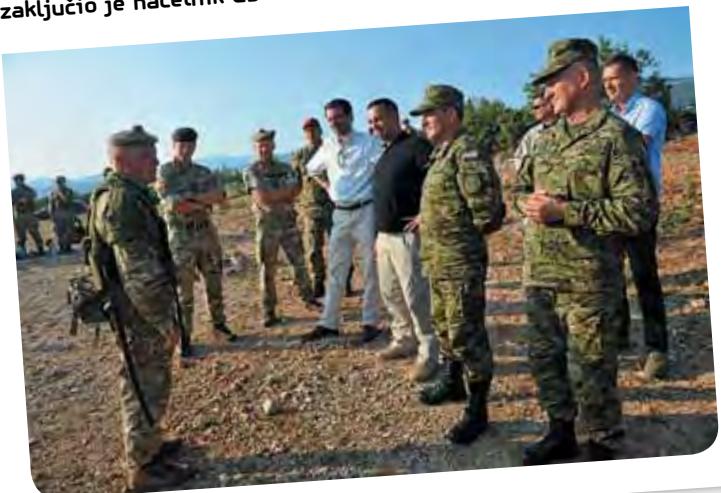
Sava Star postaje tradicionalna vježba, a ove je godine prvi put održana na poligonu "Crvena zemlja"

Zadnji je dan kolovoza. Na poligonu "Crvena zemlja" još je mračno, a bura s Dinare snažna je i štipa za uši kao da je kasna jesen. Čik zore poznato je vrijeme za napadne vojničke operacije, pa i vježbowne, a upravo se jedna takva spremi. No, netipično za poligon kod Knina, stotinjak vojnika podijeljenih u tri voda ne nosi isključivo digitalke sa šarom OSRH, nego je tu i poznata britanska *multicam* šara. Doduše, odore uvelike prekriva različita zaštitna i transportna oprema, pa i senzori prijenosnog Saabova simulacijskog sustava (*Tactical Engagement Simulator* – TES), sličnog dobro nam poznatom MILES-u.

Oružje na vježbi isključivo je iz assortirana britanskih oružanih snaga: većina vojnika naoružana je britanskim puškarnom SA 80 kalibra 5,56 × 45 mm NATO, a neki imaju britansku inačicu belgijske puško-strojnica FN Minimi kalibra 5,56. Oba oružja imaju instalirane žute komponente TES-a, dakle, ne koristi se bojno streljivo. Najupečatljiviji je, međutim, simulator američkog protuoklopног sustava Javelin. Uskoro, taman nakon što smo stigli u područje operacije, na dio poligona prilično udaljen od Knina, igra počinje. Prvo što zamjećujemo treptanje je lampica u daljinici: protuoklop je pogodio kamion i TES je odmah rea-

girao. Protivnik ima sredstvo manje, a vjerojatno je izgubio i čovjeka... Napadna akcija mješovite satnije kojoj je Hrvatski vojnik nazočio tog jutra bila je vrhunac dvotjedne bilateralne hrvatsko-britanske vojne vježbe Sava Star 16. Od 20. kolovoza do 3. rujna na poligonu "Crvena zemlja" zajedno je vježbalo, radilo i živjelo 40 hrvatskih i 96 britanskih vojnika. Konkretnije, Oružane snage RH predstavljali su pripadnici pješačkog voda 2. motorizirane satnije 2. motorizirane bojne Pauci Gardijske motorizirane brigade, a Britansku kopnenu vojsku satnija iz bojne 7 SCOTS. Riječ je o pričuvnoj lakoj pješačkoj bojni iz sastava Kraljevske škotske pukovnije. Postrojba je bazirana u sjevernom dijelu Škotske (*Highlands*), sa Stožerom u Perthu. Sava Star postaje tradicionalna vježba, a ove je godine prvi put

Vježba je bila podijeljena u tri faze. U prvoj je težište bilo na međusobnom upoznavanju pripadnika postrojbi te upoznavanju s naoružanjem i vojnom opremom. Druga se faza provodila na razini voda s težištem na zadaćama ophodnje, provedbe zasjeda, čišćenja objekata, uspostave patrol baze, provedbe taktičkog kretanja te provedbe napada. Zaključna faza provodila se na razini satnije s težištem na procedurna vođenja postrojbe, uspostave očekujućeg područja, izviđanja i provedbe napada. Upravo je akcija koju smo pratili sažela zadnju fazu.

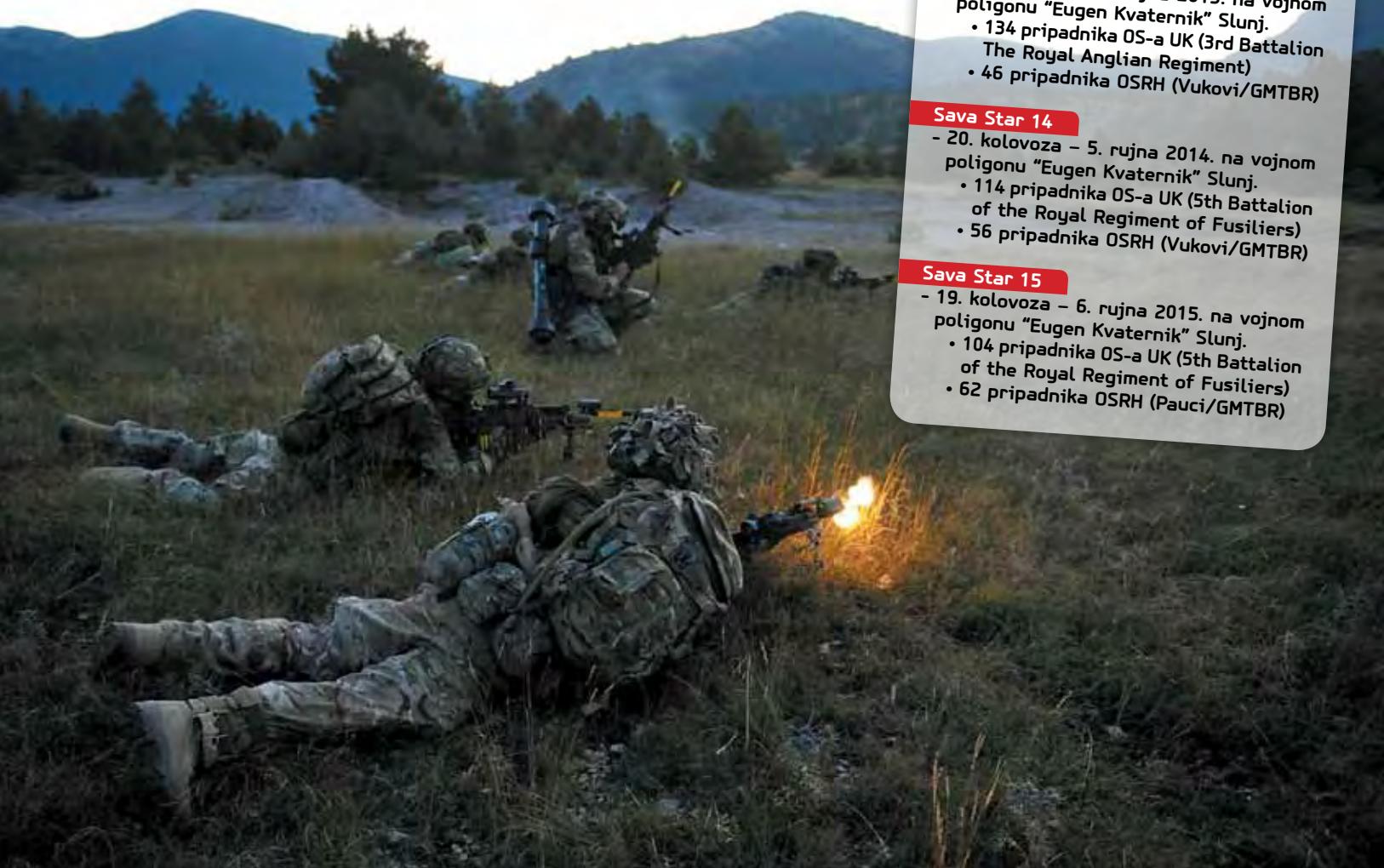
Kao jedini uljezi u civilu i nastojeći ne ometati vojnike, pokušali smo što bolje pratiti događanja.

Srećom, "Crvena zemlja" sa svojim je rijetkim i niskim raslinjem ipak pogodna za fotografa i novinara. S druge strane, vojnici se itekako moraju potruditi da bi našli adekvatan zaklon. Iz svih smjerova pratile nas je mnoštvo zvukova: pucnjava, vika na engleskom jeziku (sa škotskim i hrvatskim akcentima), pištanje senzora simulacijskog sustava, brujenje terenskog vozila quad koje ospkrbljuje vojnike izravno na bojišnici... Dakle, mješovita hrvatsko-škotska satnija napadala je ukopane protivnike (OPFOR, tj. opposite force, također izmiješane) na trima položajima, rješavajući jedan po jedan. Djelovalo se tako da su u napadu bila dva voda, a jedan u pričuvi. Nije to bila laka zadaća

za satniju, unatoč tomu što je bila kudikamo brojnija od protivnika. Moralo se potrošiti puno vježbovnog streljiva da bi se slomio otpor. Ipak, napad je uspio i pokazao da su ciljevi vježbe ostvareni. Jedini glasan zvuk na poligonu "Crvena zemlja" opet je bio snažan fijuk bure...

Zadihani vojnici mogli su konačno skinuti barem dio teške opreme sa sebe. Dvotjedni posao primicao se kraj, a na njihovim je zapovjednicima bilo da naprave raščlambu još jedne vježbe Sava Star. "Akcija nije bila preteška jer smo tijekom protekla dva tjedna dobro uvježbani," rekao nam je vojnik Steven Brown te dodao: "Bilo je vrlo zanimljivo raditi s kolegama iz savezničke vojske, a najzanimljivije, s vojničkog gledišta, usporediti taktike koje su zapravo vrlo slične." Njegov kolega vojnik

Krešimir Raljević dodao je da je završni čin napada bio iznimno dobro koordiniran: "Svladali smo jezičnu barijeru i stvorili koheziju među našim snagama." Da, to je vjerojatno i najbitnije. Još je prethodnog dana zapovjednik britanske satnije satnik Gus Cameron istaknuo da su se pripadnici OSRH pokazali izvrsnim domaćinima, ali i da su se vrlo dobro integrirali s britanskim kolegama u vježbi, i kao vojnici i kao pripadnici druge nacije. Zapovjednik 2. satnije Pauka Antonio Tokić rekao je da su iskustva koja takve vježbe donose pripadnicima OSRH od velike važnosti, a vojnici pozitivno gledaju na sudjelovanje u obuci i vježbama u međunarodnom okruženju. ■

DOSADAŠNJE VJEŽBE

Sava Star 13

- 16. kolovoza – 6. rujna 2013. na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" Slunj.
- 134 pripadnika OS-a UK (3rd Battalion The Royal Anglian Regiment)
- 46 pripadnika OSRH (Vukovi/GMTBR)

Sava Star 14

- 20. kolovoza – 5. rujna 2014. na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" Slunj.
- 114 pripadnika OS-a UK (5th Battalion of the Royal Regiment of Fusiliers)
- 56 pripadnika OSRH (Vukovi/GMTBR)

Sava Star 15

- 19. kolovoza – 6. rujna 2015. na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" Slunj.
- 104 pripadnika OS-a UK (5th Battalion of the Royal Regiment of Fusiliers)
- 62 pripadnika OSRH (Pauci/GMTBR)

VOJARNA "SV. NIKOLA"

KADETI NA TEČAJU BORBENOG PL

Ovo je treća godina u kojoj se tečaj provodi, a na njemu sudjeluju i kadeti drugih vojnih akademija, partnerskih i prijateljskih zemalja, zemalja članica NATO-a i Europske unije.

Okupio je 28 kadeta, među njima i osam iz inozemstva: Mađarske, Republike Poljske i Slovačke Republike. Hrvatski kadeti koji na njemu sudjeluju polaznici su prve, druge i treće godine studija i trebali su udovoljiti uvjetima pristupanja takvom tečaju...

Kadeti Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman", zajedno s kadetima drugih vojnih akademija iz nema partnerskih i prijateljskih zemalja i ovog su ljeta, treću godinu zaredom, u splitskoj vojarni "Sv. Nikola" polazili tečaj za borbenog plivača kadeta. Ovogodišnji je tečaj započeo 20. kolovoza i trajao do 3. rujna, a okupio je 28 kadeta, među njima i osam iz inozemstva: Mađarske, Republike Poljske i Slovačke Republike. Nositelj kompletne obuke tečaja za borbenog plivača je Hrvatsko vojno učilište "Dr. Franjo Tuđman", a u realizaciji provedbenog dijela ostvarena je bliska suradnja s Hrvatskom kopnenom vojskom, Hrvatskom ratnom mornaricom, Hrvatskim ratnim zrakoplovstvom i protuzračnom obranom te Zapovjed-

ništvom specijalnih snaga i Zapovjedništvom za potporu. Zapovjednik Kadetske bojne HVU-a bojnik Tomislav Kasumović, koji u Splitu budno nadzire, prati i koordinira svaki dio provedbe tečaja za borbene plivače, za Hrvatski vojnik objašnjava njegovu važnost: "Ovo je treća godina u kojoj se tečaj provodi. Provodimo ga na međunarodnoj razini, s kadetima drugih vojnih akademija, partnerskih i prijateljskih zemalja, zemalja članica NATO-a i Europske unije. U cijelosti se provodi na engleskom jeziku i spada u posebne oblike poučavanja kadeta, a imaju mu pravo pristupiti oni kadeti koji su tijekom akademске godine, do ljeta, ispunili sve svoje akademske i vojnoobučne obvezе. Ove godine, prvi put, osim kadeta, u tečaju su-

djeluju i časnici iz prijateljskih zemalja: bojnik Dariusz Piątkowski iz Poljske te satnik Geza Horvath iz Mađarske. Hrvatski kadeti koji sudjeluju polaznici su prve, druge i treće godine studija i trebali su udovoljiti uvjetima pristupanja ovakvom tečaju." Bojnik Kasumović naglašava i specifičnost tečaja za borbene plivače: "Specifičnost je ovog tečaja u tome što u njegovoj realizaciji i provedbenom dijelu sudjeluju sve tri grane Oružanih snaga Republike Hrvatske: HKoV, HRM, HRZ i PZO te, uz njih, ZSS i Zzp, dok je HVU nositelj kompletne obuke. To znači da naši polaznici, kao poseban oblik obučavanja, imaju i jedinstvenu priliku raditi s djelatnicima iz našeg sustava, pripadnicima svih triju grana i zapovjedništava, upoznati se s tim granama i za-

Napisala i snimila Lada PULJIZEVIĆ

ZA IVAČA

Ovogodišnji tečaj za borbenog plivača kadeta bit će zapamćen i po uvedenoj novini. Zapovjednik Kadetske bojne

HV-a bojnik Tomislav Kasumović o tome kaže: "Još jedna specifičnost ovogodišnjeg tečaja i ono što ga čini drukčijim od dosadašnjih je i to da se ove godine, nakon završetka tečaja, dijele značke za borbenog plivača. Svi koji završe tečaj dobivaju pravo nošenja metalne numerirane značke borbenog plivača koja će biti neka vrsta vizualnog identiteta te znak uspješnosti i uspješno završenog tečaja." ■

povjedništвима što je odlično jer će nakon završetka školovanja i sami postati dio neke od tih grana ili zapovjedništava."

Kadeti na tečaju usvajaju potrebne tehnike, taktike i procedure u svladavanju vodenih zapreka te stječu sposobnosti njihova svladavanja koristeći samo opremu koja je dio osobnog zaduženja. Usvajanje sposobnosti takvog svladavanja vodenih zapreka, bilo da je riječ o rijeci, jezeru ili moru, cilj je koji tečaj za borbenog plivača kadeta treba dostići. Bojnik Kasumović na kraju ističe: "U organizaciji Hrvatskog vojnog učilišta 'Dr. Franjo Tuđman' tečaj ćemo nastaviti i dalje organizirati i provoditi na godišnjoj razini, a u slučaju povećanog interesa, moguća je organizacija i više puta godišnje." ■

BOJNIK DARIUSZ PIĄTKOWSKI, REPUBLIKA POLSKA

Kao instruktor u zračnim snagama Republike Poljske imam iskustvo u radu s kadetima kad je riječ o avionima, padobranstvu, radu na simulatorima, ali iskustvo rada na moru nemam. Drago mi je što sam ovdje i što sam s poljskim kadetima dobio priliku sudjelovati jer je sve ovo na neki način novo za nas. Ovo su iskustva koja nismo mogli stjecati u našoj zemlji, a novo je iskustvo i zajednički rad kadeta različitih nacija i iz različitih zemalja. Tečaj za borbenog plivača provodi se u vrlo intenzivnom tempu rada i vježbi, ponekad i više od 12 sati dnevno. Za mene to nije preteško – ja sam ronilac, plivač, kajakaš, ali mladi kadeti moraju se ozbiljno potruditi da ispune zadaće.

SATNIK GEZA HORVATH, MAĐARSKA

Ja sam zapovjednik kadeta iz Mađarske i ovamo sam došao s dvojicom kadeta. Prvi sam put bio u Hrvatskoj prije tri godine. Sad sam drugi put i imam puno dobrih iskustava s hrvatskim vojnicima. Ovo je vrlo težak trening, zahtijeva i fizičku i mentalnu snagu, odlična je prilika i pravi izazov za moje kadete. Mi smo zemlja koja nema more tako da je za nas ovaj trening iznimno zanimljiv i pruža nam odličnu priliku za uvežbanje vještina borbenog plivača. Osim toga, otvara se mogućnost bliske suradnje između kadeta Mađarske, Slovačke, Poljske i Hrvatske. Suradnja je uspješna zato što je riječ o podjednakoj razini uvežbanosti. Puno zajedničkog, teškog rada, zajedničkih vježbi, ljudi su okrenuti jedni drugima, zajednički svladavaju poteškoće, bolje se upoznaju – sve su to odlične prilike i dobro okruženje za napredovanje kadeta.

MICHAK TURKO, KADET, REPUBLIKA POLSKA

Tečaj za borbenog plivača kadeta i naš dolazak u Split odlična su prilika da se upoznamo i stečnemo neke nove vještine koje ne možemo steći u Poljskoj. Najteže s tim se susrećemo intenzivan je svakodnevni trening koji ponekad traje i po 15 sati. U isto vrijeme, rad s pripadnicima različitih nacija odlična je prilika za usavršavanje engleskog jezika, ali i prilika da se međusobno upoznaju kadeti različitih nacija, različitih kultura, da saznaju više jedni o drugima i pobliže upoznaju načine kadetskog školovanja i života u drugim zemljama. Budem li imao prilike, ovamo ću sigurno ponovno doći.

PAWEŁ ZAJAC, KADET, REPUBLIKA POLSKA

Tečaj za borbenog plivača ovdje, u Splitu, za mene je važan zato što mi pruža mogućnost da provjerim sposobnosti koje imam, da ih usporedim sa sposobnostima drugih kolega, da napredujem u daljnjem učenju. Sve je ovdje za mene novo jer kao kadet zračnih snaga nisam u Poljskoj mogao plivati, ali ovdje mogu razvijati svoje sposobnosti i vještine za borbenog plivača. Veseli me i što mogu vidjeti kako rade vojnici i kadeti iz drugih zemalja. Drago mi je što možemo raditi zajedno i mislim da je multinacionalna vojna suradnja u današnjem svijetu jako važna. Ovakva događanja i zajedničke vježbe uče nas kako surađivati jedni s drugima. ■

PRVENSTVO OSRH U KOŠARCI

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio: Tomislav BRANDT

Deset momčadi iz ustrojstvenih cjelina OSRH nadmetalo se na dvodnevnom košarkaškom natjecanju na Hrvatskom vojnom učilištu. Ipak, nije bila riječ o klasičnoj košarci, nego o streetballu, košarci tri-na-tri koja se igra na jedan koš. GMTBR je slavio u dvjema utakmicama pobjedama s po tri koša razlike i tako zasluzeno osvojio naslov

GMTBR NAJBOLJI POD OBRUČIMA

Dvodnevno košarkaško druženje na Hrvatskom vojnem učilištu (24. i 25. kolovoza) okupilo je deset momčadi koje su predstavljale većinu glavnih ustrojstvenih cjelina OSRH. Za organizaciju se brinula prokušana skupina kinziologa Hrvatskog vojnog učilišta uz pomoć kolega iz Središnjice za upravljanje osobljem. Ipak, nije bila riječ o klasičnoj košarci, pet-na-pet na cijelom košarkaškom terenu Sportske dvorane HVU-a, nego o streetballu. Riječ je o košarci tri-na-tri koja se igra na jedan koš, a u hrvatskim krajevima uobičajen joj je naziv *hakl ili basket*. Naravno, momčadi su imale razne profile igrača iz različitih dobnih skupina, a na utakmicama je bilo vidljivo da im se *igracki profil* proteže od haklera pa do školovanih košarkaša koji su se prije vojničke karijere okušali i u klupskoj košarci. No, to nikako ne znači da je natjecanju nedostajalo kvalitete, zanimljivosti i uzbudnja, a organizatori su mu učvrstili značaj striktnom primjenom pravila streetballa krovne svjetske

košarkaške organizacije FIBA-e. Momčadi su u prvoj fazi koja se igrala 24. kolovoza bile podijeljene u dvije grupe. Utakmice su trajale 25 minuta, a mogle su završiti i prije ako bi jedna od momčadi došla do 21 koša. Sam rasplet nije tražio previše računanja, najbolji koji su se na kraju plasirali u polufinale učinili su to zahvaljujući većem broju pobjeda, a ne koš-razlici ili krugovima od više momčadi čiji je poređak odlučivan međusobnim susretima. U Grupi A Gardijska motorizirana brigada bila je zainstalirana uvjerljiva, dok je Bojna NBKO polufinalne zasluzila zahvaljujući pobjedi nad izravnim protivnikom ZzP-om. Hrvatska ratna mornarica do prvog je mjestu u Grupi B ipak došla teže, jer je Gardijska oklopno-mehanizirana brigada bila više nego dostojan protivnik. Logično, polufinalne borbe drugog i završnog dana natjecanja naglo su povisile kvalitetu viđene košarke. Ipak, favoriti, tj. pobednici grupa GMTBR i HRM, na kraju su potvrdili tu reputaciju. U obračunima za medalje propozicije su

bile ponešto promijenjene. Prvo, da biste osvojili zlato ili broncu trebalo je pobijediti u dvjema utakmicama. Drugo, sad je pojedina utakmica trajala 15 minuta, a pobjeda se mogla postići i ranije postizanjem 16 koševa. GOMBR je osvojio broncu s čistih 2-0 iako je BNBKO pružio dobar otpor. Finale je bilo zanimljivo i zbog ukupne kvalitete i zbog prilične izjednačenosti protivnika. Ipak, GMTBR je slavio u dvjema utakmicama pobjedama s po tri koša razlike i tako zasluzeno osvojio naslov. Bojnik Miro Maslač iz Zapovjedništva Brigade, igrač i voditelj, vodio je jednog Tigra (poručnik Marko Haler) i petoricu Paukova (desetnik Nenad Radić, skupnik Petar Buljan, te vojnici Ivo Ostojić, Luka Čirjak i Lučano Erak). Kao i uvek na sportskim natjecanjima OSRH, najbitnije je da je i košarkaški turnir protekao u pravoj sportskoj i vojničkoj atmosferi, što se vidjelo i iz iskrenih čestitaka i pljeska na svečanom proglašenju pobjednika. "Sport u OSRH nije forma, nego sadržaj," istaknuo je brigadir Miro Čolić koji je zatvorio prvenstvo, čestitavši pobjednicima, ali i svim sudionicima te organizatorima. ■

Tekst i foto: OJI

MEĐUNARODNA SURADNJA

CIMIC TIM NA VJEŽBI U DANSKOJ

"Nazočnost na vježbi bila je uspješna za CIMIC tim. Prikupljene su esencijalne informacije o strukturi i doktrini snaga zemalja partnera u sklopu VJTF 17. Ostvareni su također preliminarni kontakti i veze s voditeljima nacionalnih elemenata što će buduću suradnju i moguće raspoređivanje učiniti jednostavnijim," rekao je voditelj CIMIC tima bojnik Nikola Suhić nakon povratka iz Danske

ENRF 17 CIMIC tim sudjelovao je od 14. do 19. kolovoza u provedbi međunarodne vojne vježbe YGGDRAGSIL u Kraljevinu Danskoj. Nositelj aktivnosti bile su Oružane snage Kraljevine Danske, a sudionici iz OSRH bili su članovi CIMIC tima VJTF 17 HKoV-a: voditelj tima bojnik Nikola Suhić iz SMVO-a, satnik Danijel Dolinac iz Inženjerijske pukovnije, satnik Tomislav Antonić iz GOMBR-a, nadnarednik Zlatko Starešina iz SMVO-a i narednik Željko Pranjić iz TRP-a. Na vježbi su, uz pripadnike OSRH, sudjelovali pripadnici oružanih snaga Danske, Njemačke i Ujedinjenog Kraljevstva, a osmišljena je kao vježba za specijalnosti CIMIC, PSYOPS i INTELLIGENCE timova.

Scenarij je bio inkorporiran u aktualnu situaciju na području dvaju gradova Središnjeg Jutlanda, Herninga i Viborga, te je podrazumijevao komunikaciju sa stvarnim predstavnicima zajednice. Drugi dio scenarija, koji se odigravao na području zračne luke i lokalnog vojnog poligona, obuhvaćao je

pripremljene incidente. Namjera voditelja vježbe bila je od sastavnica IAC-a (*Information activity company*) i pridodanih britanskih, njemačkih i hrvatskih snaga formirati stožerni element i dvije sekcijske IAD-a (*Information activity detachment*) u svrhu potpore zapovjedniku brigade. Sudionici vježbe podijeljeni su u dva tima (IAD 1 i IAD 2) i zadaće su roti-

rane tako da svakog dana jedan tim obavlja jednu vrstu zadaće, a drugi tim drugu, te se idućeg dana uloge mijenjaju. Navedene su sastavnice prikupljanjem i analizom podataka na terenu, kroz ophodnje, sastanke i incidente u skladu s doktrinom sveobuhvatnog pristupa (*comprehensive approach*), izradile CIMIC i PSYOPS proekte u potpori zapovjednikove odluke.

Hrvatski CIMIC tim nalazi se u sklopu IAD-a 1 koji je sastavljen od VJTF snaga zajedno s još četiri timovima iz Danske i Ujedinjenog Kraljevstva. Hrvatska je sastavnica na vježbi provodila CIMIC zadaće, a dansko-britanske snage kombinirani PSYOPS/CIMIC.

Hrvatski je CIMIC tim na radnoj točki na kojoj su se provodila situacijska gađanja iz automatske puške i pištolja na streljuštu za situacijska gađanja ostvario najbolji rezultat. Svaki je član tima proveo dva situacijska gađanja iz automatske puške M4 te situacijsko gađanje iz pištolja SIG.

"Nazočnost na vježbi bila je uspješna za CIMIC tim. Prikupljene su esencijalne informacije o strukturi i doktrini snaga zemalja partnera u sklopu VJTF 17. Ostvareni su također preliminarni kontakti i veze s voditeljima nacionalnih elemenata što će buduću suradnju i moguće raspoređivanje učiniti jednostavnijim," rekao je voditelj CIMIC tima bojnik Nikola Suhić nakon povratka iz Danske. ■

Hrvatska je sastavnica na vježbi provodila CIMIC zadaće, a dansko-britanske snage kombinirani PSYOPS/CIMIC

HRVATSKA RATNA MORNARICA

I drugi hrvatski autonomni tim (*Autonomous Vessel Protection Detachment – AVPD*) spreman je krenuti u međunarodnu operaciju potpore miru u Somaliji ATALANTA (EU NAVFOR SOMALIA – OPERATION ATALANTA) – zaključili su članovi Ocjenjivačkog tima Glavnog stožera OSRH na kraju

vježbe Ugor 16 koja se održala od 31. kolovoza do 2. rujna u vojarni "Sv. Nikola" i akvatoriju srednjeg Jadrana.

Iza pripadnika drugog AVPD tima mjeseci su temeljitog i napornog rada te niz uspješno svladanih prepreka i usvojenih obučnih sadržaja: upoznavali su se i učili vještine ru-

kovanja pištoljem i automatskom puškom, statično ili u pokretu, pri normalnoj ili smanjenoj vidljivosti, iz različitih položaja i na različitim udaljenostima te u svim okruženjima koje brod, otvoreno more ili afričke luke sa sobom nose; svladavali su bojno gađanje iz Browninga i snajpera; prošli su obuku prve

pomoći prema STANAG-u 2122; usvajali su znanja i upoznavali se s područjem operacija u koje idu te sa zadaćama koje ih na tom izazovnom putovanju očekuju. U programu obuke važnu su ulogu imali njihove kolege iz prvog AVPD tima i prethodnici u operaciji potpore miru u Somaliji koji su se

DRUGI HRVATSKI AUTONOMNI TIM SPREMAN JE KRENUTI U MEĐUNARODNU OPERACIJU POTPORE MIRU U SOMALIJI ATALANTA. SVE NAUČENO, U SKLADU SA ZAHTJEVIMA IZ MEĐUNARODNIH SPORAZUMA KOJI SE ODNOSE NA PROVEDBU OPERACIJE, PRIPADNICI AVPD TIMA DEMONSTRIRALI SU PRED OCJENJIVAČIMA TIJEKOM PROVEDBE VJEŽBE UGOR 16...

VJEŽBA UGOR OCJENJIVA

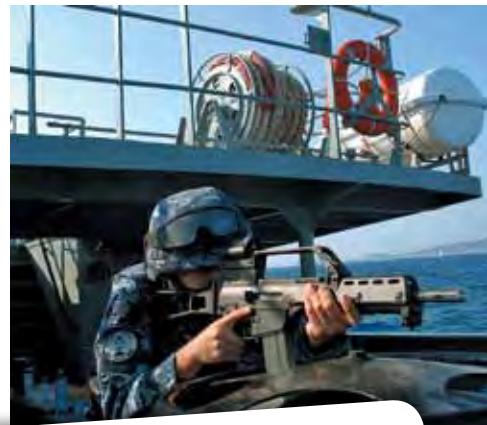
Prvi AVPD tim u operaciji EU NAVFOR SOMALIA - OPERATION ATALANTA bio je od 28. prosinca 2014. do 7. travnja 2015. Članovi drugog AVPD tima u operaciji će štititi brod MSM Douro koji je dug 109 metara, širok 15 metara, najveća brzina kretanja mu je 12 čvorova, ima 11 članova posade, a u sklopu Svjetskog programa za hranu (World Food Programme - WFP) prevozi i dostavlja humanitarnu pomoći.

odande vratili u travnju 2015., a za kvalitetu svojeg rada više su puta bili pohvaljivani – njihova iskustva postavljala su idealne smjernice o tome na što treba obratiti pažnju, što se može očekivati i kako se nositi s izazovima. Sve naučeno, u skladu sa zahtjevima iz međunarodnih sporazuma koji se odnose na provedbu operacije, pripadnici AVPD tima

Napisala i snimila Lada PULJIZEVIĆ

demonstrirali su pred ocjenjivačima tijekom provedbe vježbe Ugor 16. Sce- narij vježbe obuhvatio je niz mogućih situacija s kojima se pripadnici tima mogu susresti tijekom provedbe misije, i one su se smjenjivale velikom brzinom – od procedura i zadaća nakon dolaska u vojnu bazu; primopredaje opreme i naoružanja u bazi; primopredaje broda te ukrcaja kontejnera i opreme na brod do incidentnih događaja u luci ili tijekom plovidbe; pokušaja napada pirata u brzim gumenim čamcima; zbrinjavanja i helikopterske evakuacije ranjenika; izvlačenja čovjeka iz mora; požara na brodu; dnevognog i noćnog gađanja; aktivnosti potrebnih za hitno napuštanje broda i sl. I na sve su te situacije pripadnici drugog hrvatskog AVPD tima imali profesionalan i brz odgovor, bez i jednog

brigadir Mijo KOŽIĆ, čelnik Ocjenjivačkog tima GS OSRH

Snage hrvatskog kontingenta strukturirane su sukladno zahtjevima iz međunarodnih sporazuma koji se odnose na provedbu operacije i obuhvačaju poznavanje procedura rada s lučkim vlastima tijekom boravka broda u lukama Afričke unije, sposobnost pomoći posadi broda u borbenoj otpornosti broda te obrane broda od napada pirata, a sve to u skladu s pravilima djelovanja (Rules of Engagement Authorisation ROEAUTH). Također, ocjenjivano je i poznavanje stupnjeva pripravnosti u plovidbi, na sidru i u lukama unutar područja operacije, (Area of Operations - AOO), razmještaj bojnih postaja na brodu WFP-a s ciljem pružanja i osiguranja obrane štićenog plovila u neprekidnom trajanju 24/7 kako bi AVPD tim osigurao dovoljnu vatrenu nadmoć nad svim oblicima djelovanja piratskih skupina na moru i u lukama ispred obala Somalije i susjednih zemalja. Uz to, provjereni su svi oblici komunikacije i izvješćivanja između AVPD tima, snaga Operacije (FHQ - Force Headquarters ATALANTA) te ZOS-a GS OSRH, poznavanje pravnih sporazuma te medicinskih i logističkih sposobnosti.

Hrvatski je tim izvrsno opremljen, obučen, pripremljen i ima autonomnost potrebnu za upućivanje u operaciju EU NAVFOR ATALANTA te će biti spremni pružiti zaštitu i osigurati sigurnost štićenog broda World Food Programme - WFP ako protivničke piratske skupine budu uočene na otvorenom i teritorijalnom moru te lukama obalnih zemalja. S ponosom mogu zaključiti da će brod WFP-a biti zaštićen od piratskih napada u razdoblju angažiranja hrvatskog AVPD tima.

16. VJEŽBE AVPD TIMA

**kapetan korvete Marinko RUBIĆ,
časnik za obuku u Operativnom odjelu
Zapovjedništva HRM-a i čelnik Tima za
planiranje vojne vježbe Ugor 16**

Sa zadovoljstvom mogu potvrditi kako su pripadnici drugog hrvatskog AVPD tima vrlo uspješno završili višemjesečnu obuku za sudjelovanje u operaciji EU NAVFOR ATALANTA. Vojna vježba Ugor 16 pokazala je spremnost tima u provedbi dinamičkih i kompleksnih zadaća s kojima se tim može sresti tijekom svojeg angažmana u operaciji. Posebno smo pratili i ocjenjivali kako reagiraju članovi tima u iznenadnim situacijama, dajući istodobno više zadaća timu u najtežim uvjetima koje smo stvorili na brodu i na moru oko broda tijekom vježbe. Brzom dinamikom provedbe aktivnosti u vježbi, neprekidnim stvaranjem fizičkog i psihološkog pritiska na sve članove tima, provjerili smo ispravnost i brzinu reakcije tima na sve moguće ugroze. Na kraju vježbe mogu reći kako je tim potpuno sposoban zaštiti brod WFP-a od piratskih napada.

odstupanja od najviših standarda postupanja, bez incidenta ili ozljede, dokazujući tako da su izvanredno dobro obučeni i u vrhunskoj formi.

To je potvrđio i čelnik Ocjenjivačkog tima GS OSRH brigadir Mijo Kožić obraćajući se na palubi postrojenim pripadnicima AVPD tima u prvim jutarnjim satima 3. rujna, dok je brod "Andrija Mohorovičić" nakon cijelodnevnog plovidbe i vježbovnih aktivnosti širom akvatorija srednjeg Jadrana uploviljavao u luku u vojarni "Sv. Nikola": "Gospodine zapovjedniče, poštovani pripadnici AVPD tima, nakon završne vježbe vaša je ocjena borbeno spremjan AVPD tim 2. hrvatskog kontingenta. Na toj vam ocjeni čestitam i zahvaljujem na trudu i zalaganju koji ste uložili tijekom temeljne i preduputne obuke. Vi ste obučeni, pripremljeni, osposobljeni, ali i samoodrživi i autonomni da provedete sve zadaće iz vaše matrice sposobnosti po kojoj ste se obučavali, pripremali i osposobljavali," rekao je brigadir Kožić zahvaljujući i Zapovjedništvu HRM-a koje je bilo glavni nositelj zadaće kao i svima koji su sudjelovali u pripremama, obuci i uvježbanju drugog hrvatskog AVPD tima. ■

brigadir Mario DADIĆ, liječnik u AVPD timu

Ne samo kao voditelj medicinskog tima nego i kao član AVPD tima, na kraju jedne dugi i reči da su pripreme bile sveobuhvatne, vrlo temeljite i obuhvačale su sve segmente bitne cijele. Moram istaknuti da se u svakom trenutku osjećala snaga zajedništva, borbenog duha i pobjedničkog mentaliteta Hrvatske vojske. Svi članovi AVPD tima potpuno su spremni, obučeni, a prije svega ponosni što mogu predstavljati i Oružane snage i Republiku Hrvatsku u jednoj iznimno zahtjevnoj zadaći kao što je operacija EU NAVFOR ATALANTA. Mi imamo sreću da smo u obuci imali mentore koji su bili članovi prvog AVPD tima, njihovo nam je iskustvo bilo od iznimne važnosti jer smo iz prve ruke, od najkompetentnijih osoba mogli čuti i naučiti sve ono što nam treba za uspješan završetak misije. Nadam se da ćemo dostojno nastaviti tamo gdje su oni stali i postići još bolje rezultate.

VOJARNA "TUŠKANAC"

"Svakodnevno svjedočim vašoj profesionalnosti, osobnom zalaganju, predanosti i posvećenosti u izvršenju zadaća," rekla je predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović u prigodi obljetnice

Foto: Tomisla Brandt

16. OBLJETNICA POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE

U zagrebačkoj vojarni "Tuškanac" 1. rujna svečano je obilježena 16. obljetnica ustrojavanja Počasno-zaštitne bojne (PZB). Počasno-zaštitna bojna ustrojena je 1. rujna 2000. kao pristožerna postrojba OSRH. Uz sadašnje i bivše pripadnike postrojbe i njezinih prethodnica, proslavlji su nazočili i predsjednica Republike Hrvatske i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga RH Kolinda Grabar-Kitarović, načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov, zamjenik načelnika GS OSRH general-pukovnik Drago Matanović i drugi uzvanici

iz Ureda predsjednice Republike Hrvatske, MORH-a i OSRH. Obrativši se postrojenim pripadnicima PZB-a i gostima, Predsjednica Republike istaknula je da postrojba odražava povjesni slijed 1. hrvatskog gardijskog zbora, čiji su pripadnici sudjelovanjem u Domovinskom ratu dali značajan doprinos ostvarenju hrvatskog povjesnog sna o samostalnoj i suverenoj državi. "Svakodnevno svjedočim vašoj profesionalnosti, osobnom zalaganju, predanosti i posvećenosti u izvršenju zadaća," zaključila je Predsjednica govoreći o današnjem PZB-u.

Načelnik GS OSRH general zbora Mirko Šundov zahvalio je postrojbi na iznimnom doprinosu u stvaranju pozitivne slike koju Oružane snage RH imaju u javnosti. "Sve vaše aktivnosti, bilo da su u službi zaštite i osiguravanja, ili pak protokolarnog karaktera, privlače veliku pozornost javnosti i kao takve ne dopuštaju prosječnost u provedbi," rekao je načelnik. Zapovjednik PZB-a brigadir Slobodan Kratohvil naglasio je da kvalitete koje su prethodnici pokazale u ratu i danas krase pripadnike PZB-a. "Sve dosadašnje zadaće izvršili smo

na najvišoj razini, a to ne bi bilo moguće bez kvalitetnih ljudi u postrojbi. I na buduće izazove odgovarat ćemo profesionalno, požrtvovno i na ponos OSRH i domovine Hrvatske," rekao je brigadir Kratohvil. Program obilježavanja započeo je polaganjem vijenaca na spomeniku poginulim pripadnicima 1. hrvatskog gardijskog zbora, a potom je u kapelici vojarne služena misa. Ceremonijalni dio zaključen je uručenjem promaknuća, nagrada i pohvala najistaknutijim pripadnicima postrojbe. ■

D. VLAHOVIĆ

Polaganje vijenaca na spomenik poginulim pripadnicima 1. hrvatskog gardijskog zbora

Uručenje promaknuća, nagrada i pohvala najistaknutijim pripadnicima postrojbe

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

VOJARNA "PUKOVNIK MARKO ŽIVKOVIĆ"

ISPRAĆAJ 5. HRVCON-a U AFGANISTAN

"KONTINGENT JE SPOJ ISKUSTVA I MLADOSTI I ZATO OČEKUJEM DA STARJI PRIPADNICI PRENESU SVOJE ZNANJE I ISKUSTVO NA MLAĐE. BUDITE POŠTENI I MORALNI, STVARAJTE I ŠIRITE MEĐUSOBNO POZITIVNO OZRAĆJE U KRUGU NAŠIH KOALICIJSKIH PARTNERA TE AFGANISTANSKIH SNAGA SIGURNOSTI," REKAO JE ZAPOVJEDNIK 5. HRVCON-a BRIGADIR DRAŽEN SEBASTIJAN POSTROJENOM KONTINGENTU..."

U vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu 27. je kolovoza održan svečani ispraćaj 5. hrvatskog kontingenta (5. HRVCON) uoči odlaska u međunarodnu misiju potpore miru Odlučna potpora (Resolute Support) u Afganistanu koju predvodi NATO. Ispraćaju su, među ostalim, nazočili izaslanik Predsjednice RH i vrhovne zapovjednica Oružanih snaga Republike Hrvatske načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov, zapovjednički Hrvatske kopnene vojske general-pukovnik Mate Ostović, zapovjednik Zapovjedništva za potporu general-bojnik Mladen Fuzul, ravnatelj Vojne sigurnosno-obavještajne agencije brigadni general Ivica Kinder i drugi predstavnici ustrojstvenih cjelina OSRH i MORH-a. Kontingent sa 112 pripadnika, od toga 90 pripadnika i pripadnica OSRH, 17 Vojske Crne Gore, dva OS-a Albanije, dva OS-a Bosne i Hercegovine te jedan pripadnik Armije Makedonije, u Afganistan je otišao 29. kolovoza.

Nakon što je primio prijavak zapovjednika 5. HRVCON-a brigadira Dražena Sebastijana, general Šundov u kratkom je obraćanju podsjetio da pripadnici OSRH već više od 13 godina sudjeluju u operacijama i misijama potpore miru u Afganistanu. "Time i sudjelovanjem u

drugim međunarodnim misijama širom svijeta iskazujemo privrženost temeljnim načelima i vrijednostima međunarodne zajednice. S druge strane, to je prilika za stjecanje dragocjenih znanja i iskustava, ali i za predstavljanje naših Oružanih snaga i njihovih sposobnosti," za-

ključio je general Šundov posebice pozdravljajući pripadnike savezničkih i partnerskih zemalja koji su dio 5. HRVCON-a.

Brigadir Sebastijan naglasio je da su pripadnici kontingenta nakon zahtjevne obuke spremni za provedbu svih zadaća u Afganistanu. "Kontingent je spoj iskustva i mladosti i zato očekujem da stariji pripadnici prenesu svoje znanje i iskustvo na mlađe," rekao je zapovjednik 5. HRVCON-a. "Budite pošteni i moralni, stvarajte i širite međusobno pozitivno ozraće, u krugu naših koalicijskih partnera te afganistanskih snaga sigurnosti," rekao je brigadir Sebastijan postrojenom kontingentu.

Nakon što je u Afganistanu krajem 2014. godine završena operacija ISAF, NATO od 1. siječnja 2015. godine predvodi misiju Odlučna potpora čija je temeljna zadaća obuka, savjetovanje i pomoć afganistanskim sigurnosnim snagama i institucijama. ■

Zapovjednik 5. HRVCON-a brigadir Dražen Sebastijan naglasio je da su pripadnici kontingenta nakon zahtjevne obuke spremni za provedbu svih zadaća u Afganistanu

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

NAKON 70 GODINA

Foto: Canadian Armed Forces

Ministarstvo obrane Kanade objavilo je 2. rujna da će Colt C-19 biti nova službena puška Kanadskih rendžera (Canadian Rangers). Rendžeri su podsastavnica kanadske vojne pričuve, tj. naoružani pričuvnici koji prema potrebi pokrivaju krajnja sjeverna, obalna i izolirana područja te velike sjevernoameričke zemlje. Riječ je o lako opremljenoj i pokretnoj sili u potpori operacija djelatnih i primarnih pričuvnih postrojbi. Ubuduće će koristiti puške koje proizvodi tvrtka Colt Canada. S obzirom na to da su od 1947. godine rendžeri zaduživali puške Lee-Enfield .303 koje su dizajnirane još početkom XX. st., sigurno je da je novo oružje velik korak naprijed. Opremanje pričuvnika novom puškom, ukupno 6820 komada, započet će početkom 2017. i trebalo bi završiti do 2019. godine. Ukupna vrijednost ugovora iznosi 32,8 milijuna američkih dolara. C-19 je puška repetirka koja je prema licenciji izrađena na osnovi finske SAKO Tikka T3 CTR (compact tactical rifle). Tijekom ispitivanja u postrojbama, Kanada je posebnu pažnju posvetila pouzdanosti u iznimno hladnim vremenskim uvjetima. Puška je u kalibru 7,62 × 51 mm NATO, ima spremnik od deset metaka i ispaljuje do 30 metaka u minuti. Masa puške iznosi 4,7 kg, duljina 102 cm, a duljina cijevi 51 cm. Izlazna brzina metka iznosi 790 m/s, a domet 600 metara.

Foto: General Dynamics Electric Boat

DOSTAVLJENA TREĆA PODMORNICA KLASE VIRGINIA III

Američka ratna mornarica preuzeala je 27. kolovoza treću podmornicu klase Virginia serije III (Batch III) imena "Illinois" (SSN 786). Ukupno trinaesta u klasi, "Illinois" je deveta uzastopna dostavljena prije planiranog roka i unutar ugovorom predviđenog proračuna. Pramac je reprojektiran za smještaj LAB (Large Aperture Bow) sonara, a s podmornica klase Ohio preuzeto je naoružanje s dvama vertikalnim lanserima od kojih svaki nosi šest projektila. "Illinois" će prve operativne zadaće započeti iduće godine, a ulazak u operativni sastav mornarice planiran je 29. listopada ove godine. Podmornica je uspješno okončala program pokušne plovidbe, ispitivanja i pregledne neovisnog mornaričkog odbora. Tijekom primopredajnih ispitivanja, posada je ispitala podmornicu zaronom na testnu

dubinu pri čemu je ispitano pogonsko postrojenje i izdržljivost materijala.

Redizajnirani pramac zamjenjuje 12 pojedinačnih cijevi za lansiranje s dvjema cijevima velikog promjera (Virginia payload tubes) od kojih svaka može lansirati šest krstarećih raketa Tomahawk. Ta i druge projektne izmjene smanjile su troškove gradnje uz zadržavanje sposobnosti. Podmornice klase Virginia projektirane su za djelovanje i u priobalnom području i u dubokim vodama. Njihova smanjena radarska zamjetljivost, izdržljivost, pokretljivost i paljbenu moć izravno podupiru pet od šest osnovnih pomorskih strateških sposobnosti: nadzor mora, projekciju snage, primarnu prisutnost, pomorsku sigurnost i odvraćanje.

M. PTIĆ GRŽELJ

OKONČANA ISPITIVANJA PRVOG TAJLANDSKOG M58

Foto: Royal Thai Navy

Ophodni brod "Laemsing" (561) projektne oznake M58 uspješno je završio pokusne plovidbe i ispitivanja te je spreman za dostavu Kraljevskoj tajlandskoj ratnoj mornarici, objavila je 26. kolovoza tvrtka Marsun. U prosincu 2013. prvi je put objavljeno kako je toj tvrtki dodijeljen ugovor za izgradnju 58-metarskog broda, koji je ujedno i najveće ophodno plovilo koje je mornarica dosad od nje naručila. "Laemsing" je porinut u kolovozu 2015. u brodogradilištu Thonburi Naval Dockyard u Bangkoku. Pokusne plovidbe obavljane su od sredine kolovoza, a uključivale su ispitivanje najveće brzine plovidbe, potvrdu radijsa okretanja, test zaustavljanja, kao i potvrdu dosega plovidbe.

"Laemsing" je naoružan glavnim pramčanim topom 76/62 mm, topom kalibra 30 mm usmjerenim prema krmi te dvjema strojnicama kalibra 12,7 mm. Brodski trup izrađen je od brodograđevnog čelika, duljine 58 m, širine 9,3 m, gaza 2,5 m te istisnine 520 tona pri najvećem stanju krcanja. Plovilo je pogonjeno trima Caterpillarovim 3516C dizelskim motorima koji pokreću vijak s promjenjivim i dva s fiksnim usponom krila. Najveća brzina prelazi 24 čvora, a doseg plovidbe iznosi 2500 NM pri brzini od 15 čvorova. Posadu čine 53 časnika i mornara. Prema sadašnjim planovima, isporuka tajlandskoj mornarici očekuje se kasnije ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: US Navy

Američka je Agencija za obrambeno-sigurnosnu suradnju (Defense Security Cooperation Agency – DSCA) obavijestila Kongres o mogućoj prodaji brzih ophodnih brodova tipa Mk V Kataru. Nositelj ugovora vrijednosti 124 milijuna dolara bit će američka brodograđevna tvrtka United States Marine Inc. (USMI). Aluminijsku inačicu tog plovila koristi specijalna američka postrojba SEAL. Navodi se da će plovila Kataru osigurati dodatnu sposobnost brze identifikacije i pristupa te provedbu pomorskih zakona posebno u blizini naftnih

područja i odobalnih infrastrukturnih jedinica. Ugovor bi uz gradnju, opremanje i dostavu spomenutih plovila uključivao dobavu osam strojnica M2HB i pripadnog streljiva, infracrveni (FLIR) sustav usmjeren prema pramcu, topnički sustav MLG 27 mm sa streljivom te vježbovno streljivo. Katar je u travnju ove godine također zatražio kupoprodaju RIM-116C i RIM-116C-2 projektila u vrijednosti od 260 milijuna dolara. Osnovne brodograđevne značajke trupa obuhvaćaju duljinu od 27 m, širinu 5,4 m te projektnigaz od 1,5 m.

PRVI MODIFICIRANI RIVER

Foto: BAE Systems

BAE Systems pokazao je prvi od tri nova odobalna ophodna broda modificirane klase River (Batch 2) za britansku mornaricu. Na web-stranici tvrtke objavljena je sredinom kolovoza fotografija izvlačenja broda iz zatvorene hale brodogradilišta Govan u Škotskoj uoči svečanosti porinuća. Spomenuta klasa gradi se s ciljem održavanja ključnih sposobnosti u vakuumu koji će nastati između završetka gradnje nosača zrakoplova klase Queen Elizabeth i početka gradnje fregata Type 26 (Global Combat Ship). Vrijednost ugovora o gradnji i isporuci triju brodova iznosi 348 milijuna funti (558,5 milijuna dolara), a potpisana je u kolovozu 2014. godine. Plovila će služiti za protuterorističke i protupiratske zadaće te operacije suzbijanja krijućenja.

Plovila su razvijena i projektirana za oceansku plovidbu. Modificirana klasa River imat će istisninu od oko 2000 tona, doplov oko 5000 NM i postizat će najveću brzinu od 24 čvora. Osigurani su smještajni kapaciteti za 60 članova posade, autonomija će iznositi 35 dana. Brodovi će imati BAE Systemsov CMS-1 sustav upravljanja borbom te radare tvrtke Kelvin Hughes. Radarski sustav činit će I Band Doppler SharpEye radar namijenjen helikopterskom nadzoru i navigaciji te E/F Band SharpEye radar namijenjen navigaciji i izbjegavanju sudara.

Iako se temelji na dokazanoj platformi 90-metarskih plovila koja su u uporabi brazilske i tajlandske mornarice, oblikovno je rješenje promijenjeno u 29 odvojenih područja kako bi se zadovoljile specifične britanske potrebe. Najvažnija promjena obuhvaća sletnu palubu koja je redizajnirana za najnoviju generaciju helikoptera Merlin, a preostale se važnije promjene odnose na povećanje skladišnih i smještajnih kapaciteta. Isporuka prvog i drugog plovila u klasi, imena "Forth" i "Medway", planirana je za 2017., a trećeg, koje će se zvati "Trent", za 2018. godinu.

M. PTIĆ GRŽELJ

BRZI OPHODNI BRODOVI MK V ZA KATAR

Najveća istisnina ovisi u prvom redu o brodograđevnom materijalu trupa i nadgrađa koji može biti ili marinizirana aluminijска slitina ili vlaknima ojačana plastika, te o odabranoj opremi. Propulzijski sustav temelji se na dvama dizelskim motorima MTU 12V-4000 uparenim s Rolls-Royceovim Kameawa 56S-II vodomlaznim propulzorima kojima se postiže brzina veća od 45 čvorova. Doplov od 500 do 600 NM procijenjen je pri ekonomskoj brzini. Posadu čini deset mornara te dva časnika. Uz već spomenuti glavni top kalibra 27 mm koji se

ugrađuje na pramčanom dijelu palube, plovila je moguće naoružati jednom strojnicom kalibra 7,62 mm te jednom kalibra 0,5 mm. Nadgrađe, odnosno prednja i bočne stranice nadgrađa, te prozori, mogu imati balističku zaštitu.

Katar je u lipnju ove godine potpisao s talijanskim Fincantierijem ugovor u vrijednosti četiri milijarde dolara za gradnju, opremanje i dostavu četiriju korveta duljine 100 m, desantnog broda (LPD) i dvaju odobalnih ophodnih brodova.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVI KINESKI BOMBARDER?

Portal China Daily objavio je 3. rujna vijest koja potvrđuje da Kina razvija strateški bombarder nove generacije. Informaciju je iznio general zrakoplovstva Ma Xiaotian te dodaо da će novi avion povećati sposobnost zrakoplovstva za dugodometne udare i dati mu i druge prednosti, ali nije naveo nikakve tehničke detalje. Bombarder će biti zamjena za Xian H-6 prema licenciji proizvedenu inačiću sovjetskog dvomotorca Tupoljev Tu-16 koji je u operativnoj uporabi u Kini više od pola stoljeća. Zanimljivo je da je prošle godine Kina predstavila H-6K, zadnju inačicu tog bombardera, koja može lansirati krstareći projektil zrak-zemlja što Kinu čini, uz Rusiju i SAD, tek trećom zemljom na svijetu s tom sposobnošću. Jane's komentira da iz generalovih izjava nije jasno je li kod nove generacije riječ o još jednom H-6 ili će se razvijati izvorni koncept.

D. VLAHOVIĆ

IL-112V IDUĆEG LJETA U ZRAKU

Ilustracija: arms-expo.ru

Prototip vojnog transportnog aviona Iljušin Il-112V trebao bi prvi put poljeti idućeg ljeta, objavio je 1. rujna TASS. Glavni proizvođač aviona, tvrtka VASO (Воронежское акционерное самолётостроительное общество) iz Voroneža već je započela izradu letjelice. Kako kažu u Voronežu, od 2019. proizvodit će dva aviona godišnje, a krajnji je cilj da ih u tom razdoblju budu sposobni isporučivati osam. Laki transportni avion Il-112V prema zamisli konstruktora imat će kapacitet za prijevoz šest tona tereta i u ruskim će snagama zamijeniti avione Antonov An-24 i An-26. Prema sadašnjim planovima, Ministarstvo obrane kupit će ih 62, prije svega da bi prevozili vojниke te laku vojnu opremu i druge terete, a i da bi se koristili u padobranskim operacijama. Duljina aviona iznosiće 24,15 m, visina 8,89 m, a raspon krila 27,6 m. Pokretat će ga dva turbopropellerska motora TV7-117CT. Krstareća brzina iznosiće od 450 do 500 km/h, najveća visina leta 7600 m, a s ukrcane 3,5 tone tereta imat će dolet od 2400 km.

D. VLAHOVIĆ

Foto: Wikipedia

Bergmann MP18 prvo je oružje koje se može smatrati automatom, ili preciznije, kratkom strojnicom

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Kratka strojnica (*submachine gun*), u Hrvatskoj poznatija kao automat, po definiciji je osobno, lako streljačko automatsko oružje duge cijevi koje je razvijeno da koristi pištoljsko streljivo. U tome je osnovna razlika između automata i automatske puške. Njegove temeljne taktičko-tehničke značajke proistjeću iz balističkih i tehničkih značajki metka za koji je razvijen. Taktička uloga automata temelji se na njegovoj temeljnoj značajki, a to je da razvija veliku paljbenu moć na manjim udaljenostima (dometima), postižući je većom praktičnom brzinom gađanja i relativno velikim kapacitetom spremnika. Automat je namijenjen u prvom redu za djelovanje protiv živih ciljeva na udaljenostima do 200 m. Posebno je učinkovit za blisku borbu u rovovima, šumi, na planini i u naseljenim mjestima. Jednostavne je konstrukcije, poslužuje ga pojedinač i lako se njime rukuje. Glavno je oružje antiterorističkih, interventnih i izvidničkih timova i postrojbi, posada vozila i padobranaca.

Iako se automat pojавio tek potkraj Prvog svjetskog rata, brojni su konstruktori i prije pokušavali stvoriti oružje koje će pojedincu dati sposobnost automatske paljbe. Uzor je bila pojava (puško)strojnica. No, u to su vrijeme postojale samo dvije vrste streljiva, pištoljska i puščana, koja nisu bila prikladna jer prvo ima preveliku, a drugo premalu energiju. Kad se automat pojавio, unio je novu kvalitetu u razvoj streljačkog naoružanja jer je sposobnost automatske

**Originalna hrvatska
kratka strojnica
(automat) ERO
korишtena je i u
Domovinskom ratu**

**U literaturi
koja pra-
ti razvoj
streljačkog
naoružanja
kao prvi
pravi auto-
mat spomi-
nje se MP18
iz njemačke
tvornice
koji je 1916.
dizajnirao
Hugo
Schmeisser...**

paljbe prešla s razine strojničke de-

POČETAK U ITALIJI

Oružje koje se može smatrati prvim automatom talijanski je Villar-Perosa (Pistole Mitragliatrice Villar-Perosa M15) dizajniran 1914. godine. Automat neobične konstrukcije bio je predviđen kao oružje na zrakoplovu, ali poslije je ušao i u uporabu kopnenih postrojbi. To je dvocijevni sustav bez kundaka napravljen za montažu (ugradnju), a poslije se koristio i s nožicom i zbog toga se ne može smatrati pravim automatom. Relativno je lagan (6,5 kg) iako ima dvije cijevi. Čine ga dva neovisna spojena oružja, svako sa svojim mehanizmom za okidanje i odvojenim spremnicima koji su se postavljali s gornje strane kućišta. Za punjenje cijevi korišteni su spremnici od 25 metaka s pištoljskim mecima u kalibru 9 mm Glisenti.

Prvi je pravi automat MP18 (njem. *Maschinengewehr*). Dizajnirao ga je 1916. godine Hugo Schmeisser (1884. – 1953), proizvodio se u njemačkoj tvornici Theodor Bergmann Abteilung Waffenbau, a prvi je put operativno uporabljen potkraj Prvog svjetskog rata, tijekom Proleterske ofenzive 1918. na Zapadnom bojištu. Oružje se zahvaljujući kundaku nije moralо koristiti s fiksnom položajem i time su postavljena pravila za automate koja vrijede i danas: korištenje jeftinog, dostupnog pištoljskog metka, male energije i stoga malog trzanja oružja, punjenje spremnikom i relativno mala

ukupna masa oružja. Iako je proizveden velik broj automata, najbolje su se pokazali kao dopunsko oružje puškarna krajem Prvog svjetskog rata u rovovskom ratovanju.

NESTANAK RUKOHVATA

U vremenu između dva svjetska rata automat još nije bio dobio završni moderan oblik. Jedan je od važnijih pomaka označio američki automat Thompson M1921 (prototip Annihilator I završen 1918.) konstruktora Johna Taliadera Thompsona (1860. – 1940). To je oružje dugo bilo popularnije među kriminalcima nego unutar državnih struktura. Najveća je novost bio pištoljski rukohvat i prednji rukohvat (ručica) umjesto prednjeg podkundaka. Rješenje je bilo puno ispred svojeg vremena, ali nestalo je s kasnijih modela Thompsona (M1928/A1, M1/A1) i primjenjivalo se vrlo rijetko na poznatim automatima iz Drugog svjetskog rata (njemački EMP, američki UD M42, australski Owen Gun, britanski Sten Mk5). Čak ni pištoljski rukohvat nije odmah ušao u širu uporabu i po brojnosti nije bio dominantan među konstrukcijama, kao ni uporaba bubenja s većim brojem metaka uz uobičajene spremnike. Međutim, svi su ti dijelovi na Thompsonu bili drveni, uključujući i veliki kundak, a metalni dijelovi (osim spremnika i bubenja) bili su izrađeni od masivnog čelika s iznimno skupom obradom. Ukupna masa oružja bila je stoga relativno velika (pet kilograma), a cijena

100 GODINA AUTOMAT

Ivan GALOVIĆ

izrade visoka (200 dolara; za usporedbu, cijena automobila marke Ford iznosila je 400 dolara).

TIPIČNA KONSTRUKCIJA

Puno drukčije nije bilo ni s većinom drugih tadašnjih konstrukcija. Naime, nakon obnove proizvodnje MP18 kao MP28, te pojave finskog automata Suomi KP/-31, većina je konstruktora do Drugog svjetskog rata, a i mnogi tijekom njega, prihvatile njihovu koncepciju. To su drveni kundak s jednodijelnim podkundakom (vrlo rijetko dvodijelnim), puščani rukohvat na njemu, ravan spremnik s 30 metaka, postavljen vodoravno ili okomito prema dolje i dodatna obloga oko cijevi, perforirana kružnim otvorima ili prezimra za poboljšanje hlađenja. Njemački MP28, MP34 i MPE, češki ZK383, austrijski Steyr-Solothurn MP-34, talijanska Beretta M938A, španjolski Star SI-35, RU-35, TN-35, britanski Lanchester Mk.1, mađarski Kiraly 39M i mnogi drugi automati bili su takvog tipa s manjim razlikama (uglavnom različiti tipovi metaka). Svi su imali takozvane jake pištoljske metke, uglavnom 9 mm Luger (usto i 9 x 23 mm Largo, 9 x 23 mm Steyr, 9 x 25 mm Mauser), i svi su djelovali na načelu slobodnog zatvarača. SAD je koris-

Foto: US Army Ordnance Museum

Villar-Perosa, prethodnik modernih automata, prvo je bio namijenjen za naoružanje zrakoplova, ali su ga u Prvom svjetskom ratu koristile i kopnene postrojbe, pa i u zanimljivoj instalaciji na biciklu

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Foto: encyclopedia.mil.ru

stot .45 ACP (11,43 x 23 mm), a SSSR 7,62 x 25 mm Tokarev. Tek se u Španjolskom građanskom (1936. – 1939.) i Sovjetsko-finskom ratu (1939. – 1940.) automat počeo vraćati na scenu.

NAORUŽANA DIVIZIJA

Sovjetska Crvena armija prva je uvela 1941. godine automat PPŠ-41 (rus. Пистолет-пулемёт Шпагина) poznat kao Špagin, kao osnovno pješačko naoružanje kojim je naoružala cijele pukovnije, pa čak i divizije, dok je u njemačkom Wehrmachtu odnos bio jedan automat na deset karabina. PPŠ-41 najmasovniji je automat Drugog svjetskog rata i vjerojatno najmasovniji svih vremena (šest milijuna proizvedenih). Imao je sličnu koncepciju kao zapadni, ali uz bitnu razliku. U pravilu je koristio spremnik u obliku bubnja s velikim brojem metaka (71). Nedvojbeno je bio i ostao najbolji automat u toj koncepciji, savršeno prilagođen SSSR-u. Bio je klasičan primjer jednostavnog dizajna za masovnu proizvodnju. Dijelove puške (isključujući cijev) mogli su proizvesti nekvalificirani radnici, služeći se jednostavnom opremom te materijalima koji su dostupni u željezariji. Kundaci su rađeni i u malim obrtima: primjenom jednostavne tehnologije, u milijunskim serijama, a metalna je konstrukcija svedena na minimum dijelova i obrade. Sve to nije umanjilo pouzdanost i uspjeh automata. Na terenu, Špagin je bio oružje koje je zahtijevalo malo održavanja te je mogao ispaliti 900 metaka u minuti. PPŠ-41 bio je cijenjen među sovjetskim vojnicima zbog pouzdanosti te učinkovitog djelovanja pri paljbi na bliskom dometu. Koristio je streljivo kalibra 7,62 x 25 mm kao i pištolji Tokarev TT-33. Wehrmacht je koristio taj automat kao ratni pljen, a sovjetsko

Sovjetski vojnik u akciji s automatom PPŠ-41 Špagin, koji je uz njemački MP 40 (potpuno pogrešno nazvan šmajser jer inženjer Schmeisser nije razvio to oružje), najpoznatiji automat Drugog svjetskog rata

Američki konstruktur streljačkog oružja John T. Thompson drži svoj M1921, jedan od prvih automata, karakterističan po pištoljskom rukohvatu i prednjem rukohватu (ručici) umjesto prednjeg podkundaka

Fotografija iz 1951.: američki vojnik naoružan automatom M3 tijekom gadanja u bazi Fort Jackson

streljivo 7,62 x 25 mm Tokarev bilo je slično njemačkom 7,63 x 25 mm Mauser. Zaplijenjeni PPŠ-41 postao je drugi najčešće korišten automat njemačkih snaga. Njemačka je pokušala sovjetski automat modificirati kako bi mogao koristiti streljivo 9 mm Parabellum i s time bi bio u skladu s njemačkim standardima. Wehrmacht je modificirani PPŠ-41 prihvatio kao MP41, dok su se nepromijenjeni automati koristili pod nazivom MP717. Nemodificirani PPŠ-41 koristio je streljivo 7,63 x 25 mm Mauser, koje je po dimenzijama identično streljivu 7,62 x 25 mm, ali nešto manje moćno. Wehrmacht je također tiskao i distribuirao korisničke upute na njemačkom jeziku o uporabi zaplijenjenih automata PPŠ-41.

POZNATI ŠMAJSER

Njemački vojni Ured za oružje zatražio je početkom 1938. od tvrtke Erfurter Maschinenfabrik (ERMA) razvoj automata pogodnog za naoružanje posada oklopnih vozila, tj. za djelovanje kroz otvore na njima. ERMA je te godine vojsci ponudila MP 38 jer je već imala razvijen svoj automat, tj. još 1936. prilagodila je EMP zahtjevima oklopnih postrojbi. MP 38 predstavio je novi trend koji će umnogome odrediti opću koncepciju automata, još izraženiji na novoj, inovativnoj inačici MP40. Taj automat, poznat pod sasvim pogrešnim imenom šmajser (njem. Schmeisser), uvelike je utjecao na ukupan razvoj cjelokupnog streljačkog oružja. Nije da su svi noviteti na njemu bili prvi put primjenjeni, ali teško je na jednom oružju naći toliko modernih rješenja odjednom.

Foto: US Army

Klasični drveni kundak zamijenjen je preklopnim metalnim, a ugrađeni su i brojni plastični dijelovi, što će postati standardnom značajkom u svijetu oružja. Prvi je put u najvećoj mogućoj mjeri primijenjena obrada metala plastičnom deformacijom (kovanje, svinjanje, duboko izvlačenje i istiskivanje) u cilju zamjene spore i skupe obrade skidanjem strugotinom, a to je nešto što se podrazumijeva i danas.

JEFTINIJА TEHNOLOGIJA

Pištoljski rukohvat postojao je već na Thompsonu, kao i okomiti spremnik na mnogim drugim oružjima, ali je na MP40 cijeli taj sklop bio izrađen jeftinijom tehnologijom i jednostavnijim sklapanjem. Okomiti spremnik služio je istodobno i kao prednji rukohvat. Za prihvat automata lijevom rukom predviđen je uvodnik spremnika koji je zbog udobnijeg prihvata postavljen pod kutom od 30° ulijevo i nagnut nešto naprijed. Rješenje da spremnik bude prednji rukohvat nije bilo opterećivačeno. Uklonjena je prednja drvena obloga, a osigurač spremnika riješen je polugom smještenom sa stražnje strane uvodnika. Zadržan je sustav teleskopske obloge opruge,

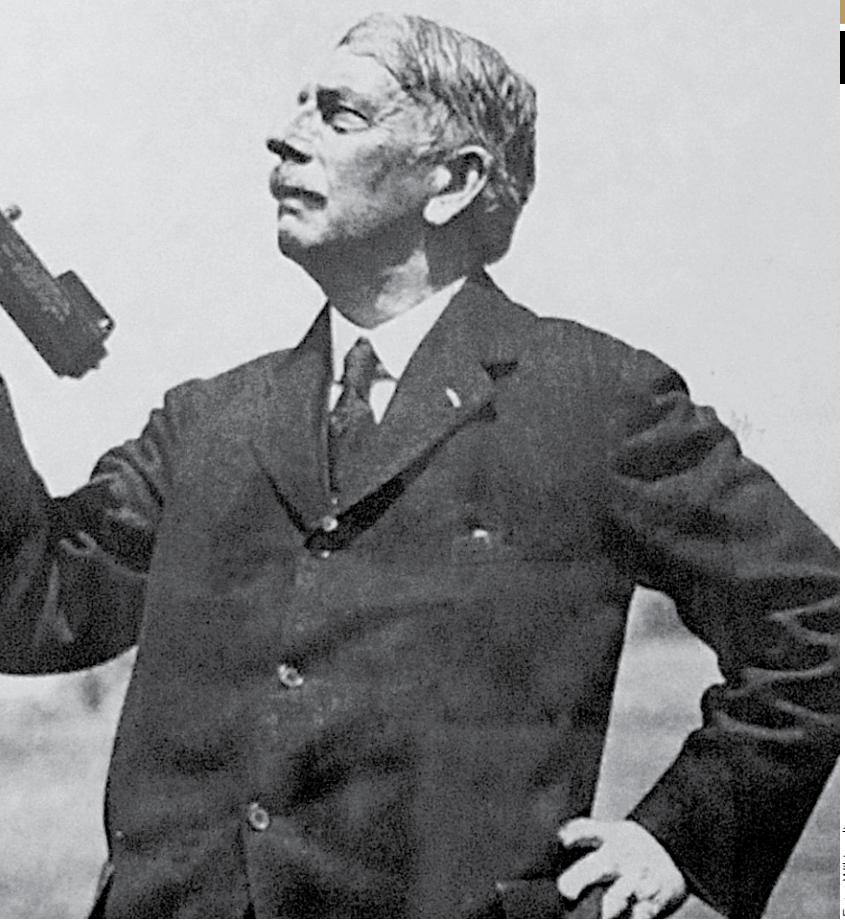

Foto: Wikipedia

regulator za pojedinačnu i rafalnu paljbu, a na ustima cijevi ugrađena je preklopna kuka koja je služila za kvačenje o vanjsku površinu puškarice pri djelovanju iz oklopнog vozila.

DRUGI PO MASOVNOSTI

Njemačku koncepciju dobrim su dijelom pratili i britanski proizvođači sa svoјim Stenom Mk2, ali njihov je finalni proizvod bio lošiji. U drugom je dijelu rata koncepciju prihvatio i SAD i stvoren je poznat i dugo korišten automat M3, nastao kao zamjena za

Thompson. Koncepcija je prihvaćena i u SSSR-u, a rezultat je PPS-43 (rus. Пистолет-пулемёт Судаева), poznat kao Sudajev. Razvoj automata u SSSR-u karakterističan je po tome što je bio intenzivan, relativno je kratko trajao (do kraja Drugog svjetskog rata) i dao je više zapaženih rješenja. Važno je doba za automate bilo tijekom Drugog svjetskog rata. Približno ih je uporabljeno više od 20 milijuna, što ga čini drugim oružjem po masovnosti, odmah nakon pušaka repetitirki koje su i dalje bile najbrojnije, a nešto ispred

Foto: US DoD

Američki vojnik fotografiran 1982. tijekom gađanja švedskim automatom Carl Gustav u bazi Fort Lewis

poluautomatskih pušaka (i karabina), pa i lakiх strojnica. Na kraju rata pojavljuju se automatske puške i automat više nije glavno streljačko oružje. Što se tiče automatskih pušaka, i prije je bilo oružja koja su ispaljivala puščani metak automatskom paljbom, a nisu bile strojnice. Svi su ti modeli prije pretendirali da budu automatske puške, ali općenito nisu uspjeli.

OSTALI BEZ METAKA

Ruski konstruktor Vladimir Grigorjevič Fjodorov (1874. – 1966.) izradio je 1915. prilično uspješnu automatsku pušku Fjodorov Avtomat (rus. Автомат Фёдорова) koja nije ušla u masovnu proizvodnju. U obliku s klasičnim ruskim puščanim kalibrom 7,62 x 54 mmR nije uspjela jer je metak bio prejak, ali je s oslabljenim metkom 6,5 mm bila dobro oružje. Međutim, tijekom Prvog svjetskog rata i Oktobarske revolucije, u Rusiji se nije razmišljalo o početku proizvodnje novog metka. Kad je pušku izgradio za metak Arisaka 6,5 x 50 mmSR koji je bio balistički sličan oslabljenom metku 6,5 mm, Fjodorov Avtomat ušao je u uporabu. Arisaka je bio najslabiji klasični puščani metak tog doba, koji je Carska Rusija dobivala od u to vrijeme savezničkih Japana i Ujedinjenog Kraljevstva. Isporuka Rusiji prekinuta je nakon Oktobarske revolucije. Nitko u SSSR-u nije započeo proizvodnju novog metka, a puščani 7,62 x 54 mmR bio je prejak za automatsko oružje pojedinka.

BROWNINGOV POKUŠAJ

U to se vrijeme i u američkoj vojsci dogodila slična situacija. John Browning (1855. – 1926.) uspio je konstruirati sasvim funkcionalno automatsko oružje na bazi snažnog američkog metka 30-06 Springfield. Međutim, puška M1918 BAR imala je preveliku masu (7,25 kg) i više je služila kao laka strojnica. U SSSR-u su 1936. godine uveli u naoružanje AVS-36 (rus. Автоматическая винтовка Симонова образца 1936 года) kao automatsku pušku, ali su uvidjeli da je kao takva neuspješna. Kasniji relativno slični modeli u pravilu su bile poluautomatske puške SVT-38 i SVT-40 (rus. Самозарядная винтовка Токарева). Metak 7,62 x 54 mmR opet je bio prejak. Ipak, zaplijenjene je primjerke njemačka vojska prilično cijenila, a konstruktori su ih dobro proučili i poslužili su kao neka vrsta uzora za njemačku poluautomatsku pušku G43 (njem. Gewehr 43) u kalibru 7,92 x 57 mm Mauser. Sasvim druga grana poluautomatskih pušaka razvila se od modela nastalih prije Prvog svjetskog rata i nešto malo tijekom njega, a njezin je najvažniji predstavnik bio M1 Garand.

POČETAK LEGENDE

Konstruktori su na koncu uočili da se energija metka mora oslabiti kako bi se izradilo uspješno osobno automatsko oružje. Tako je nastao metak 7,92 x 33K ili 7,92 mm Kurz koji je koristila poznata jurišna puška MP43 ili StG44 (Sturmgewehr). Metak je imao zrno mase osam grama sa sekantnim konusom i brzinu nešto veću od 680 m/s na ustima cijevi. Energija je iznosila oko 1900 J. U SSSR-u su, zarobivši te puške u Staljingradu, u potpunosti prihvatali načelo i prvo konstruirali vrlo sličan, nešto snažniji i veći metak 7,62 x 39 mm M43. Nakon toga zapovjedili su konstruktorima da za taj metak izrade automatsku pušku. Ubrzano se pojавio AK-47 (rus. Автомат Калашникова) i počela

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Foto: IDF

je legenda o Kalašnjikovu. Sa zrnom od osam grama, početne brzine veće od 730 m/s i sa sekantnim konusom (meci automata u pravilu nemaju sekantni konus), ukupne energije veće od 2100 J, oružje je bilo nadmoćno u odnosu na druge automate. S energijom zrna barem četiri puta većom i učinkovitom udaljenosti djelovanja dva do tri, a možda i više puta većom, uz zadržavanje brzine paljbe i lakoće punjenja i uz sličnu ukupnu masu oružja, automatska puška Kalašnjikov (jednako kao i StG44), učinila je automate inferiornim, sa znatno, ali ne presudno jačim trzanjem prilikom paljbe. Razvoj klasičnih automata na istoku prekinut je tako jednom zauvijek i više se nikad nije vratio u svojem klasičnom obliku.

NEIZVJESNA SUDBINA

Razvoj automata ušao je s pojavom automatskih pušaka u veliku i tešku krizu s neizvjesnom budućnosti. Od potpune propasti spasili su ga događaji u naoružavanju zapadnih zemalja nakon Drugog svjetskog rata. Naime, na zapadu su bili jednako upoznati s njemačkim postignućima, pa i sovjetskim prelaskom na novi metak. Zapad se također odlučio za unifikaciju u spremniku NATO saveza, usvajanjem novog metka koji bi zamijenio 30-06 (7,62 x 63 mm) u američkoj, .303 (7,7 x 56 mmR) u britanskoj, 7,92 u njemačkoj i nekim drugim te 6,5 x 52 mm Carcano u talijanskoj vojsci. Konačna je odluka bio metak 7,62 x 51 mm ili 7,62 NATO (1954.), nastao na temelju američkog metka .308 Winchester (1952.). Metak je imao predugu čahuru za dobro

Automat Uzi u rukama izraelskog vojnika.
Nastao sredinom pedesetih godina, Uzi danas ima niz inačica i praktički je vratio automat na svjetsku scenu naoružanja

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Pripadnik Indije ratne mornarice tijekom vježbe 2009. godine. Naoružan je jednom od novijih inačica britanske kratke strojnica Sterling, koja se danas više ne proizvodi

konstruiranu automatsku pušku, ali ono što je bilo još gore, bio je prejak. Sa zrnom mase deset grama i 3300 J bio je znatno snažniji i od M43 i od 7,92 mm Kurz. Na temelju tog metka konstruirane su mnoge automatske puške koje su nekoliko desetljeća bile glavno naoružanje zapadnih zemalja. Najpoznatija i vjerojatno najbolja među njima dugo je bila belgijska FN FAL (1954.) koju su uvele u naoružanje mnoge zemlje zapada, a i šire. Američka vojska razvila je svoju poznatu M14, a talijanska Beretta BM 59 svoju inačicu američkog modela M1 Garand. Tim rješenjima zapadno pješaštvo nije dobilo na gustoći paljbe, prije svega na malim udaljenostima, kao što je omogućivao Kalašnjikov. To je vjerojatno i glavni razlog što nije došlo do nestanka automata.

POVRATAK U IZRAELU

S obzirom na to da je još bilo automata iz prethodnog rata, njihov razvoj nije bio previše brz i opsežan. SAD je koristio velike zalihe M3 još dugo tijekom Vijetnamskog rata. U doba

antikolonijalnih ratova, Francuska je 1949. izradila novi model, MAT-49 (*Manufacture nationale d'armes de Tulle*), a Ujedinjeno Kraljevstvo 1953. godine novu inačicu svojeg Sterlinga. Danska je izradila vrlo jednostavan, ali uspješan Madsen M50, nalik na belgijski Vigneron M2. Švedska je izradila automat Carl Gustav M45, a Jugoslavija M56. Svi su ti automati koristili spremnik kao prednji rukohvat. Italija je izradila Beretta M12 kao i Franchi LF-57, koji su više policijski nego vojni modeli. Zanimljivo je da iz Čehoslovačke u to vrijeme stižu novi tipovi, koji formalno spadaju u automate, a zapravo su njihova evolucija, i to kao CZ Model 25 (točnije: Sa 25 ili Sa vz. 48b – *samopal vzor 48 výsadkový*), poslije i poznati Skorpion vz. 61, a sličan je i američki Ingram MAC 10/11, kao i austrijski Steyr MPi 69. Međutim, svjetski povratak automata kao oružja dogodio se 1954. godine s izraelskim Uzijem konstruktora Uziela Gala (1923. – 2002.). Sasvim poseban Uzi ipak je imao uzor u češkom prototipu ZK 476 iz tridesete-

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

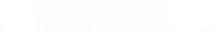
Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

Vitjaz-SN i danas je u ponudi ruskog Koncerna Kalašnjikov

</div

Foto: US Navy

Foto: SIG Sauer

Švicarski SIG Sauer MPX jedan je od modernijih automata na tržištu, a inačica na fotografiji namijenjena je isključivo državnim institucijama

Treba spomenuti i druge automate, kao austrijski Steyr AUG, bugarski Šipka, brazilski Mekanika URU i Taurus MT/G, španjolski Star Z-70 i Z-84, kineski Type 79/80/85, Chang Feng, Type 05, CS/LS-5, poljski Mors wz.39, Błyskawica, PM-63, PM-84, PM-98/06, singapski ST Kinetics CPW, finski M/44 Tikkakoski, Jati-Matic, švicarski Brügger & Thomet MP 9/APC, slovenski MG-176, hrvatski Pišter 91, Zagi M-91, Agram 2000, srpski M49, Master FLG, švedski CBJ-MS PDW, čileanski FAMAE S.A.F., južnokorejski Daewoo K7, japanski Minebea M-9, peruański SIMA-CEFAR MGP-79, MGP-84, MGP-87, argentinski FMK-3, Halcon M/943, Halcon ML-63, ruski PP-91 Kedr/Klin, KBP OTs-22 Kiparis, KBP PP-891, AEK 919K, KBP PP-90/M, PP-93, Bizon, A-91, Sr-2 Veresk, Vitjaz-SN, PP-2000, te američki Colt SMG, KAC-9, AP-9, PKS-9, Ruger MP9, koji su ostavili značajan trag u povijesti razvoja automata.

tih godina, pa i u novijem Sa.23/24. Iстичао се položajem spremnika u pištoljskom rukohvatu na sredini oružja (radi mogućnosti pucanja jednom rukom), položajem druge ruke na prednjem podkundaku i biranjem između drvenog i rasklopivog kundaka, kao i mogućnosti dulje cijevi. Pojava *mini/micro/pro* inačica poslje je samo dopunila uspjeh. U Hrvatskoj je na primjer Uzija realiziran u standardnoj i kompakt inačici Ero i Mini Ero.

NAPREDAK U TEHNOLOGIJI

Uočivši nedostatak gustoće pješačke paljbe na manjim udaljenostima nastao zbog izbora *pogrešnog* metka za NATO-ove automatske puške, tvrtka Heckler & Koch odlučila je brzo konstruirati i automat. Iz te je odluke potekao najpoznatiji moderni automat MP5 (bit će posebno opisan u idućem broju Hrvatskog vojnika).

Nakon Drugog svjetskog rata velik je napredak postignut na polju tehnologije izrade automata. Proizvodnju od masivnog čelika zamijenila je jeftinija izrada kućišta prešanjem

DUG POPIS...

Kategoriji automata pridružilo se osobno obrambeno oružje PDW (*personal defense weapon*) u koje spada belgijski FN P90 ili njemački H&K MP7, koji su karakteristični prije svega zbog kalibra streljiva: 5,7 x 28 mm u slučaju P90 i 4,6 x 30 mm u slučaju MP7. Pokušaji zamjene automata pištoljima s automatskom (rafalnom) paljbom, poput ruskog APS Stečkin, talijanskog Beretta 93R ili njemačkog H&K VP70 nisu ostvareni, a ne treba ih miješati s takozvanim miniautomatima, poput češkog Skorpiona, poljskog FB PM-63, austrijskog TMP-a ili izraelskog Micro Uzija.

Foto: Česká zbrojovka

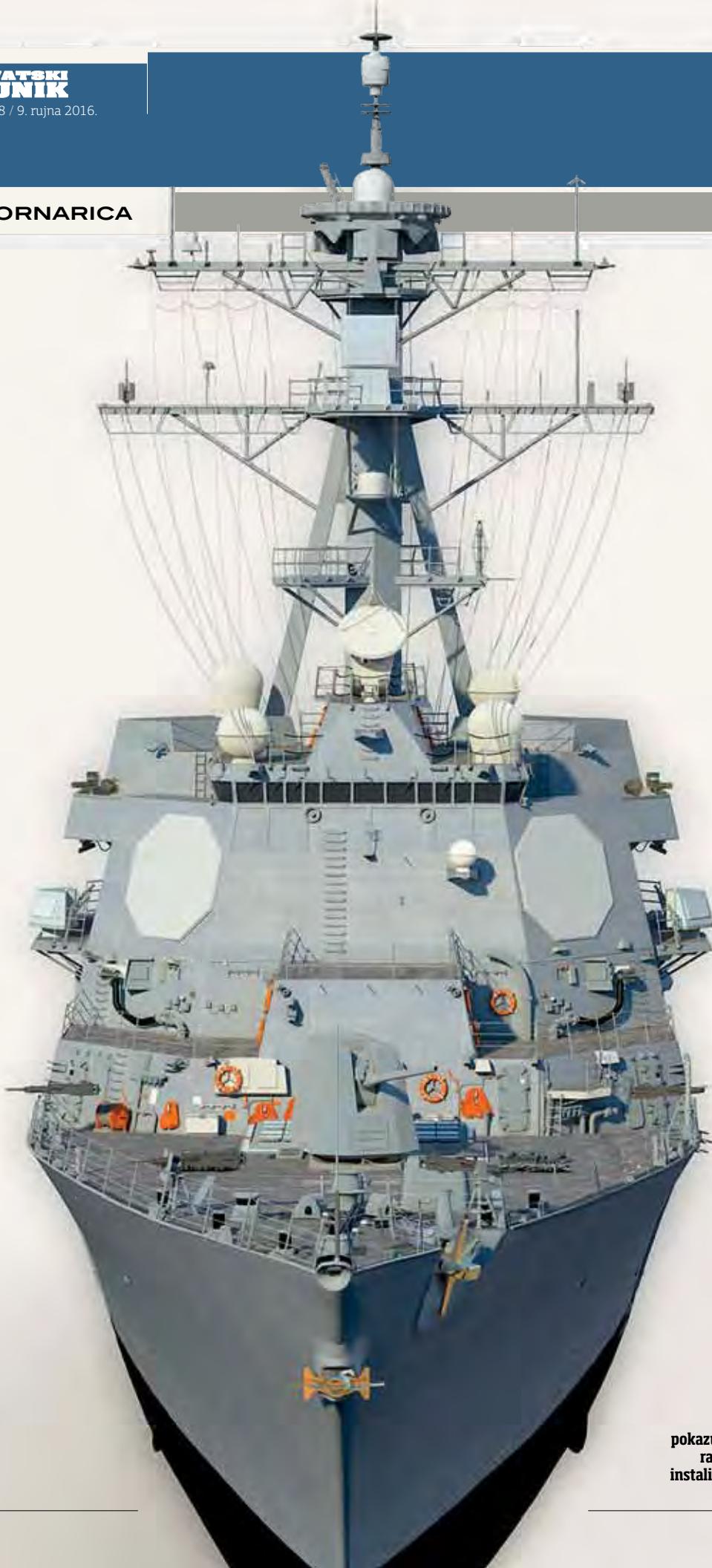
Česká zbrojovka inačicu Scorpion EVO 3 nudi na američkom tržištu

I U BUDUĆNOSTI

Nakon Drugog svjetskog rata potreba za automatima (kratkim strojnicama) postupno se smanjuje, posebno nakon pojave automatskih (jurišnih) pušaka velike brzine gađanja i bolje učinkovitosti. Po protežnosti i masi bile su slične kratkim strojnicama, ali su zbog jačeg streljiva imale puno veći domet uporabe. Ipak, razvoj kratkih strojnica nije prekinut. Najveći broj imao je vrlo kratak životni put, ali neka su se rješenja uspjela održati do danas. Suvremene kratke strojnice (njemački H&K UMP i MP7, ruski Bizon SMG i Vitjaz-SN, bugarska Šipka, južnokorejski Daewoo Telecom K7, švedski Saab Bofors Dynamics CBJ-MS, češki Scorpion EVO 3, talijanska Beretta, MX4, švicarski SIG Sauer MPX), odlikuje mala masa, velika pouzdanost u radu, mogućnost montiranja različite specijalne opreme kao što su prigušivač pucnja ili laserski ciljnici te jednostavna uporaba i održavanje. Spomenuto oružje postaje stoga sve prihvatljivije i snagama sigurnosti, a potreba za njim vjerojatno neće prestati ni u budućnosti. Većina vojnih stručnjaka ipak smatra da kratke strojnice nikad neće postati osnovno naoružanje, nego će njima biti opremljeni samo pripadnici specijalnih vojnih i policijskih postrojbi. Moderna borba protiv terorizma nezamisliva je bez uporabe tog oružja, a veći broj proizvođača nudi poboljšane konstrukcije čije značajke najavljuju neke nove smjerove, osiguravajući sebi čvrstu poziciju u budućnosti. Poznata je izreka konstruktora da je (...) bolje protivnika pogoditi slabim streljivom nego promašiti jakim". ■

 RATNA MORNARICA

Ilustracija: Raytheon

Ilustracija koju je objavio Raytheon pokazuje kako bi otrprilike trebao izgledati razarač serije III klase Arleigh Burke s instaliranim komponentama AMDR radara

BUDUĆNOST KLASE ARLEIGH BURKE

USS "HARVEY C. BARNUM JR.", PRVI OD PLANIRANIH BRODOVA NOVE SERIJE III POZNATIH AMERIČKIH RAZARAČA, TREBAO BI 2023. DOSEGNUTI INICIJALNE OPERATIVNE SPOSOBNOSTI. NAJVJEŠE PAŽNJE PRIVLAČI INTEGRACIJA NOVOG RADARA, ALI ONA JE I NAJVEĆI IZAZOV ZA SVE KOJI RADE NA VEĆ UHODANOJ KLASI...

Novi DDG 51 serije III (Flight III) na prvi će pogled izgledati gotovo jednako kao i njegovi prethodnici iz serije IIA (Flight IIA). Međutim, bit će uvedene brojne važne promjene na trupu, mehaničkim i električnim sustavima te na borbenom sustavu Aegis. Najviše pozornosti privlači AMDR radar (Air & Missile Defense Radar) koji će razaračima serije III dati neusporedivo veće sposobnosti i kapacitete integrirane PZO i proturaketne obrane. Razvijen u tvrtki Raytheon Integrated Defense Systems pod oznakom AN/SPY-6 (V), AMDR je nasljednik AN/SPY-1 (V) obitelji S-frekveničkih radara, zduženih s Aegisom još od njegovih početaka. Integracija AMDR-a unutar postojećeg trupa razarača postala je prvi inženjersko-konstrukcijski izazov u projektiranju serije III. Ugradnja četiri AMDR-S fiksnih antenskih radarskih ploča od 4,3 m na kutove glavnog nadgrađa povući će nadogradnju brodske električne servisne mreže, modifikacije energetskog kompleksa, ali i određene strukturne modifikacije.

EKONOMIČNIJI DDG 51

Program razarača DDG 51 serije III započeo je 2009. na temelju posebne studije koja se bavila evaluacijom odnosa radar / brodski trup. Tražio se najbolji način na koji bi se koncept integrirane PZO i proturaketne obra-

ne (IAMD) u čijem je središtu AMDR – mogao primijeniti na površinskim plovnim jedinicama. Ispitujući dvije konstrukcijske forme trupa razarača klase DDG 51 "Arleigh Burke" te razarača DDG 1000 "Zumwalt" – studija je dokazala da izbor utemeljen na dizajnu DDG 51 daje puno više mogućnosti za uloženi novac. Predmet studije bio je i proračun najveće veličine fiksnih antenskih radarskih ploča koje se mogu ugraditi na kutne stanice nadgrađa razarača DDG 51 bez većih intervencija u dizajn samog nadgrađa. Rezultat tih proračuna zaključen je izgradnjom fiksnih radarskih antena za AMDR-S od 4,27 m (14,1 stopa). Ono što je američka mornarica namjeravala postići razaračem DDG 51 serije III jest ugradnja novog AMDR radara u stari i provjereni brodski trup. Takav pristup ima najmanju razinu tehnološkog rizika i najjeftiniji je način uvođenja zahtijevanih sposobnosti. Ono što je s inženjersko-konstrukcijske razine trebalo riješiti bili su problemi vezani uz veličinu, masu, energiju i hlađenje sustava.

RADAR VEĆE MASE

DDG 124, prvi od planiranih razarača serije III, trebao bi 2023. dosegnuti inicijalne operativne sposobnosti. Pretpostavlja se da bi se područje najvećeg rizika moglo odnositi na identificiranje

masa i pozicioniranje metacentarske visine. Masa radarskog kompleksa SPY-6 znatno premašuje masu aktualnog radarskog kompleksa SPY-1D (V). U strukturi broda instaliran je na višoj razini, a uobičajeni zahtjevi za stabilnost traže od konstruktora da veliki tereti budu postavljeni što niže u brodskoj konstrukciji. Problem je, prema izjavama brodograđevnog programskog menadžera, riješen preoblikovanjem krmenog dijela broda tako da je dobio na masi uz istodobno povećanje relativno uskog prostora brodskog međudnja. Otpriklike 90 tona dodatnog čelika bit će ukrcano ugradnjom debljih čeličnih limova brodskog dna te povećanjem debljine brodskih rebara. Te će mjere prouzročiti spuštanje vertikalnog središta brodskih masa za otpriklike 3,3 cm (0,1 stopu), što povećava stabilnost broda uz istodobno povećanje čvrstoće brodskog trupa i reduciranje pojave korozije. Da bi se kompenzirao utjecaj velikih masa raspoređenih u prednjem dijelu brodskog trupa, razarači serije III bit će karakteristični i po tome što će im krmeni dio biti podignut za otpriklike 1,2 m (četiri stope) iznad vodne linije.

STRUJA I HLAĐENJE

Uvođenjem u uporabu i integriranjem AMDR radarskog sustava, znatno su povećani zahtjevi za raspoloživu električnu energiju, ali i za hlađenje. Vezano uz to, pet 200-tonskih modula za kondicioniranje zraka (AC) kakvi su instalirani na razaračima serije II, na seriji III bit će zamijenjeno s pet 300-tonskih visokoučinkovitih modula, jednakih onima planiranim za ugradnju na sljedeću generaciju nosača zrakoplova i amfibijsko-jurišnih brodova. Arhitektura energetskog sustava na razaračima serije III bila je nekoliko puta redizajnirana kako bi se u najvećoj mjeri moglo udovoljiti visokim brodskim zahtjevima. Tri Rolls-Royceova MT5S HE+ 4 MW/4160 V plinsko-turbinska generatora zamijenit će AG9140 3 MW/450 V generatorske setove ugrađene na razarače serije II. Bit će ugrađeni i novi

RATNA MORNARICA

transformatori, moduli za konverziju struje (pretvarači), kao i modificirano rasklopno postrojenje. Serija III dobite će i novi sustav za nadzor i upravljanje energetskim sustavom, kao i višenamjenske digitalizirane radne konzole. Za ugradnju su odabrani i generatori s razarača DDG 1000 "Zumwalt", a električni distribucijski sustav s amfibijskih LHD-a 6/7. Njihovom će integracijom seriji III biti osigurano puno više snage. Radi konverzije generiranog izmjeničnog napajanja u 1000 V istosmjernu struju, odabrani su pretvarači koji su dokazani u operativnoj uporabi.

INTEGRACIJA KOMPLEKSA

Smanjenje rizika prilikom integracije energetskog kompleksa na DDG 51 serije III sljedeći je veliki tehnološki izazov za njegove konstruktore. Iako provjerene, izabrane komponente još nikad nisu bile stavljene zajedno. Kao potpora služi računalno modeliranje i simuliranje / analiza svih mogućih (dosad poznatih i registriranih), kao i onih neplaniranih električnih dinamičkih kratkotrajnih poremećaja koji mogu prouzročiti kraće ili dulje poremećaje u proizvodnji i distribuciji energije. Si-

Zasad je zadnji porinuti brod u klasi Arleigh Burke budući USS "Ralph Johnson" (DDG-114) serije IIA. Porinut je 12. prosinca prošle godine u brodogradilištu Huntington Ingalls Industries

Foto: US Navy

muliraju se i analiziraju i oni puno zahtjevniji slučajevi kao što su pojave strujnih harmonika koje mogu uništiti ugradenu opremu. Uključena je i analiza brodske energetske žilavosti (simulacijom borbenih i kaskadnih oštećenja) da bi se determiniralo koji su to kritični brodski sustavi koji ne mogu nastaviti biti operativni nakon određenog stupnja pretrpljenog borbenog oštećenja.

BEZ HIBRIDNE PROPULZIJE

Iako je američka mornarica prilično odmaknula u ra-

zvoju planova o uvođenju hibridnog električnog pogona (HED) na svoje raketne razarače DDG 51 serije IIA – na sadašnjem se stupnju razvoja konstrukcija ta mogućnost ne razmatra za razarače serije III. Modernizacijski HED program planiran je za implementaciju na 36 plovnih jedinica serije IIA. Uvođenje hibridnog električnog pogona dio je znatno šire inicijative unutar mornarice, kojoj je cilj povećati razinu učinkovitosti i ekonomičnosti potrošnje goriva u površinskoj floti. Nameće se pitanje: Kad mornarica već eksperimentira s HED-om na seriji IIA

USS "Michael Murphy" (DDG-112) zadnji je u mnogobrojnoj klasi (zasad 62 plovila) Arleigh Burke. Ušao je u operativnu uporabu u rujnu 2012. i trebao je zaključiti klasu, ali program je ponovno pokrenut zbog odustajanja od većeg broja razarača klase Zumwalt

– zašto se sustav zasad ne namjerava ugraditi na sljedeću seriju III? Razlog se jednostavno može definirati kao nedostatak prostora. Prema sadašnjem projektu serije III, na prostoru na kojem će se na seriji IIA postaviti kontroleri HED-a, na seriji III već je planirana ugradnja jedne od glavnih razvodnih ploče od 4160 V. Budući da električni motor mora biti spojen na reduktorski kompleks, njegovo postavljanje u strojarnici trenutno je manji problem nego smještanje njegova sustava upravljanja i nadzora. Pronađu li konstruktori u konačnom planu dovoljno prostora za smještaj visokonaponske razvodne ploče, onda ne postoji razlog zbog kojeg se ne bi počelo razmišljati o ugradnji HED-a na razarače serije III.

POGLED NAPRIJED

Projektiranje razarača DDG 51 serije III u cijelosti je koncipirano na primjeni niskorizičnih tehnologija uz minimalnu razinu promjene tehničko-konstruktivskih elemenata broda i brodske opreme. Serija je fokusirana na središnji element modernizacije – AMDR radar i isporuku prve plov-

Raytheonov bočni pogled na budući razarač. Američka ratna mornarica planira ugradnju novog AMDR radara u stari i provjereni brodski trup

Illustracija: Raytheon

ne jedinice iz serije III, razarača DDG 124, američkoj mornarici u planirano vrijeme, odnosno tijekom 2023. godine. Prema vijestima iz travnja ove godine, američka mornarica očekuje da će Kongres uskoro odobriti fiskalna sredstva za prvi Flight III, a mjesec dana poslije objavljeno je da će prvi brod, imena USS "Harvey C. Barnum Jr.", graditi Bath Iron Works. Međutim, Vladin ured za odgovornost (Government Accountability Office –

GAO) objavio je početkom kolovoza analizu kojom utvrđuje da mornarica još nije dovoljno odmaknula s razvojem konačnih konstruktivskih rješenja za novi razarač pa preporučuje odgodu odobrenja sredstava, a time i gradnje. U svakom slučaju, bit će zanimljivo pratiti razvoj situacije. ■

AMDR RADAR

Koristeći punu sposobnost digitalnog formiranja radarskih snopova, AN/SPY-6(V) AMDR radar ima više nego dvostruk domet u odnosu na SPY-1, efikasniju podršku, precizniju pretragu i praćenje metodom višesnophnih radarskih operacija. Istodobno, omogućuje puno robusniju i učinkovitiju protubalističku raketnu obranu (Ballistic Missile Defense – BMD) zahvaljujući poboljšanom otkrivanju i prepoznavanju ciljeva. Ključni čimbenik koji je utjecao na toliko velik skok tehničkih performansi leži prije svega u primjeni galij-nitridne (GaN) tehnologije poluvodiča. Razvoj te tehnologije započeo je još početkom 2000-tih kad je u laboratorijskim testiranjima zamjećeno da na njoj utemeljeni radarski elementi, prijamnici i predajnici nude veću snagu, učinkovitost i mnoge druge performanse u odnosu na galij-arsenske module koji su se dotad ubičajeno koristili u višenamjenskim radarama. Prema onom što je poznato, ugradnjom i integracijom AN/SPY-6 (V) AMDR radara na razarače DDG 51 serije III – bit će nužno ažurirati i borbeni sustav Aegis.

Komponente AMDR-a na suhom, tijekom ispitivanja

Foto: Raytheon

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Foto: Hybrid Air Vehicles

Čimbenik koji će vratiti zračne brodove na zrakoplovnu scenu ili novi "Hindenburg" koji će završiti u plamenu i prouzročiti ljudske žrtve? O Airlanderu su zadnjih desetak tijedana širom svijeta napisani brojni stručni i žuti tekstovi te objavljivane fotografije i videoisječci iz svih kutova, snimljeni i u zraku i na tlu

POVRATAK I LIKONA

Nismo sigurni je li snažniji odjek u medijima imao prvi službeni let zračnog broda Airlander 10 održan 17. kolovoza, koji je dočekan euforično jer je riječ o najvećoj letjelici na svijetu, ili *tvrdo prizemljenje* na drugom letu tek tjedan dana poslije koje je završilo oštećenjem upravljačke kabine i povećalo broj skeptika. Tekst o tom golemom dirižablu, dužom 92 metra, počet ćemo ispravkom

**Airlander 10 na probnom letu
17. kolovoza. Let je uspio i time potaknuo optimizam konstruktora i proizvodača iz tvrtke Hybrid Air Vehicles**

netočnog navoda. Naime, Airlander je zapravo prvi put poletio prije nekoliko godina, ali pod drugim imenom i s drugom namjenom. Američka kopnena vojska (US Army) stajala je u to vrijeme iza projekta, a službeno je počeo 14. lipnja 2010. u postrojenju Redstone Arsenal, Alabama. Vojska je tad s tvrtkom Northrop Grumman potpisala ugovor o razvoju tehnološkog

demonstratora LEMV (*Long Endurance Multi-Intelligence Vehicle*, u slobodnom prijevodu: vozilo dugog dometa za više vrsta obavještajnih zadaća).

ODMAH U AFGANISTAN

Tvrтka je prema ugovoru trebala tijekom 18 mjeseci dizajnirati, razviti i isprobati hibridni zračni brod koji bi mogao nositi mnogo korisnog tereta,

Domagoj VLAHOVIĆ

AČAN PAD?

uključujući radar za praćenje ciljeva na zemlji, elektrooptičke/infracrvene senzore, komunikacijske sustave, blue force sustav za lociranje i praćenje vlastitih snaga, zatim SIGINT (*signal intelligence*) te sustav elektroničkih protumjera. Za sve to brod bi trebao osiguravati električnu snagu od 16 kilovata i imati nosivost korisnog tereta od 1,25 tona. Nakon završet-

ka, prvi bi brod bio poslan u prve operacije nikamo drugamo nego u Afganistan. Bio bi namijenjen za ISR, tj. obavještajno-nadzorno-izvidničke zadaće u svrhu potpore postrojbama na zemlji. U svakom slučaju, realizacija plana izgledala je privlačno, vrlo je zanimljivo samo i zamisliti zračni brod veličine nogometnog igrališta kako leti nad

Afghanistanom i, ako ništa drugo, psihološki učinak koji bi pogled na njega imao na pobunjenike. Takva uporaba u vojne svrhe značila bi i stvarni povratak zračnog broda, tj. opet bi bio nešto više od golemog letećeg reklamnog panoa za što danas uglavnom služi.

TRI TJEDNA U ZRAKU

Ambicije su bile velike, predviđala su se i daljnja dva broda, a Northrop s partnerima bi u tom slučaju inkasirao barem 517 milijuna dolara. Zanimljivo je da je protukandidat za LEMV bio Lockheed Martin s brodom P-791 koji je prvi put poletio još u siječnju 2006., ali to mu iskustvo nije pomoglo. Glavni Northropov partner u razvoju LEMV-a dolazio je iz Ujedinjenog Kraljevstva, točnije tvrtka Hybrid Air Vehicles (HAV) koja je bila zadužena za razvoj glavnih tehnologija vezanih uz zračni brod. Zajedno su isticali glavnu prednost svoje letjelice u odnosu na avione i helikoptere: moći će neprekidno ostati u zraku do puna tri tjedna, odletjeti do 3200 km daleko od baze i cijelo vrijeme prikupljati i isporučivati ISR podatke, a usto i prenosići teret. Konstrukcija od kevlara i još dvaju čvrstih sintetičkih materijala, vektrana i majlara, bit će otporna na udare iz pješačkog naoružanja, ali s obzirom na to da će moći djelovati s visine iznad 6000 metara, to i neće biti previše potrebno.

POSTIGNUTI CILJEVI?

Velika operativna prednost bit će i tih let, a koliko će se uštedjeti na gorivu u odnosu na klasične letjelice nije

AIRLANDER 10

Obujam tijela: 38 000 m³

Dimenzije: duljina 92 m, širina 43,5 m, visina 26 m

Trajanje neprekidnog leta: pet dana s posadom

Visina leta: do 4880 m

Brzina: krstareća 148 km/h, šuljajuća 37 km/h

Ukupna masa letjelice: 20 000 kg

Masa tereta: do 10 000 kg

Tijelo broda ispunjeno je helijem. Trup čine dva vanjska i središnji dio (poput tri spojena uzdužena balona), a konstruiran je od laminirane tkanine. Aerodinamični oblik trupa pomaže u uzdizanju broda do 40 %. Profilirane pneumatske cijevi/skije na dnu dvaju vanjskih dijelova trupa omogućuju slijetanje na različite površine i pružaju amfibijiske sposobnosti. Na proizvodnjo inačici skije se uvlače za čistu profil trupa pri letu.

Brod pogone četiri četverolitritna V8 dizelska motora s turbopunjajućima. Dva su smještena prema naprijed na boku trupa, a dva na krmi za manevriranje. Sva su četiri konfigurirana s tzv. ventilatorima koji puhanjem stvaraju vektorski potisak za zadaće polijetanja i slijetanja.

Kabina i kapaciteti za smještaj korisnog tereta na središnjem su balonu. Sastoje se od pilotske kabine te kabine za putnike odnosno korisni teret veličine 3,2 m x 7,2 m x 1,7 m. Na središnjem balonu nalazi se i središnja nosiva greda za vanjsko raspoređivanje opterećenja. Na tijelu krme nalaze se spremnici goriva i dodatni prostor za korisni teret.

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

ni potrebno govoriti. Vojska je tražila deseterostrukе uštеде. Štoviše, LEMV neće biti klasičan zračni brod, nego hibridni. Polijetat će i slijetati poput aviona, manevrirati i kretati se s pomoću motora, a održavati se u zraku zahvaljujući heliju kojim je ispunjen. Činilo se da Northrop Grumman i HAV misle na sve. Planirali su i besposadnu inačicu i inačicu s posadom, a potonja je pod prototipnim imenom HAV 304 zabilježila 8. kolovoza 2012. prvi 90-minutni let u združenoj bazi McGuire-Dix-Lakehurst, New Jersey. "Primarni ciljevi leta bili su sigurno polijetanje i slijetanje, a sekundarni potvrda operativnosti sustava za upravljanje," priopćila je tog dana američka vojska, dodajući da su svi ciljevi postignuti, iako je let itekako kasnio u odnosu na planirane termine.

ŠOK U VELJAČI

Američka vojska je nedugo nakon letačke premijere, u veljači 2013., otkazala program LEMV! U priopćenju koje je poslala portalu Inside Defense navedeno je da je brod trebao pružati potporu operacijama u Afganistanu počevši od proljeća 2012., ali to nije realizirano. Program se otkazuje (...) zbog tehničkih izazova i izazova vezanih uz performanse te limita uvjetovanih ograničenim sredstvima," naveo je glasnogovornik vojske. Da se program ne odvija po planu najavilo je izvješće GAO-a (Government Accountability Office) iz rujna 2012. u kojem je navedeno

Letjelica ima četiri propeler, dva na krmni i dva bočna, na tzv. vanjskim balonima

da je masa broda prevelika za oko 5,5 tona, što skraćuje neprekidno operativno djelovanje na velikoj visini na samo četiri do pet dana.

POVRATAK NA OTOK

Vojska je tako ostala vlasnik gotovo u cijelosti završene letjelice koju nije namjeravala koristiti. Ogljenu od sve povjerljive opreme i s mišlju da bi mogla zainteresirati civilne tvrtke, stavila ju je na prodaju i tražila 44 milijuna dolara. Ponuda, međutim, nije bilo, tako da je brod ujesen 2013. prodan svojem pravom tvorcu, tvrtki Hybrid Air Vehicle, i to za minimalnih 301 000 dolara. U HAV-u su se brzo primili

posla, brod je ispuhan i transportiran u Englesku, a inženjeri su počeli raditi preinake koje bi ga trebale pretvoriti u letjelicu za transport putnika odnosno tereta. Prvi je let zbog nedostatka finansijskih sredstava dugo odgađan, ali uporni čelnici HAV-a uspjeli su i u proljeće 2015. objavljeno je da je tvrtka za projekt, kao tehnološki inovativan i ekološki prihvatljiv, uspjela dobiti sredstva iz fondova Europske unije, od britanske vlade, pa i crowdfundinga.

NOVO IME I NAMJENA

Defense News objavio je u svibnju ove godine razgovor s Andyjem Bartonom iz HAV-a koji je rekao da su u tijeku

Zanimljivo je da je s 92 metra duljine Airlander 10 gotovo tri puta kraći od legendarnog "Hindenburga" ispunjenog vodikom koji je bio dug 245 metara. No, ne može biti zlosretan poput njega, jer je ispunjen nezapaljivim helijem

Foto: Hybrid Air Vehicles

Airlander 10 vojnog je podrijetla. Hybrid Air Vehicles i Northrop Grumman razvijali su ga za američku vojsku. U prilogu je fotografija s prvog leta 2012. godine

Foto: US Army

Foto: Hybrid Air Vehicles

Pilotska kabina na prednjem je dijelu donje konstrukcije, a na stražnjem je dijelu iza četvrtastih prozora prostor za putnike ili teret

150 metara. Najveća brzina iznosila je 35 čvorova. HAV je nakon leta izdao priopćenje u kojem je letjelicu proglašio inovacijom koja će pozitivno utjecati na svijet zrakoplovstva i najavio izvozne uspjehe.

SLIJETANJE NA NOS

Pad koji je uslijedio na drugom, stominutnom letu, odjeknuo je šokantno, ali pošteno ga je amortizirati činjenicom da nitko nije ozlijeden, da su oštećenja minimalna i da se dogodio nešto prije slijetanja. Hibridna letjelica lagano je sletjela na nos. Uostalom, sve se može vidjeti na YouTubeu jer mnogi su znatiteljnici mobitelima snimali let. Uzroci nesreće još nisu službeno objavljeni. Potvrđeno je da je jedan od Airlanderovih konopa za sidrenje tijekom leta zahvatio žicu dalekovoda, ali HAV negira da je to prouzročilo pad. Riječ je bila o probnim letovima i najveća letjelica na svijetu s minimalnim je oštećenjima vraćena u hangar. Pad je, međutim, korak nazad za HAV i sigurno će usporiti ionako skup i dugotrajan projekt. Štoviše, i zamah koji je mogao donijeti svim stručnjacima koji zagovaraju uporabu zračnih brodova, pa i u vojne svrhe, sad je teško izvestan, barem u idućih nekoliko godina. Ako ništa drugo, kao i u mnogo sličnih slučajeva, neke ideje i tehnologije koje Airlander 10 sa sobom donosi sigurno će jednog dana moći biti primjenjive na nekim drugim inovativnim platformama. ■

testiranja na zemlji i da se prvi let očekuje tijekom ljeta s piste aerodroma u Cardingtonu sjeverno od Londona, nekadašnje RAF-ove baze. Mnogi su zainteresirani za projekt, pa čak i američka vojska, kojoj je kupoprodajnim ugovorom omogućen uvid u daljnji razvoj letjelice. U civilstvu je kao tip imenice promijenjeno u Airlander 10, a vlastito je ime "Martha Gwyn" po supruzi glavnog direktora HAV-a. "Jednak je LEMV-u, s tim da nije prilagođen vojnim zadaćama, što nikad nije ni bio naš posao, nego Northrop Grumman. Nadalje, više mu nije potrebna sposobnost daljinskog upravljanja,"

objasnio je Barton. Međutim, ako bi se pojavio vojni kupac iz NATO-a, i to bi mu se moglo omogućiti, a oružane snage zemlje nečlanice mogle bi kupiti inačicu s posadom. Spomenuti je prvi let Airlanderom 10 protekao prema planu. Duljina od 92 metra i obujam od 38 000 km³ (petnaest olimpijskih bazena) privukli su medije. Kao i prvi put u SAD-u, tijekom leta ispunjeni su svi ciljevi, iako je trajao tek 19 minuta u odnosu na ondašnjih 90. Četiri motora pokrenuta su pola sata prije polijetanja, a kratko putovanje protezalo se po području od deset kilometara oko piste na visini od

Screenshot: YouTube

Na drugom letu kao Airlander 10 zračni je brod sletio na nos. Srećom, nije bilo ozljedenih, a brod je pretrpio manja oštećenja

AIRLANDER 50 – JOŠ VEĆI

Ambiciozni vlasnici i stručnjaci iz tvrtke Hybrid Air Vehicles kažu da je Airlander 10, iako revolucionaran, zapravo korak u razvoju još veće letjelice koja bi se trebala zvati Airlander 50. Trebala bi prenosi više od 50 tona tereta u prostoru zapremnine 500 m³. Zračni brod mogao bi biti komercijalno dostupan početkom idućeg desetljeća.

HRVATSKI VOJNIK I HRVATSKI POVIJESNI MUZEJ

DNEVNIK TEOD

Danas se u Hrvatskom povijesnom muzeju čuvaju četiri dnevnika iz vremena Prvog svjetskog rata. Njihovi su autori imali različite činove u austrougarskoj vojsci, od podmaršala do kaplara, stoga je razumljivo da se razlikuju sadržajem, načinom pisanja i opsegom

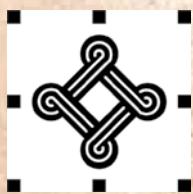
Mirnodopski i ratni dnevnički Teodora viteza Soretića (1858. – 1933.), carskog i kraljevskog podmaršala, zapovjednika 42. domobranske pješačke divizije 1918., jedina su izvorna građa nekog visokorangiranog austrougarskog zapovjednika u Prvom svjetskom ratu koja se čuva u Dokumentarnoj zbirci I Hrvatskog povijesnog muzeja. U knjižicama pisanim njemačkim jezikom izmjenjuju se dnevni zapisi, tekstovi vojnog sadržaja i skice položaja, počevši od 1914. (Srbija), kad je Soretić bio pukovnik, preko Istočnog (Galicija) i Jugozapadnog (Soča) bojišta, zaključno sa zadnjom godinom rata.

Mirnodopski zapisi nalaze se u prvom dijelu knjižice s oznakom: "III.". Sadrže zapise o posjetima žandarmerijskim postajama u BiH od 1913. do 1916. godine. Nažalost,

Dnevni zapisi ratnih događaja

I. – V. Teodora Soretića;
kat. br. I/828-832

HRVATSKI
VOJNIK

od sedam knjižica sa zapisima iz 1918. sačuvane su svega tri. Jedna od njih sadrži zapise s Jugozapadnog bojišta za razdoblje od 23. svibnja do 4. listopada te godine. Knjižica započinje zabilješkom o imenovanju podmaršala Soretića zapovjednikom 42. domobranske pješačke divizije, itinerarom njegova putovanja od Istočnog bojišta do Trenta (31. svibnja), kad se susreće s Alexanderom von Krobatinom (1849. – 1933.), zapovjednikom 10. i 11. armije. Nakon preuzimanja dužnosti Soretić bilježi položaje i stanje Divizije, šifre pukovnija i napada te crteže (npr. Neprijateljski položaj sredinom mjeseca svibnja na crti: Canove – Asiago – Monte Sisemol). Bilješke sadrže popise imena časnika u Zapovjedništvu 42. divizije, imena zapovjednika svih domobranskih pješačkih pukovnija i 53. poljsko-topničke brigade. Slične podatke donosi i za prateće postrojbe: divizijski sanitet i Zapovjedništvo divizijske opskrbe. Crtežima prati

Tekst i foto: Hrvatski povijesni muzej

ORA SORETIĆA

Pištolj Frommer Stop

Ugarski pištolj Frommer Stop pojavio se 1912. godine i odmah ga je dobro prihvatio mađarsko domobranstvo – Honvéd – ali i časnici cesarskog i kraljevskog oružništva (policije ostalog dijela Monarhije). Nije bio tituliran nikakvom godinom ili brojem modela, nego mu je oznaka bila "Frommer Stop" pri čemu je "Stop" značilo "zaustavljanje mete". Za vrijeme Prvog svjetskog rata Frommer Stop prodavan je u Njemačku, Bugarsku i Tursku. Kao nedostatak isticala se loša izrada. Pištolj je vrlo zanimljive konstrukcije, s rotacijski zabravljenim zatvaračem. Pri okidanju zatvarač i cijev iskaču zajedno unazad za duljinu čahure pri čemu zrno napušta cijev prije nego što se zatvarač odbravi. U rukohvatu se nalazi okvir za osam metaka kalibra 7,65 mm (za policiju, a 9 mm za vojsku i oružništvo).

(pripremila: Dora Bošković)

Mađarski (ugarski) poluautomatski pištolj Frommer Stop, kal. 7,65 mm (.32)

- Fegyvergyár Budapest (Tvornica oružja Budimpešta); Budimpešta, Mađarska, 1917.
- drvo, željezo; duljina pištolja: 165 mm; duljina cijevi: 95 mm; kalibr: 7,65 mm
- dar MUP-a RH, 1997.
- HMP/PMH- 32 696
- Držak je obložen drvenim oplatama, ukrašenim rezbarijom uzdužnih linija i amblemom s inicijalima (monogramom) "F S" (Frommer Stop) u ovalu. S lijeve strane navlake utisnuta je oznaka proizvođača: "FEGYVERGYAR - BUDAPEST * frommer - pat. stop cal. 7.65 MM (.32)". Na okviru je utisnut serijski broj "170394". Na štitniku branika utisnute su kontrolne oznake i oznake preuzimanja: "BP (Budapest) / (ugarski grb s krunom svetog Stjepana) / 17".

grupiranja i napredovanja divizije (15. lipnja), položaje talijanske vojske, djelovanje minobacača, teren ispred bojišnice i sl.

U vrijeme Lipanjske bitke (od 15. do 23. lipnja) Soretićeve su zabilješke detaljnije, posebno kad je riječ o ratnim događajima 20. lipnja. U vezi s tim su: Izvješće o okrušaju 83. domobranske pješačke brigade i Prijedlog odlikovanja za pripadnike 42. domobranske pješačke divizije. Bilježi i podatke o engleskom korpusu na području Asiaga, o brojčanim gubicima i promjenama nast-

lim na bojištu. U razdoblju od 2. do 13. kolovoza Soretić nije na bojištu. Nakon povratka, 14. kolovoza, bilježi premještanje Divizije kojom zapovijeda. S tim u vezi donosi crtež smještaja domobranksih pukovnija u Pedaveni. Iskazuje stanje ljudstva po pukovnjama (1. rujna), a pod naslovom Neugrupierung des XXVI. Korps Op. No 777/1918. (10. rujna) navodi da će određene topničke postrojbe XXXVI. korpusa biti pridružene njegovoj Diviziji. Podatke o nacionalnom sastavu (odnosu) u 42. domobranskoj pje-

šačkoj diviziji donosi pod naslovom: Nationalitäten Verhältnisse bei der 42.H.I.Tr.Div. 10. IX 1918. Tako za 25. domobrinski pješački puk navodi sljedeće podatke: 84,5 % Hrvati (katolici), 4 % Srbi, 2 % Mađari, 1,5 % Nijemci, 0,5 % Česi, 0,5 % Slovaci i 7 % Muslimani. Za 26. domobrinski pješački puk navodi: 68,5 % Hrvati, 29,5 % Srbi, 1,5 % Mađari i 0,5 % Nijemci. Za 27. domobrinski pješački puk donosi: 70,5 % Hrvati, 19,1 % Srbi, 3,3 % Muslimani, 2,9 % Mađari, 1,1 % Nijemci i 1 % Česi. Osim toga, za

tu postrojbu navodi i brojčano: 8 Slovenaca, 6 Izraelićana, 4 Rumunja, 3 Poljaka i 2 Talijana. Za 28. domobrinski pješački puk navodi: 61,2 % Hrvati, 15,7 % Srbi, 19,4 % Nijemci, 7,9 % Mađari, 0,9 % Česi, 0,08 % Rumunji, 0,09 % Slovaci, 0,09 % Poljaci i 0,8 % Talijani. Za 42. jurišni bataljun naveo je: 61 % Hrvati, 21 % Srbi, 10 % Mađari i 2 % Rumunji, a za 4/10. domobrinski husarski eskadron donosi sljedeće podatke: 95 % Hrvati i 5 % Srbi.

(pripremila: Ela Jurdana)

Dan nakon završetka dramatične sjednice Predsjedništva SFRJ održane od 12. do 15. ožujka, koja je spomenuta na kraju teksta u prošlom broju Hrvatskog vojnika, 16. je ožujka 1991. Slobodan Milošević na "zatvorenom sastanku" s predstavnicima srbjanskih mjesnih vlasti rekao kako se "ne dovodi u pitanje otcjepljene Slovenije, koja ima tu sreću da se etničke granice podudaraju s državnim granicama", te istaknuo: "Ja sam rekao doslovce da nam ni na pamet ne pada da osporavamo pravo hrvatskog naroda da izade iz Jugoslavije ... Ali da nikome ne sme da padne

predsjednika Narodne skupštine Republike Srbije sa predsednicima skupština opština Srbije, održanog 16. marta 1991." Vreme (Beograd), 15. travnja 1991., 62-66). Spomenutu prijetnju Milošević je izrekao i javno, u govoru koji su prenijeli mediji (*Kronologija rata, Hrvatska i Bosna i Hercegovina, 1989.-1998.*, Hrvatski informativni centar, Zagreb 1998., 44).

Dan poslije akcije "Plitvice" u kojoj su specijalne snage MUP-a RH uspostavile kontrolu u NP-u Plitvička jezera, vodstvo pobunjenih Srba ("Izvršno vijeće SAO Krajine")¹. 1. je travnja 1991. – "na osnovu pret-

su "opštine Knin, Benkovac, Obrovac, Gračac, Donji Lapac, Korenica, Vojnić, Dvor na Uni, Kostajnica, Petrinja, Pakrac, kao i sva srpska naselja koja su se pripojila jednoj od ovih opština i ona koja se ubuduće izjasne za pripajanje u procesu razgraničenja". Odluku je kao "predsjednik Izvršnog vijeća SAO Krajina" potpisao Milan Babić (HR-HMCDR, 2. kut. 232).

Dakako, predsjednik Srbije Slobodan Milošević, zbog međunarodne javnosti, nije mogao prihvati takvu ishitrenu odluku vodstva "SAO Krajine", pa je na brzinu organizirano referendumsko i "ple-

"prijeći Rubikon" i posve ignorirati kolektivno Predsjedništvo SFRJ. Imalo je obećanje generala JNA da, ako treba i uz uporabu oružja, neće dopustiti hrvatskoj policiji da "zauzme Knin i druge 'srpske' gradove koji su sada pod srpskom vlašću" (Borisav Jović, *Poslednji dani SFRJ: Izvodi iz dnevnika* (drugo izdanje), Prizma, Kragujevac 1996., 317).

JNA je intervenirala već u sukobima u Pakracu i na Plitvicama, formalno sa zadaćom razdvajanja "sukobljenih strana", a praktično radi zaštite srpskih ekstremista, u trenucima kad su ih snage hr-

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

VELIKOSRPSKA RETOR CILJEVA VELIKOSRPSK

na pamet da odvoji iz Jugoslavije deo srpskog naroda koji živi u Hrvatskoj ... Mi moramo obezrediti jedinstvo u Srbiji ako želimo da kao Republika koja je najveća, koja je najbrojnija diktiramo daljni tok događaja. To su pitanja granica, prema tome suštinska, državna pitanja. A granice, kao što znate, uvek diktiraju jaki, nikada ne diktiraju slab... Mi jednostavno smatramo da je legitimno pravo i interes srpskog naroda da živi u jednoj državi. I to je početak i kraj. (...) A ako treba da se tučemo, bogamićemo da se tučemo. A nadam se da neće biti toliko ludi da se sa nama tuku. Jer ako ne umemo dobro da radimo i privređujemo, barćemo znati dobro da se tučemo" ("Izvodi iz stenografskih beležaka sa sastanka predsednika Republike Slobodana Miloševića i pot-

hodno donesene Odluke o odcjepljenju Srpske Autonomne Oblasti Krajine od Republike Hrvatske" - u Titovoj Korenici (danas Korenica) donijelo "Odluku o prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji" i izdalo zapovijed za mobilizaciju Teritorijalne obrane SAO Krajine. U Odluci je navedeno da "stupanjem na snagu ove Odluke teritorija Srpske Autonomne Oblasti Krajina postaje sastavni dio jedinstvene državne teritorije Republike Srbije", te da na teritoriju SAO Krajine "od donošenja ove Odluke važi Ustav Republike Srbije i primjenjuju se zakoni Republike Srbije kao i ustavnopravni sistem Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije." Kao teritorij SAO Krajine "koja ovom Odlukom ulazi u sastav jedinstvene državne teritorije Republike Srbije" navedene

biscitarno" izjašnjavanje Srba iz Hrvatske na pitanje: "Da li ste za prisajedinjenje SAO Krajine Republici Srbiji i da Krajina ostane u Jugoslaviji sa Srbijom, Crnom Gorom i drugima koji žele da očuvaju Jugoslaviju". Na izjašnjavanju koje je održano 12. svibnja 1991., 99,80 % glasova Srba na kasnije okupiranom dijelu Hrvatske bilo je "ZA", pa je "Skupština SAO Krajine" 16. svibnja 1991. donijela "Odluku o prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji i da ostane u Jugoslaviji sa Srbijom, Crnom Gorom i drugima koji žele da očuvaju Jugoslaviju".

Time je i praktično razotkriven glavni cilj srpske pobune i terorističkog djelovanja srpskih ekstremista u Hrvatskoj. Upravo početkom travnja, srbjansko vodstvo (S. Milošević i B. Jović) odlučilo je

vatske policije porazile, odnosno kad je zaprijetilo njihovo uhićenje. Zapravo, JNA se razmjestila na teritorij koji su velikosrpski stratezi planirali kao dio nove srpske države. Srbijansko vodstvo očekivalo je da će se JNA prilikom intervencije oružano sukobiti s hrvatskom policijom, što je mogao biti povod za uvođenje izvanrednog stanja u državi, no hrvatsko vodstvo nije se dalo isprovocirati. Reagirajući na događaje u Hrvatskoj i na retoriku srbjanskih zastupnika, Sabor Republike Hrvatske na zajedničkoj je sjednici svih triju vijeća 17. travnja 1991. donio "Zaključke o političkim prilikama u Republici Hrvatskoj", u kojima se, među ostalim, zahtijeva od Vlade Republike Hrvatske i drugih njezinih tijela da "u okviru svoga djelokruga energično i bez

odlaganja poduzme sve što je potrebno za zaštitu pravnog poretkana cijelom području Republike Hrvatske" te da se "djelotvorno zaštite prava dijelova naroda i nacionalnih manjina, kako dijelova hrvatskoga naroda koji žive u drugim državama, tako i dijelova naroda i nacionalnih manjina koje žive u Hrvatskoj, uz uvjet da pripadnici naroda i nacionalnih manjina poštuju pravni poretkan zemlje u kojoj žive". Također, za traženo je od JNA "da se odmah povuče u vojarne, kako bi red i mir u Republici Hrvatskoj osiguravale samo njezine redarstvene snage". ("Izvješće u povodu inicijative Vlade Republike Hrvatske, klasa: 004-01/02-02/12, ur. broj: 5030109-02-2 od 10. listopada 2002. godine", Ustavni sud Repu-

toje, narušavajući pravni poretkan Republike Hrvatske, onemogućuju miran život njezinih građana". Posebno je upozorenko kako je "ometanjem prometa osoba i stvari, miniranjem pruga, oružanim pljačkama, razbojstvima pa i ubojstvima te drugim zločinačkim djelovanjem, teror na pojedinim dijelovima Republike Hrvatske poprimio takve razmjere da Hrvati, a ni svi drugi njezini građani to više ne mogu trpjeti" te da su "idejni začetnici, stvarni pokretaci i neposredni izvršitelji tog razbojničkog zlosilja izdanci velikosrpske, osvajačke i hegemonističko-unitarističke politike, koja svoj stožer ima u glavnom gradu Beogradu, što deklaracija o kojoj je riječ očito potvrđuje". Navedeno je, među ostalim, da "Deklaracija Narodne

to govore i brojne druge činjenice. Primjerice, prije i poslije Deklaracije napisani su ili izrečeni brojni ratnohuškački tekstovi u srpskim medijima i sredstvima javnog priopćavanja, s govornica skupština Vojvodine i Srbije hrvatski narod se demonizirao, klevetao i vrijeđao, a podržavana su nastojanja za nasilnim otcjepljenjem dijelova Republike Hrvatske i njihovim "prisajedinjenjem" Republiци Srbiji, u Hrvatsku su iz Srbije ubacivane posebne naoružane i specijalizirane terorističke jedinice i pojedinci, razni emisari iz Srbije, pa čak i članovi Vlade i Skupštine Republike Srbije dolazili su u Hrvatsku propagirati nasilje i poticati na oružanu pobunu protiv hrvatske vlasti, itd. Nije poznato da je Narodna Skupština Republike Srbije

1980-ih, neprestanim plasiranjem neprovjerjenih informacija i ponavljanjem laži koje je govorio dio srbijanskih dužnosnika, izmanipulirali srpski narod te pripremili teren za otvorenu i nemilosrdnu oružanu velikosrpsku agresiju na Hrvatsku. I u tadašnjim izjavama spominjala se "fašizacija" – "ustašizacija" Hrvatske, kao što je i sada spominju srpski dužnosnici, među kojima su i oni koji su početkom 1990-ih bili pobornici velikosrpske politike te kao izravni sudionici agresije na Hrvatsku podržavali stanje okupacije dijela hrvatskoga teritorija. Tako je o "velikoj Srbiji" na okupiranom teritoriju Republike Hrvatske 1995. u Glini govorio i sadašnji premijer Srbije: "Ništa više nema od vijesti u Krajini, kao

IKA I RAZOTKRIVANJE POLITIKE 1991.

blike Hrvatske /predsjednik Suda, dr. sc. Smiljko Sokol/, broj: U-X-2271/2002, Zagreb, 12. studenoga 2002., 35-36).

Na istoj je sjednici Sabor donio i "Deklaraciju o osudi Narodne skupštine Republike Srbije zbog mijenjanja unutarnje stvari Republike Hrvatske", u kojoj se tvrdnje iz "Deklaracije Narodne Skupštine Republike Srbije" od 2. travnja 1991. odbacuju kao "proizvoljne i neistinite te militantne". Uz ostalo, Sabor RH izričito je naglasio da "u općini Titova Korenica, odnosno Plitvicama, Pakracu i u drugim mjestima na teritoriju Republike Hrvatske u kojima su tijela državne vlasti Republike Hrvatske djelotvorno uspostavila javni red i mir, nije upotrijebljena sila protiv 'interesa srpskog naroda', već protiv terorističkih pojedinaca i skupina

skupštine Republike Srbije pokušava pružiti legalitet i legitimitet jednoj izmišljenoj, protuustavnoj, nezakonitoj i pravno nepostojećoj tvorevini i njezinim tijelima" te da ta tvorevina predstavlja "najgrublji i najorganizirаниji napad na suverenitet i teritorijalnu cjelevitost Republike Hrvatske, za što velikim dijelom odgovornost snosi Srpska demokratska stranka". No, istodobno je naglašeno da je "većina srpskog pučanstva u Hrvatskoj lojalna Republici Hrvatskoj kao svojoj domovini i poštuje njezinu demokratski izabrana državna tijela". (Izvješće Ustavni sud RH 2002: 34-35)

Spomenuta "Deklaracija Narodne skupštine Republike Srbije" samo je potvrdila izravnu umiješanost i odgovornost vodstva Srbije za pobunu Srba u Hrvatskoj. Dakako,

osudila neko od spomenutih poнаšanja ili da se barem ogradi od takvog poнаšanja svojih građana na teritoriju Republike Hrvatske. Da takvi ratnohuškački "izleti" srpskih dužnosnika u Hrvatsku nisu bili bezazleni, svjedoči činjenica da je 2. svibnja 1991., ubrzo nakon govora Milana Paroškog na mitingu u Jagodnjaku 21. travnja 1991. u kojem je poručio "da je to srpska teritorija" i da se svatko kaže suprotno može "ubiti kao ker pored tarabe", u Borovu Selu ubijeno 12 hrvatskih policajaca, a u zaleđu Zadra jedan hrvatski policajac.

Činjenica jest da se i danas, 25 godina nakon događaja o kojima se govori u ovom tekstu, retorika iz Srbije ponavlja. Znanstvene studije jasno prikazuju kako su pojedini mediji u Srbiji krajem

da je to inostranstvo, kao da je to u Hrvatskoj. E neće moći. Nikada srpska krajina, nikada Gлина neće biti Hrvatska. Nikada Banija neće nazad u Hrvatsku. (...) Ukoliko srpski radikali pobjede i poraze predsjednika Srbije (Slobodana Miloševića, op. a.), vi znate da ćete živjeti u velikoj Srbiji, jedinstvenoj srpskoj državi, tu odstupanja biti neće. Živeli!"

Govorio je i desetak godina poslije u Skupštini Srbije, kao već iskusani političar, ponavljajući, uz gromoglasan pljesak nazočnih, rečenicu koju je 1995. rekao i u Glini: "A mi ni tada ni danas, nismo hteli i nećemo ništa što je tuđe. Hoćemo samo ono što je naše, srpsko, a to jesu i taj Karlobag i Ogulin, i Karlovac i Virovitica i sve te srpske zemlje. I to moraju da znaju!" ■

Vatikanska žandarmerija u ovoj godini obilježava 200 godina svojeg postojanja

Pripadnik Vatikanske žandarmerije na Trgu sv. Petra u Vatikanu

FILATELIA

Bitka za New Orleans, reprodukcija slike: "Veličanstvena pomorska pobjeda na Mississippiju 24. travnja 1862."

MARKE VATIKANSKA ŽANDARMERIJA

Godine 2009. obilježena je 70. obljetnica Bitke na rijeci Plate u Urugvaju

U povodu obilježavanja 200 godina od osnutka Žandarmerije Države Vatikanskog Grada (tal. *Corpo della Gendarmeria dello Stato della Città del Vaticano*), kraljevine Vatikana, Vatikanska je pošta izdala dvije poštanske marke. Prva prikazuje žandara u svečanoj odori s pozadinom Vatikanskih vrtova, a druga njegovu svakodnevnu odoru na Trgu sv. Petra u Vatikanu

Ivo AŠČIĆ

Vatikanski žandari, odnosno Vatikanska policija nastala je 1816. godine nakon Bečkog kongresa i sloma Napoleonova carstva, kad su dogovorene mnogobrojne teritorijalne promjene u Europi, među ostalim i obnova papinske države. Žandare je utemeljio papa Pio VII., a od svojeg osnutka nekoliko su se puta reorganizirali i mijenjali ime, od izvršnih snaga i papinskih karabinjera do žandarmerijskih postrojbi Države Vatikanskog Grada. Žandarmerija se kao dio Uprave za sigurnost i civilnu zaštitu brine za sigurnost, javni red, suzbijanje kriminala, graničnu kontrolu u Vatikanu i njezinim eksteritorijalnim posjedima te za sigurnost pape na njegovim pastoralnim putovanjima u inozemstvu. Trenutačno se u sastavu žandarmerijskih snaga nalazi oko 130 pripadnika različitih profila, a zanimljivo je da u sklopu njih djeluje i glazbeni sastav. Preduvjeti za ulazak u žandarmerijske postrojbe ograničeni su starosnom dobi, psihofizičkim sposobnostima, vjeroispovjesti i drugim uvjetima. Oni se mogu naći na službenim internetskim stranicama Vatikana. Zbog visoke razine profesionalnosti Vatikanska je žandarmerija danas članica Interpol-a, Međunarodne organizacije kriminalističke policije. Za sigurnost Vatikana brine se i Švicarska ili Papinska garda.

Nakon poraza njemačke vojske u Bitki na rijeci Marni u Francuskoj tijekom rujna 1914., I. je svjetski rat postao pozicijski

STRATEŠKE RIJEKE

Hrana, plodne ravnice, lakši prijevoz ljudi i robe, vodoopskrba i građevinski materijal, neki su od razloga zašto su se ljudi od davnina nastanjivali uz rijeke. Gotovo da i ne postoje značajniji gradovi u svijetu čiji svakodnevni životi nisu vezani uz velike rijeke: Kairo (Nil), Pariz (Seine), London (Temza), Rim (Tiber), Zagreb (Sava), Peking (Žuta rijeka), Bagdad (Tigris), Budimpešta (Dunav), Porto (Tejo), Kijev (Dnjepar), Prag (Vltava). Neki su veliki gradovi upravo dobili ime po nazivu rijeke: Volgograd (Volga), Moskva (Moskva), Rio de Janeiro (Sijecanska rijeka), Ljubljana (Ljubljana), kenijski glavni grad Nairobi (Nairobi). Južnoamerička država Paragvaj nosi naziv 2,5 tisuće kilometara duge rijeke Paragvaj kao i

afričke zemlje Niger i Senegal kroz koje teku istoimene rijeke. Brojne rijeke protječu kroz nekoliko zemalja te time povezuju ljudе i olakšavaju međusobnu komunikaciju. Dobar je primjer druga po veličini europska rijeka Dunav koja teče kroz ili čini granicu između deset zemalja odnosno protjeće kroz četiri glavna grada. Rijeke su često prirodne granice između zemalja. Rijetko koja zemlja nema rijeku kao dio granice sa susjedima: npr. u Hrvatskoj su granične rijeke: Drava, Dunav, Sava, Una, Sutla i Kupa. Na rijeckama su izgrađene različite građevine, poput mostova, akvedukata, brana i hidrocentrala koje ljudima olakšavaju i poboljšavaju kvalitetu života, ali isto tako utječu na gospodarski život zemalja u kojima se nalaze.

Zbog svojih geostrateških položaja, tijekom povijesti na brojnim riječima i oko njih dogodile su se značajne bitke, vrlo često s velikim ljudskim žrtvama: Bitka na rijeci Somme u Francuskoj 1916. (više u 503. broju Hrvatskog vojnika), Bitka na rijeci Šajo u Mađarskoj 1241. između Mongola i Kraljevine Ugarske (nakon pobjede Tatarata, hrvatsko-ugarski kralj Bela IV. sklonio se u Zagreb, zatim u Dalmaciju), Bitka na rijeci Plate u Urugvaju 1939. između Velike Britanije i Njemačke (prva pomorska bitka između zaraćenih snaga u II. svjetskom ratu), Bitka na rijeci Marici u Bugarskoj 1371. između srpskih velikaša i Osmanlija (bitka je označila daljnju višestoljetnu vladavinu Turaka na Balkanskom poluotoku), bitke na rijeci Marni u Francuskoj tijekom rujna 1914. i srpnja 1918. (nakon I. bitke promijenjena je takтика ratovanja), bitke na rijeci Soči u Sloveniji i sjeveroistočnoj Italiji od lipnja 1915. do srpnja 1917. između Austro-Ugarske i Italije, bitke na rijeci Mississippi tijekom Američkog građanskog rata (1861.-1865.) i dr. ■

Varšavska bitka u kojoj su Poljaci pobijedili Ruske 1920. godine označena je i kao "Čudo na Visli". Poljake je predvodio maršal Józef Piłsudski

Grb grada
Senja, autor
Ivan Blažević,
usvojen
15. travnja
1992.

Pečat
Senja,
1228.
godine

Grb Senja
prema Karlu
Lindu, 1885.
godine

dr. sc. Željko HEIMER

Senjska povijest gubi se u predimsko doba, kad je taj grad, iz grčkih izvora poznat kao Attienities, bio sjedište plemena Japoda. Od VI. st. pr. Kr. pod vlašću je Liburna koji ga nazivaju Senia, a čije se sjedište države nalazilo u okolini današnjeg Zadra

ZASTAVA GRADA SENJA

U vrijeme seobe naroda razna pleme koja pristižu s istoka razaraju grad, počevši od Vizigota u prvoj pol. V. st. do Avara i Slavena koji ga konačno ruše i naseljavaju se na tim područjima u VII. stoljeću. Središte rane hrvatske države pomiče se južnije od njega, a Senj se ponovno javlja u pisanim izvorima tek u XII. st., posebno od 1169. kad postaje sjedište biskupije. Od 1184. gotovo do kraja XIII. st. u vlasti je vitezova ivanovaca, a potom knezova krčkih, odnosno Frankopana. Pomorske karte iz XIV. st. prikazuju nad Senjom crveno-žute frankopanske zastave sa žutom zvijezdom u crvenom polju. Posebnom dozvolom pape Inocenta IV. senjski biskup postaje jedini u Europi koji se može u bogoslužju služiti narodnim jezikom i pismom – glagolicom. Glagoljaška tradicija učvršćuje se osnivanjem prve glagolske tiskare 1494. godine. Senj krajem XV. st. postaje sjedište kapetanije

Zastava grada Senja, 15. travnja 1992.

hrvatsko-ugarskog kralja Matije Korvina i sve se jače utvrđuje zbog osmanske, ali i mletačke ugroze. Senjski uskoci od početka XVI. st. brane grad, a 1558. grade tvrđavu Nehaj. Izgradnjom Jozefinske ceste i obnovom luke, Senj postaje važno trgovacko, gospodarsko i kulturno središte, sve dok Rijeka nije preuzeila taj primat krajem XIX. stoljeća. Senjski simboli imaju jednakog dugu

i zanimljivu povijest. Najstariji senjski pečat sa sv. Jurjem u klasičnom prikazu na konju kako ubija zmaja sačuvan je na pomirbenoj povelji između Senja i Raba od 11. rujna 1268. godine. Kralj Rudolf II. Habsburški potvrđio je poveljom iz 1607. godine Senjanima njihova prava i uporabu pečata i grba. Grb prikazuje sljedeće: u crvenom polju na plavom moru zdesna pliva zeleni

zmaj koji izlazi na zeleno polje, a prema njemu s druge strane gazi dvoglava zmija. Zmaja i zmiju gazi stojeći lik sv. Jurja koji u punom oklopu, raširenih nogu, opasan, s mačem o boku, u desnoj ruci drži uzdignutu toljagu, u lijevoj kopije o kojem visi zastava s likom Majke Božje koja drži dijete Krista. U kasnijim izvornicima izmjenjuju se prikazi grba sa sv. Jurjem na konju i u stojećem stavu. Potonji je bio prikazan i na gradskoj zastavi iz XVII. st. koja je opisana u izvorima, ali nije sačuvana. Zastava je bila trobojnica crveno-zeleno-plava s "Rudolfovim" grbom u sredini. Suvremeni gradski simboli usvojeni su odlukom na zajedničkoj sjednici Vijeća Skupštine Općine Senj od 15. travnja 1992. godine. Obnovljeni grb temelji se na najstarijem prikazu sa senjsko-rapske povelje, a rad je akademskog slikara Ivana Blaževića iz Novog Vinodolskog. ■

137. BRIGADA HV "R" – DUGA RESA

Ikonografski prikaz sv. Jurja na konju kako ubija zmaja simbol je koji koriste mnogi gradovi i mesta u Hrvatskoj. Jedan je od njih i Duga Resa. 137. brigada HV-a ustrojena je na području Duge Rese u sastavu Operativne zone Karlovac. Mobilizirana je 26. listopada 1991. godine, a borbeno je djelovala na Pokupskom i Posavskom bojištu. Od 1994. djelovala je kao 137. domobranska pukovnija. U preustroju u ožujku 1999. ukinuta je, a njezin je pravni sljednik bila pričuvna 603. pješačka brigada sa sjedištem u Karlovcu, koja je konačno ukinuta 2005. godine. Dugoreška brigada dobila je svoju zastavu, zabilježeno je (Hrvatski

vojnik, br. 52, 3. prosinca 1993.), o svojoj drugoj obljetnici, 26. listopada 1993. godine, ali pojedinosti izgleda, kao i njezina današnja lokacija, autoru nisu poznate. Prema fotografijama, zastava je bila jednobojna s pojednostavljenim znakom postrojbe (bez natpisa u njemu) te s tim natpisima postavljenim iznad i ispod znaka u zastavnom polju. Zastava je imala zlatne pozamenterijske rese oko pet centimetara širine. Simbolična ratna zastava izrađena je 2006. povodom proslave 15. obljetnice ustrojavanja OSRH, i to prema zastavici koja je s okomito postavljenim znakom izrađivana 1995. godine u Zagrebu. Zastava je crne boje sa znakom Brigade

u sredini. Znak je u obliku polukružnog štita, obrubljenog žuto s tri strane (osim gornje). U crnom polju znaka prikazan je sv. Juraj u sivom oklopu i s crvenim plaštom na žuto opremljenom sivom propetom konju. Sv. Juraj zlatnim kopljem probada i ubija zelenog zmaja koji riga crvenu vatru. U dnu znaka u luku je žutim ispisano "DUGA RESA", a u trobojnem crveno-bijelo-plavom zaglavljtu dvoredni je natpis "137. BRIGADA / HRVATSKA VOJSKA". Autor znaka je Vlado Halovanić, a potječe iz 1993. godine. Zastava je veličine 100 cm × 200 cm, sa zlatnim pozamenterijskim resama oko dva centimetra širine, izrađena tehnikom digitalnog

Zastava 137. brigade HV-a "R" - Duga Resa

tiska u specijaliziranoj varaždinskoj tvrtki VIS. Po primjerak se čuva u Vojnom muzeju MORH-a i zbirci zastava Glavnog stožera OSRH. ■

Dodatacne informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i korištenju zastava, kao i ispravke i ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

■ BLAGDAN UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA (14. RUJNA)

Pripremio: Željko STIPANOVIĆ

Do Isusa Krista križ je bio oruđe za izvršenje smrtne kazne; i to je, u to vrijeme, bila najteža kazna kojom su kažnjavani najveći zločinci. Nakon što je Isus Krist završio na križu svoj zemaljski život, križ je za kršćane postao znak spasenja

U ZNAKU KRIŽA ĆEŠ SLUŽITI I POBIJEDITI

Svi smo mi ljudi izloženi različitim križevima, patnjama, nevoljama i stalno se pitamo: "Zašto je to tako, ima li to smisla, je li moglo biti i drugčije..." Muči nas i pitanje: "Odakle зло na svijetu? Zašto nevini i nedužni ljudi trpe?" Između Isusa i apostola puno je puta dolazilo do nesporazuma: kad god bi Isus spomenuo da on sam treba biti mučen, ubijen i raspet, apostoli su negodovali i govorili da se to njemu ne smije dogoditi. On je čudotvorac, on treba preuzeti vlast u Izraelu! Jasno, smatrali su da će se i oni okoristiti, i oni će sudjelovati u njegovoj vlasti nad drugima. To se uklapa u židovski način razmišljanja: oni očekuju Mesiju, očekuju Spasitelja i Otkupitelja koji će biti moćan, jak, a nikako Otkupitelja s križem na leđima. Mesija s križem na leđima, Mesija patnik – to je za Židove bilo nezamislivo. To bi bio skandal! To je zapisao apostol Pavao u Prvoj poslanici Korinčanima: "Židovima

je križ sablazan, poganim je ludost, a nama spašenicima sila je Božja." Ne ljudska sila, nego Božja sila; sila koja otkupljuje, spašava, posvećuje...

Krist koji trpi na križu postao je kraljem koji vlada. U teološko-duhovnom smislu posve razumljiv obrat. No, u smislu naslijedovanja Krista, obrat od odbačenog Krista koji trpi u Krista koji vlada odvodi na stranputice kršćanskog života. Odbačeni Krist koji trpi bio je sablazan svojim učenicima. Petar ga odvraća od patnje. Isus ga žestoko prekorava. Krist koji trpi bio je i ostao sablazan Crkvi. Kroz to Sotona prodire u Crkvu i želi je otrgnuti od križa njezina Gospodina (D. Bonhoeffer). Kršćanski križ nije nedača ili zla sudbina. On je spona povezanosti s našim Spasiteljem koji je svojevoljno prihvatio križ. S njim dijelimo i odbačenost i sablazan križa, sablazan patnje. Iskustvo odbačenosti i trpljenja vodi nas Kristovim stopama. Na putu križa oslobađamo se nave-

zanosti na ovaj svijet. U nama umire stari čovjek, a rađa se novi "na drvu križa".

Isus je "uzvišen" na križ za spasenje potlačenih svake vrste. Crkva baštini iskustvo potlačenosti. Krv njezinih mučenika sjeme je novih spašenika. Dok s križa ponavlja Spasiteljeve riječi "Oče, oprosti im", oslobođa (grijeha) i (p)ostaje slobodna od mržnje, od idolopoklonstva, od klanjanja "zlatnom križu" poput Izraelaca koji su u pustinji kult jedinom Bogu zatmijenili kultom zlatnom teletu. Kršćanska vjera nas uči da čovjekova veličina nije u tome da bude slavan, uspješan, bogat, nego u tome koliko je nalič svojem učitelju Isusu Kristu. Veličina je u služenju! Do kraja biti sluga drugima, ako je potrebno, poniziti se iznad svake mjere, samo da spasimo svoje životne suputnike. To je Krist ostvario u punini. I mi smo pozvani da "uzmemu svoj križ", dio svoje odgovornosti za ljude s kojima živimo.

U Evanđelju nam apostol Ivan tumači najdublji smisao križa, a taj je: "Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni." Bog je ljubio svijet, Bog ljubi svijet, Bog ljubi svakog čovjeka, on ide ususret svakom čovjeku da ga pridigne, a ne da ga osudi. Kod Isusa je ljubav, razumijevanje i služenje, a nikad osuda i odbacivanje.

Molimo Isusa da nas nauči štovati i ljubiti njegov sveti križ po kojem smo spašeni i otkupljeni! Molimo Isusa da nas nauči i osposobi drugima pomagati nositi njihov križ, biti s njima solidarni. Molimo Isusa da nas nauči nositi svoj vlastiti križ, prihvati ga iz Božje ruke. Ne misliti: Bog me ostavio, Bog me zaboravio, nego u časovima kad nam je križ pretežak, ponovno Isusa birati za prijatelja; birati ga dublje i životnije – da bi nam križ postao blagoslov. ■

VOJNI VREMENI OV

Pripremila Petra Kostanjšak

DAN HRVATSKE RATNE MORNARICE

Hrvatska ratna mornarica osnovana je 12. rujna 1991. godine odlukom predsjednika RH Franje Tuđmana. Za zapovjednika je imenovan admirал Svetozar Letić. Prvi brod mornarice koji je istaknuo hrvatsku zastavu i prvi brod koji je uplovio u ratnu luku "Lora" bio je desantno-jurišni brod DŽB-103. On je 15. rujna otet Jugoslavenskoj narodnoj armiji, dok se nalazio na remontu u Veloj Luci. Dan HRM-a slavi se 18. rujna.

PRIJE 25 GODINA

18. RUJNA
1991.

PRIJE 25 GODINA

21. RUJNA
1991.

OSNOVAN GLAVNI STOŽER HV-A

Glavni stožer Hrvatske vojske osnovan je 21. rujna 1991. godine, a za prvog načelnika postavljen je general Anton Tus. Osnivanjem Glavnog stožera i ulaskom Zapovjedništva ZNG-a, HRM-a i HRZ-a u njegov sastav stvoreni su uvjeti za kvalitetniju obranu i vođenje rata.

VJEŽBA "JACKAL STONE" U HRVATSKOJ

Vježba "Jackal Stone", koja se 2009. održala u Hrvatskoj, te je godine bila najveća vježba specijalnih postrojbi u Europi. Uz Hrvatsku kao zemlju domaćinu, u njoj je sudjelovalo 1500 pripadnika specijalnih postrojbi iz Albanije, Mađarske, Litve, Makedonije, Poljske, Rumunjske, Švedske, Ukrajine i SAD-a. Vježba je ponovno održana u Hrvatskoj 2012. godine, a koordiniralo ju je Zapovjedništvo specijalnih snaga SAD-a u Europi (SOCEUR).

PRIJE 7 GODINA

RUJAN
2009.

PRIJE 2 GODINE

16. RUJNA
2014.

PRVI KADETI NA NOVIM STUDIJIMA HVU-A

Na Hrvatskom vojnom učilištu 16. je rujna 2014. svečano obilježen početak novih sveučilišnih studijskih programa i održana prisega prvog naraštaja kadeta novih programa, 91 polaznika na Vojnom inženjerstvu i Vojnom vođenju i upravljanju. Riječ je o preddiplomskim sveučilišnim studijima, razvijenim u suradnji OSRH i Sveučilišta u Zagrebu, namijenjenih obrazovanju budućih časnika.

14. RUJNA 1939.

Prvi testni let helikoptera VS-300 ruskog konstruktora Igora Ivanoviča Sikorskog.

20. RUJNA 1951.

Grčka i Turska postale su članice NATO-a u prvom krugu proširenja Saveza od njegova osnutka.

11. RUJNA 2001.

Al-Qaida izvršila teroristički napad na Svjetski trgovinski centar u New Yorku i Pentagon u Washingtonu, najveći teroristički napad u povijesti.

MULTIMEDIJA

Ukradeni mobitel snimat će lopova i skenirati njegov otisak prsta

U slučaju krađe, iPhone bi u budućnosti mogao snimati selfie lopova, a Touch ID bilježiti i u iCloud slati njegove otiske prstiju.

Dode li do gubitka ili krađe pametnog telefona, vlasnici koji su na vrijeme aktivirali potrebne opcije mogu s računala locirati svoje uređaje ili, ako se na njima nalazi važan sadržaj, daljinski ga izbrisati i blokirati uređaj. Apple je nedavno prijavio novi patent koji bi, ako ga implementira u svoje mobilne uređaje, mogao

pomoći u hvatanju lopova. Riječ je o jednostavnom i odličnom rješenju, kažu na Apple Insideru, uz napomenu kako se postavlja pitanje legalnosti takve metode, što bi Apple, ako se zaista odluči na korištenje te opcije, vjerojatno trebao na vrijeme riješiti. iPhone ili iPad bi, u slučaju sumnjiće uporabe telefona, koja ukazuje na to da njim ne upravlja vlasnik, nego neka druga osoba, putem Touch ID-a zabilježio njezine otiske prstiju i prednjom kamerom snimio selfie.

Uploadanjem tih podataka u Appleov oblak, vlasnik bi imao fotografiju osobe koja koristi njegov telefon, a policija otiske prstiju. Sumnjiće ponašanje koje bi aktiviralo tu opciju može biti pogrešno upisivanje Appleove šifre, a u patentu se spominje i strojno učenje iPhonea, odnosno telefon bi s vremenom naučio koje su navike vlasnika uređaja pri svakodnevnoj uporabi pa ako bi došlo do nagle promjene u načinu na koji se telefon koristi, to bi također aktiviralo sigurno-

sni protokol, snimanje selfija i uzimanje otiska prstiju – sve bez znanja osobe koja koristi telefon. S obzirom na to da vlasnik iPhonea već sad ima mogućnost s udaljenog računala blokirati telefon ili izbrisati sadržaj, putem iClouda moći će aktivirati taj sigurnosni protokol i odmah vidjeti fotografije osobe koja koristi njegov telefon. Kako je patent tek prijavljen, njegovu primjenu ne treba očekivati u novim modelima iPhonea, nego na nekim budućim Appleovim uređajima.

Galaxy Note 7 kasni zbog baterija koje eksplodiraju?

Bez obzira na ime, kvalitetu i svjetsku popularnost, i najpoznatijima se može potkrasti greška. Primjerice, div iz Južne Koreje odgodio je isporuku uređaja Galaxy Note 7 iz vrlo neugodnog, čak i opasnog razloga. U zadnje se vrijeme dogodilo nekoliko incidenta u kojima su baterije

navedenog modela telefona eksplodirale! Iz Samsunga nisu ni potvrdili ni negirali incident, ali glasnogovornik je za Reuters potvrdio kako se odgađa planirana isporuka uređaja Galaxy Note 7. "Da, isporuka se odgađa zbog dodatnih testova u cilju potvrde kvalitete uređaja,"

stoji u šturom priopćenju. Problem očito postoji, a na internetu su se pojavile fotografije koje prikazuju potpuno uništen uređaj nakon navodne eksplozije dok je bio priključen na punjač. Nema dvojbe kako će se tvrtka prije ili kasnije morati očitovati vezano uz tu potencijalnu opasnost.

HOMTOM prepoznaće i rožnicu oka

HOMTOM-ov model HT10 uređaj je u kojem je primijenjena druga generacija tehnologije za prepoznavanje rožnice oka. Telefon se jednostavno otključava: pogledom u prednju kameru, slijedi zatim prepoznavanje rožnice i pristup samom uređaju. Spomenuti je način puno bolji od čitača otiska prstiju jer se uređaj, ako su prsti masni ili znojni, ne može otključati.

Uz novu tehnologiju, HT10 ima i prilično dobre karakteristike poput 5,5 inčnog Full HD ekrana, četiri gi-

gabaja RAM-a i 32 gigabajta interne memorije te desetojezgrenog procesora Helio 20. HT10 dolazi s prednjom kamerom od osam megapiksela te stražnjom od čak dvadeset jednog megapiksela, s autofokusom i bljeskalicom. Baterija od 3200 mAh omogućuje dobre performanse, a tu su i Hotknot, OTK, OTA, pametne postavke i postavke za buđenje uređaja. Iako se HT10 može svrstati u viši rang mobilnih uređaja, cijena je pristupačna i iznosi 200 dolara.

S novim grafičkim procesorima 75 % bolje performanse

NVIDIA je predstavila GPU-ove GeForce GTX 1080, 1070 i 1060 za prijenosna računala. Novi su modeli već dostupni širom svijeta i osiguravaju poboljšane performanse i energetsku učinkovitost na najbrže rastućoj igracijskoj platformi.

U izradi GTX grafičkih procesora serije 10 primijenjena je najnovija FinFET 16 nm tehnologija. Ne samo što su dizajnirani za visoke performanse, nego je i optimiziran odnos performansi i potrošnje. Više puta nagrađivana Pascal arhitektura čini GTX seriju 10 idealnom osnovom za razvoj prijenosnih platformi.

Proizvođač prijenosnih računala visokih performansi koriste spomenute grafičke procesore u modelima debljine do 18 mm, mase do 1,8 kg i opremljenim najnovijim tehnologijama kako bi omogućili izvrsne performanse za 4K igrače platforme na 120 Hz.

Dostupni su modeli u rasponu od tankih i lakih prijenosnika do pravih zamjena za stolno računalo. Kad je u pitanju VR ili PC, performanse dostižu razinu koja dosad nije viđena na mobilnoj platformi.

U usporedbi s arhitekturom prošle generacije, serija 10 već

u startu omogućuje do 75 % bolje performanse. Uz Dual-FET napajanje i kontrolere u dvjema

fazama, postoji do tri puta viši overclock potencijal za još bolje performanse.

Ne mogu mu ništa ni voda ni prašina

SanDisk je proizveo model Extreme SSD 510, primjereno doslovno za sve terene i uvjete. Uredaj je smješten u čvrsto kućište čije su bočne strane radi dodatne zaštite presvučene gumom. U kombinaciji sa SSD memorijom koja nema pokretnih dijelova, takva konstrukcija jamči da se podacima ništa neće dogoditi čak i ako vam uvjeti rada ne dopuštaju da prema uređaju budete previše nježni. USB 3.0 priključak skriven je iza gumenog po-

klopca čime se sprečava ulazak prašine i vlage. Kućište je vodootporno, ima certifikat IP55, što znači da se uređaj ne može ponijeti na ronjenje, ali zato je otporan na kišu, polijevanje i vlagu. Extreme SSD 510 izgleda prilično atraktivno i nevelikih je dimenzija – bez problema stane na dlan.

Performanse su više nego solidne i uređaj je među bržim SSD-ovima na tržištu, te, očekivano, puno brži od mehaničkih vanjskih diskova.

www.machinelgunamerica.com

U Sjedinjenim Američkim Državama, kao rijetko gdje, imate priliku okušati se u uporabi različitih vrsta vatrenog oružja. Zanimljiv je primjer privatna tvrtka Machine Gun America. "Klasična streljana," reklo bi se na prvi pogled, ali nije tako. Tvrtka je tu kako bi pružila potpunu uslugu u pucnjavi i naziva se svojevrsnim adrenalinskim parkom. Ne smije se donositi svoje oružje, nego se posjetitelji služe isključivo onim tvrtke, a ima ga mnoštvo: strojnice, pištolji, puške, revolveri, sačmarice... Smještena je u Orlando, Florida, i ima raznovrsnu ponudu: od temeljne obuke vezane uz uporabu određenog oružja, pa sve do momačkih večeri, poslovnih sastanaka, pa i paketa za zabavu cijele obitelji. Naravno, kako kažu u tvrtki, sigurnost posjetitelja na prvom je mjestu, a privlače ih i lijepo dizajniranom internetskom stranicom, s neizbjegljim fotografijama i videoprilozima. Sve ima svoju cijenu, a najskuplja akcija po osobi stoji 800 dolara. Za taj se iznos može ispušcati više od 350 spremnika metaka iz 11 oružja: Magnuma .44, Kalašnjikova, Hecklera...

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

Časopis **HRVATSKI VOJNIK** s vama je od 1991.

Odsad i na društvenim mrežama.

Pratite naše
objave...

Gledajte naše
filmove...

Čitajte nas
i pronadjite
najveći izbor
fotografija iz
OSRH...

www.hrvatski-vojnik.hr

Sve što vas zanima pitajte nas...
hvojnik@moth.hr